

Jaarverslag 2007
Algemene directie
Toezicht op het
Welzijn op het Werk

Oktober 2008

1 Inleiding

Het jaarverslag 2007 van de Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk (AD TWW) bevat een rijk gevuld overzicht van de door het geheel van de medewerkers van de AD TWW geleverde inspanningen. Naast de klassieke overzichten van de door de Afdelingen van het Regionaal Toezicht respectievelijk de Afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's, met inbegrip van het Laboratorium voor industriële Toxicologie, ontwikkelde activiteiten wordt ook aandacht besteed aan het kennisbeheer en de netwerkbewaking. Het verwerven, delen en verspreiden van kennis in de diverse welzijnsdomeinen is dan ook uitermate belangrijk geworden.

Het op peil houden van de personeelscapaciteit blijft één van de grote uitdagingen en permanente kopzorgen voor de AD TWW. Omwille van de ongunstige leeftijds piramide en het slechts mondjesmaat aanwerven van nieuwe medewerkers de afgelopen jaren, is de uitstroom al enige jaren groter dan de instroom, waardoor de personeelscapaciteit jaar na jaar verder afkalt. Indien er al een wervingsmachtiging wordt verleend, raken sommige vacatures daarenboven moeilijk ingevuld. Zo konden van de 10 vacante betrekkingen van geneesheer inspecteur er slechts 3 effectief worden ingevuld. Hetgeen vermoedelijk een combinatie is van een tekort op de arbeidsmarkt en inadequate honorering. Er werd eveneens groen licht gegeven voor de aanwerving van 18 technisch deskundigen. Deze aanwervingen zijn broodnodig om de massale uitstroom van de afgelopen jaren enigszins te kunnen counteren.

De verdere uitbouw van het kwaliteitssysteem binnen de Afdeling van het Regionaal Toezicht resulteerde in 2007 met de uitbreiding van het ISO-9001 certificaat voor de Regionale Directies West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Er werd een kwaliteitsgroep opgericht met vertegenwoordigers van de regionale directies, die in een volgende fase eveneens het certificaat willen behalen.

Om te komen tot een meer gelijkmatige verdeling van de werklast over de verschillende regionale directies en een efficiëntere inzet van de beschikbare middelen werd het regionaal directiekantoor te Charleroi opgeheven. Het ambtsgebied Waals-Brabant werd toegevoegd aan de directie Namen-Luxemburg. De Directie Henegouwen staat voortaan in voor het geheel van het grondgebied van de provincie. Hiertoe werd het bestaande directiekantoor in Mons uitgebreid. Om diezelfde reden werd ook beslist om de regionale directies Limburg en Vlaams-Brabant te fuseren. Na rijp beraad werd Diest als locatie voor het nieuwe directiekantoor van de regionale directie Limburg - Vlaams-Brabant weerhouden. In afwachting dat dit nieuwe kantoorgebouw kan worden betrokken, blijven de regionale zetels te Hasselt en Leuven behouden.

Het terugdringen van arbeidsongevallen, inzonderheid ernstige, blijft één van de belangrijke doelstellingen van de AD TWW, in hoofdstuk 5 wordt hier dan ook ruim aandacht aan besteed. Naast een aantal kwantitatieve cijfergegevens over de omstandige ongevallenverslagen, wordt ook een kwalitatief overzicht geboden van deze verslagen, alsmede enkele aandachtspunten. Nu de Europese Commissie haar strategie 2007-2012 voor de gezondheid en veiligheid op het werk heeft bekendgemaakt en ernaar streeft om de ongevallenincidentie op communautair niveau met 25% te verlagen tegen 2012, is het passend om de resultaten van de door de AD TWW uitgevoerde evaluatie van het Federaal Actieplan voor de Reductie van Arbeidsongevallen (FARAO-plan) eveneens te vermelden in het jaarverslag.

Klachten, zowel de algemene klachten over welzijn op het werk als klachten inzake ongewenst omgangsvormen, worden steeds met de nodige zorg behandeld. Een overzicht van de klachtendossiers is opgenomen in hoofdstuk 5.

In hoofdstuk 6 wordt een overzicht gegeven van de verschillende campagnes die op nationaal vlak werden gevoerd. In hoofdstuk 7 worden een aantal regionale campagnes vermeld.

Een jaarverslag mag niet enkel een terugblikken zijn naar wat voorbij is, doch dient ook vooruit te kijken. De operationele plannen 2008 voor de beide toezichtafdelingen staan dan ook in extenso weergegeven in hoofdstuk 8.

Ir. Paul Tousseyn
Directeur-generaal
Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk

2 Missie

Het is de zending van de algemene directie de ondernemingen en overheidsinstellingen direct of indirect aan te sporen het welzijn op het werk van de werknemers voortdurend te verbeteren.

Zij maken deze zending waar door preventief, adviserend, controlerend en gebeurlijk repressief op te treden.

De veiligheid en de gezondheid bij het werk zijn onze prioritaire domeinen.

De reglementering betreffende het welzijn op het werk is de basis van onze actie.

De verbetering van deze reglementering is, na het inspectiewerk, ons belangrijkste middel om bij te dragen tot een beter sociaal beleid.

2.1 Opdracht van de afdeling van het regionaal toezicht

De afdeling is belast met het toezicht op het welzijn in alle bedrijven en instellingen met uitzondering van de zogenaamde "Seveso"-bedrijven.

In bijkomende opdracht dient ook het toezicht op andere wetten verzekerd (onder andere wet op de controle geneeskunde).

De afdeling verleent ook bijstand aan de afdeling van het toezicht op de chemische risico's voor alle aspecten die verband houden met het gezondheidstoezicht. De twee afdelingen plegen hiertoe geregeld overleg om de planning van de geneesheren en de behoefte aan hun interventies te bepalen.

Het verzekeren van de verbetering van de werkomstandigheden in functie van de sociale, economische en technologische ontwikkelingen staat centraal bij het uitoefenen van de opdracht. Het middel hiertoe is de naleving van de vigerende regelgeving en de bijhorende administratieve schikkingen.

Als belangrijke strategische objectieven gelden:

- verifiëren of de werkgever een adequate organisatie heeft voorzien om de risico's voor zijn werknemers te beheersen inclusief het raadplegen van experts;
- stimuleren van de werkgever zodat de veiligheid en de gezondheid van de werknemers zijn gevrijwaard zoals voorzien in de regelgeving voor de preventie van ongevallen en gezondheidsproblemen;
- aanmoediging van de werknemers en hun vertegenwoordigers om te participeren bij de realisatie van veilige en gezonde werkplaatsen;
- informer en adviseren van werkgevers en werknemers met het oog op een betere toepassing van de reglementaire en administratieve voorschriften;
- verwittigen van de nationale autoriteiten van de leemtes en tekorten in de reglementaire en administratieve voorschriften.

Elk jaar wordt een operationeel plan opgemaakt (zie jaarverslag 2006 voor het operationeel plan 2007) dat een aantal operationele normen vastlegt. Zo bevat dit verslag ook in hoofdstuk 8 de operationele objectieven voor 2008.

2.2 Opdracht van de afdeling van het toezicht op de chemische risico's

De Afdeling van het toezicht op de chemische risico's (ACR) is belast met de organisatie en uitvoering van inspecties in de zogenaamde Seveso-bedrijven. Dit zijn bedrijven die binnen het toepassingsgebied vallen van de Europese richtlijn 96/82/EG van 9 december 1996, betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (ook wel "Seveso II"-richtlijn genoemd).

Eind 2007 waren er:

167 "hoge drempel"-bedrijven: zijnde bedrijven waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn in hoeveelheden die gelijk zijn aan of hoger zijn dan de grootste drempelwaarde zoals bedoeld in bijlage I van de Seveso II-richtlijn.

188 "lage drempel"-bedrijven: zijnde bedrijven waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn in hoeveelheden die gelijk zijn aan of hoger zijn dan de kleinste drempelwaarde maar lager zijn dan de grootste drempelwaarde zoals bedoeld in bijlage I van de Seveso II-richtlijn.

De identiteit en ligging van deze Seveso-bedrijven kan worden geraadpleegd op de website van de FOD (www.werk.belgie.be) via het pad [Startpagina](#) > [Thema's](#) > [Welzijn op het werk](#) > [Preventie zware ongevallen](#) > [Betrokken ondernemingen](#).

De Seveso II-richtlijn werd omgezet in Belgisch Recht via een samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Gewesten. De ACR is belast met een aantal opdrachten die verband houden met de toepassing van dit samenwerkingsakkoord, zoals:

het beoordelen van de veiligheidsrapporten van de bedrijven;

het organiseren van de permanente overlegstructuur van de bevoegde Belgische autoriteiten;

het coördineren van de inspectieteams, bestaande uit inspecteurs van de verschillende bevoegde inspectiediensten.

De afdeling wordt tevens betrokken bij het beheer van eventuele crisissituaties (zoals een chemische ramp of een nucleair ongeval) en zorgt voor de verbinding met het Crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken.

Binnen de afdeling bestaat een aparte directie (de Directie van het laboratorium voor industriële toxicologie), die beschikt over een chemisch analytisch laboratorium voor het meten van de courante chemische agentia. Deze directie ondersteunt de inspecteurs van de regionale directies bij het toezicht op de voorschriften inzake de blootstelling aan chemische agentia, ondermeer door het uitvoeren van werkplaatsmetingen en het analyseren van producten en materialen. Het laboratorium organiseert tevens vakbekwaamheidsprogramma's voor laboratoria die actief zijn op het gebied van de chemische arbeidshygiëne. Het neemt zelf ook deel aan interlaboratoriumvergelijkingen om zowel de eigen kwaliteit als deze van andere laboratoria te bewaken en te verbeteren. Het laboratorium onderhoudt contacten met vergelijkbare instituten in het buitenland om deze doelstellingen te bereiken, onder meer door mee te werken aan de normalisatie van meetmethoden.

3 Menselijke middelen

3.1 Personeelscapaciteit 2007

	Inspecteurs					Administratieven		
	A	B	C	D	Totaal	A/B/C/D		Totaal
Centrale diensten	10,0				10,0	15,3		25,3
West-Vlaanderen	7,8	1,0	3,0		11,8	4,4	37%	16,2
Oost-Vlaanderen	8,5	3,0	2,0	2,0	15,5	3,8	25%	19,3
Antwerpen	10,0	3,8	4,0	1,0	18,8	4,5	24%	23,3
Limburg - Vlaams Brabant	15,0	5,0	5,0	3,0	28,0	8,1	29%	36,1
Brussel – Bruxelles	8,0	1,6	3,0		12,6	3,3	26%	15,9
Hainaut	9,5	4,0	1,0	5,0	19,5	7,5	38%	27,0
Namur - Luxembourg - Brabant Wallon	10,8	2,0	3,0	3,0	18,8	5,0	27%	23,8
Liège	11,0	5,0	3,0	1,0	20,0	6,0	30%	26,0
Afdeling regionaal toezicht	80,6	25,4	24,0	15,0	145,0	42,6	29%	187,6
Toezicht op de preventie van zware ongevallen	18,4				18,4	2,8	15%	21,2
Laboratorium voor industriële toxicologie	8,0				8,0	1,8	23%	9,8
Afdeling toezicht op de chemische risico's	26,4				26,4	4,6	17%	31,0
Totaal FTE	117,0	25,4	24,0	15,0	181,4	62,5	34%	243,9
Aantal personeelsleden	122	26	24	15	187	70	37%	257

Effectief personeelsbestand (namenlijst) is opgenomen in bijlage 1.

3.2 Evolutie sinds 2004

	2004	2005	2006	2007	Vershil
Centrale diensten	26,2	27,0	23,7	25,3	1,6
West-Vlaanderen	18,9	16,9	19,4	16,2	-3,2
Oost-Vlaanderen	22,8	20,8	19,3	19,3	0,0
Antwerpen	22,6	25,3	28,3	23,3	-5,0
Limburg - Vlaams Brabant	34,6	37,6	37,8	36,1	-1,7
Brussel – Bruxelles	15,6	31,1	16,1	15,9	-0,2
Hainaut - Brabant Wallon (tot 2007)	39,2	23,2	35,4	27,0	-8,4
Namur - Luxembourg - Brabant Wallon (vanaf 2007)	19,3	17,3	16,5	23,8	7,3
Liège	28,5	28,5	26,0	26,0	0,0
Afdeling regionaal toezicht	201,5	200,7	198,8	187,6	-11,2
Toezicht op de preventie van zware ongevallen	20,4	20,4	21,4	21,2	-0,2
Laboratorium voor industriële toxicologie	8,8	8,8	9,8	9,8	0,0
Afdeling toezicht op de chemische risico's	29,2	29,2	31,2	31,0	-0,2
Totaal FTE	256,9	256,9	253,7	243,9	-9,8
Aantal personeelsleden	269	269	264	257	-7,0

* Bij de fusie van de Waalse directies Hainaut-Est en Hainaut-Ouest is Brabant Wallon overgegaan naar de fusiedirectie Namur - Luxembourg samen met een aantal personeelsleden

** 16 personen hebben in 2007 de dienst verlaten en 9 personen zijn nieuw in dienst gekomen

3.3 Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim binnen het inspecteurcorps van de afdeling van het regionale toezicht bedroeg in 2007 gemiddeld 6,8%, hetgeen op jaarbasis een effectieve personeelsvermindering van 10 inspecteurs betekent.

In onderstaande tabel ziet men de evolutie sinds 2004.

	2004	2005	2006	2007
Nationaal gemiddelde	6,2%	10,1%	8,5%	6,8%

De gunstige evolutie is voornamelijk het gevolg van de verjonging en vernieuwing van de teams.

3.4 Werkbelasting per inspecteur

Samen met de afdeling chemische risico's verzekert de afdeling regionaal toezicht de controle op de naleving van de arbeidsomstandigheden in 263.634 bedrijven en instellingen die samen 3.657.250 werknemers tewerkstellen. De afdeling chemische risico's telt hiervan 355 bedrijven (167 hoge drempel en 188 lage drempel) onder haar bevoegdheid (zie punt 2.2)

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de grootte der vestigingseenheden en het aantal werknemers dat er tewerkgesteld wordt. De gegevens zijn ontleend aan de laatst beschikbare cijfers (december 2006) van de RSZ

http://www.onssrszls.fgov.be/binaries/assets/statistics/place/localunit_val_nl_20064.xls

	Vestigingseenheden		Arbeiders	Bedienden	Ambtenaren	Totaal van de werknemers	
	Aantal	%				Aantal	%
minder dan 5 werknemers	166.789	63,27	140.481	156.195	2.485	299.161	8,18
van 5 tot 9 werknemers	42.059	15,95	123.977	146.092	4.689	274.758	7,51
van 10 tot 19 werknemers	23.692	8,99	139.299	163.178	18.556	321.033	8,78
van 20 tot 49 werknemers	18.693	7,09	223.208	265.855	84.228	573.291	15,68
van 50 tot 99 werknemers	6.602	2,50	160.631	212.919	86.245	459.795	12,57
van 100 tot 199 werknemers	3.362	1,28	156.949	207.220	97.133	461.302	12,61
van 200 tot 499 werknemers	1.737	0,66	174.591	239.180	110.117	523.888	14,32
van 500 tot 999 werknemers	465	0,18	94.570	148.208	72.346	315.124	8,62
1.000 werknemers en meer	235	0,09	118.364	185.595	124.939	428.898	11,73
Totaal	263.634		1.332.070	1.724.442	600.738	3.657.250	

In de onderstaande tabel zijn het aantal vestigingseenheden gegroepeerd per gewest en per regionale directie en per ordegrrootte van de vestigingseenheden

	1..19	20..199	200+	Totaal	%
Vlaams gewest	135.882	17.771	1.303	154.956	59%
West-Vlaanderen	30.566	3.451	235	34.252	13%
Oost-Vlaanderen	29.793	3.823	253	33.869	13%
Antwerpen	38.531	5.233	389	44.153	17%
Limburg - Vlaams Brabant	36.992	5.264	426	42.682	16%
Brussels hoofdstedelijk gewest	29.681	3.342	489	33.512	13%
WaalS gewest	66.977	7.544	645	75.166	28%
Henegouwen	21.865	2.666	249	24.780	9%
Namen - Luxemburg - Waals Brabant	23.434	2.552	184	26.170	10%
Luik	21.678	2.326	212	24.216	9%
Nationaal	232.540	28.657	2.437	263.634	

In de onderstaande tabel zijn werknemers gegroepeerd per gewest en per regionale directie

	Aantal werknemers	%
Vlaams Gewest	2.086.316	58%
West-Vlaanderen	394.525	11%
Oost-Vlaanderen	440.466	12%
Antwerpen	641.800	18%
Limburg - Vlaams Brabant	609.525	17%
Brussels hoofdstedelijk gewest	609.324	16%
Waals Gewest	961.610	26%
Henegouwen	349.342	10%
Namen - Luxemburg - Waals Brabant	304.841	8%
Luik	307.427	8%
Nationaal	3.657.250	

Dit betekent dat een arbeidsinspecteur bij regionaal toezicht gemiddeld toezicht houdt op 1.818 ondernemingen of instellingen. Er is één regionale directie waar op dit ogenblik bijna 3.000 ondernemingen onder het toezicht vallen per inspecteur.

Gemiddeld houdt een inspecteur onrechtstreeks toezicht op het welzijn van 25.222 werknemers. Er zijn verschillende regionale directies met meer dan 30.000 werknemers per inspecteur.

Door het adequaat toewijzen van de nieuw aangeworven inspecteurs zal dit evenwicht worden hersteld.

Deze cijfers zijn zeer hoog in vergelijking met andere Europese lidstaten en was dan ook een terechte opmerking vanuit de SLIC audit in 2006.

4 Activiteiten

4.1 Regionaal toezicht

4.1.1 Meetbare aanwezigheid in het werkveld

4.1.1.1 Aantal inspectiebezoeken per fulltime equivalent

Als norm werd vooropgesteld dat er 300 inspectiebezoeken aan exploitatiezetels en 500 inspectiebezoeken aan werkgevers op bouwplaatsen moeten gebracht worden per fulltime equivalent inspecteur.

Gezien bepaalde inspecteurs zowel bedrijven als tijdelijke of mobiele bouwplaatsen bezoeken werd in functie van de effectieve tijden besteed aan de verschillende bezoeken de nationale norm bepaald.

	Nationaal totaal
Uren in bedrijven	25.840
Uren op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen	17.845
Te behalen aantal bezoeken per FTE	382

Aantal bezoeken per FTE	Nationaal gemiddelde
Bedrijven	109
Bouwplaatsen	131
Consultatie	51
Bezoeken met collega	14
Totaal	305

De vooropgestelde norm is niet bereikt, zoals ook reeds in de voorgaande jaren. Vermoedelijk zal de norm dus niet realistisch zijn en is hij dan ook voor 2008 verlaagd tot 250 voor de bedrijfsbezoeken en 400 voor de bezoeken aan werkgevers op tijdelijke en mobiele bouwplaatsen (zie hoofdstuk 8)

4.1.1.2 Procentuele aanwezigheid op het werkterrein

Er wordt geacht dat de inspecteurs 50% van hun beschikbare productietijd besteden aan hun inspectiebezoeken.

Voor de berekening vertrekken we van de beschikbare tijd (aantal werkdagen) en daarvan trekken we de tijd geregistreerd voor ziekte, verlof, dienstvrijstelling en deeltijdse prestaties af.

Voor het bekomen van de beschikbare productietijd voor inspectie nemen we 70% van deze beschikbare tijd en verminderen deze met de geregistreerde tijd voor deelname aan nationale projecten, praktijkgemeenschappen en speciale opdrachten uitgaande van de voorzitter van het directiecomité van de FOD.

De overige 30% van de tijd is gereserveerd voor verplaatsingen, dienstvergaderingen en voordrachten.

	Nationaal gemiddelde
Bedrijfsbezoeken	20,5%
Bezoeken bouwplaatsen	14,2%
Consultatiebezoeken	7,6%
Bezoeken met collega	2,8%
Totaal	45,1%

De vooropgestelde norm van 50% is nationaal niet gehaald en er zijn slechts twee regionale directies die deze wel gehaald hebben. Gezien de norm reeds meerdere jaren niet gehaald is zou deze mogelijk wel te hoog zijn gesteld. Een directie haalt slechts amper 30% en zal aangespoord worden zich te reorganiseren opdat meer op terrein wordt gegaan.

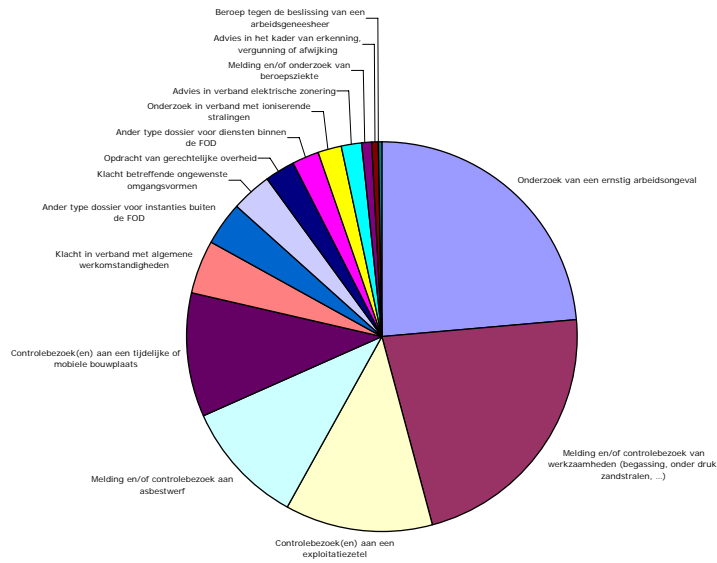
Gezien er een aantal nieuwe medewerkers zijn gestart worden een aantal bezoeken afgelegd samen met een ervaren collega.

4.1.2 **Kwantitatieve analyse van het werkvolume**

4.1.2.1 **Aantal geopende dossiers volgens type**

	Nationaal
Onderzoek van een ernstig arbeidsongeval	6.285
Melding en/of controlebezoek van werkzaamheden (begassing, onder druk, zandstralen)	5.879
Controlebezoek(en) aan een exploitatiezetel	3.199
Melding en/of controlebezoek aan asbestwerf	2.719
Controlebezoek(en) aan een tijdelijke of mobiele bouwplaats	2.704
Klacht in verband met algemene werkomstandigheden	1.194
Ander type dossier voor instanties buiten de FOD	992
Klacht betreffende ongewenste omgangsvormen	826
Opdracht van gerechtelijke overheid	696
Ander type dossier voor diensten binnen de FOD	543
Onderzoek in verband met ioniserende stralingen	539
Advies in verband elektrische zonering	475
Melding en/of onderzoek van beroepsziekte	174
Advies in het kader van erkenning, vergunning of afwijking	167
Beroep tegen beslissing arbeidsgeneesheer	75
	26.467

Verdeling van het totaal aantal dossiers per type

4.1.2.2 Verdeling van het totaal aantal dossiers naar opvolging

Er wordt een dossier geopend als een melding of een aanvraag het directiekantoor bereikt. Niet elk dossier kan of zal een opvolging krijgen op het terrein en deze dossiers worden geregistreerd als "notificatiedossiers".

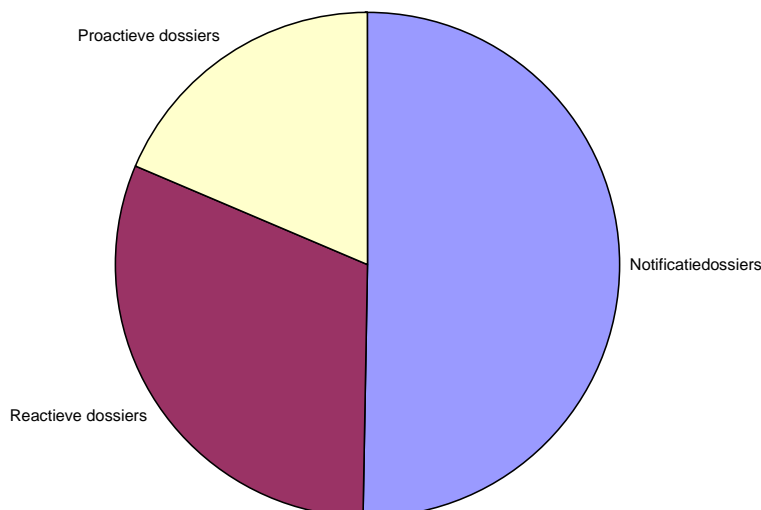
De dossiers die wel aanleiding geven tot een uitgaand product worden in onderstaand overzicht "reactieve dossiers genoemd".

Anderzijds zijn er dossiers die ontstaan naar aanleiding van een spontaan bezoek van een inspecteur en waarvoor wel een uitgaand product wordt aangemaakt. Deze dossiers worden "proactieve dossiers" genoemd.

Deze indeling is opgemaakt via de registratie van inkomende en uitgaande documenten: notificatiedossiers hebben enkel inkomende documenten, reactieve dossiers hebben zowel inkomende als uitgaande documenten en proactieve dossiers hebben enkel uitgaande documenten.

Voor de dossiers in verband met ernstige arbeidsongevallen betekenen de proactieve dossiers zowel de dossiers die geopend zijn naar aanleiding van een spontaan bezoek maar ook de dossiers die ontdekt zijn op zoeking in de gegevensbank van het Fonds voor arbeidsongevallen.

Verdeling van de dossiers in functie van de aard

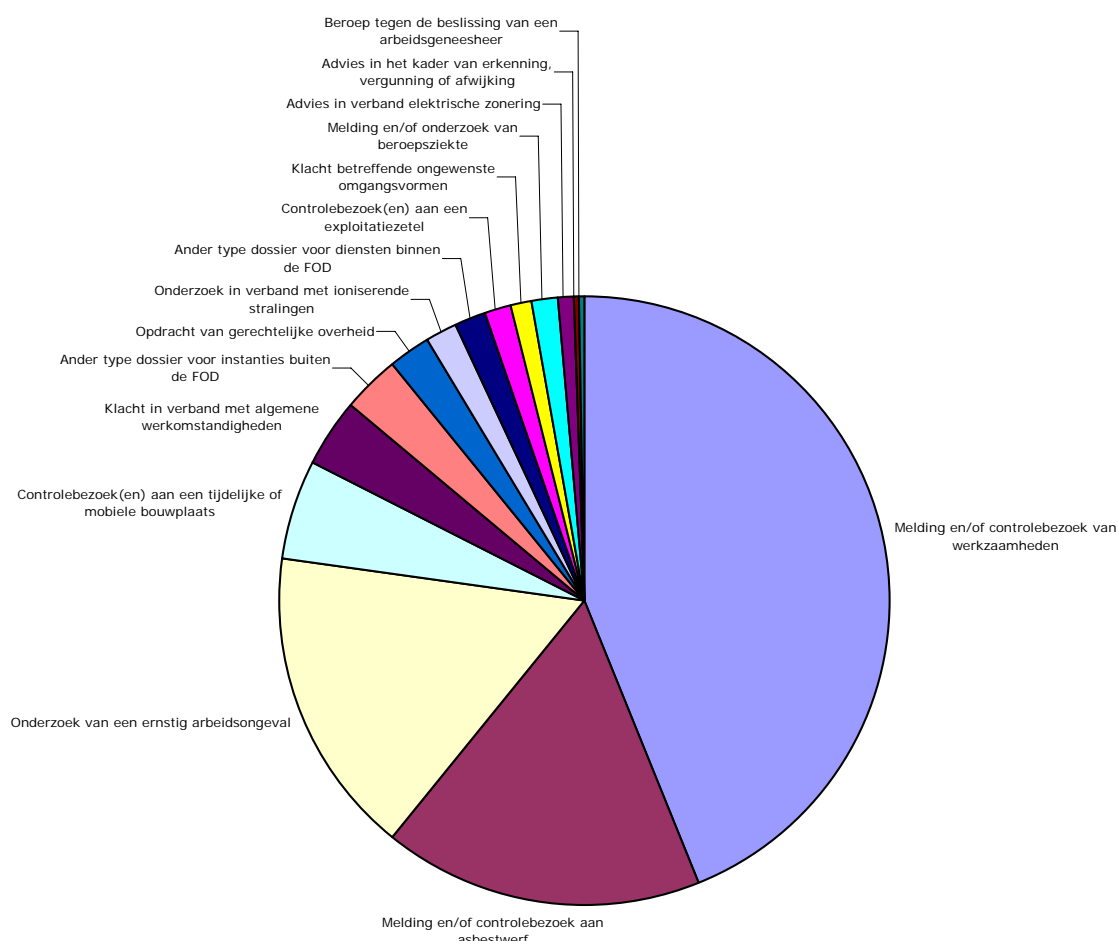

	Nationaal
Notificatiedossiers	13.278
Reactieve dossiers	8.246
Proactieve dossiers	4.943
Totaal	26.467

4.1.2.3 Verdeling van notificatiedossiers volgens type

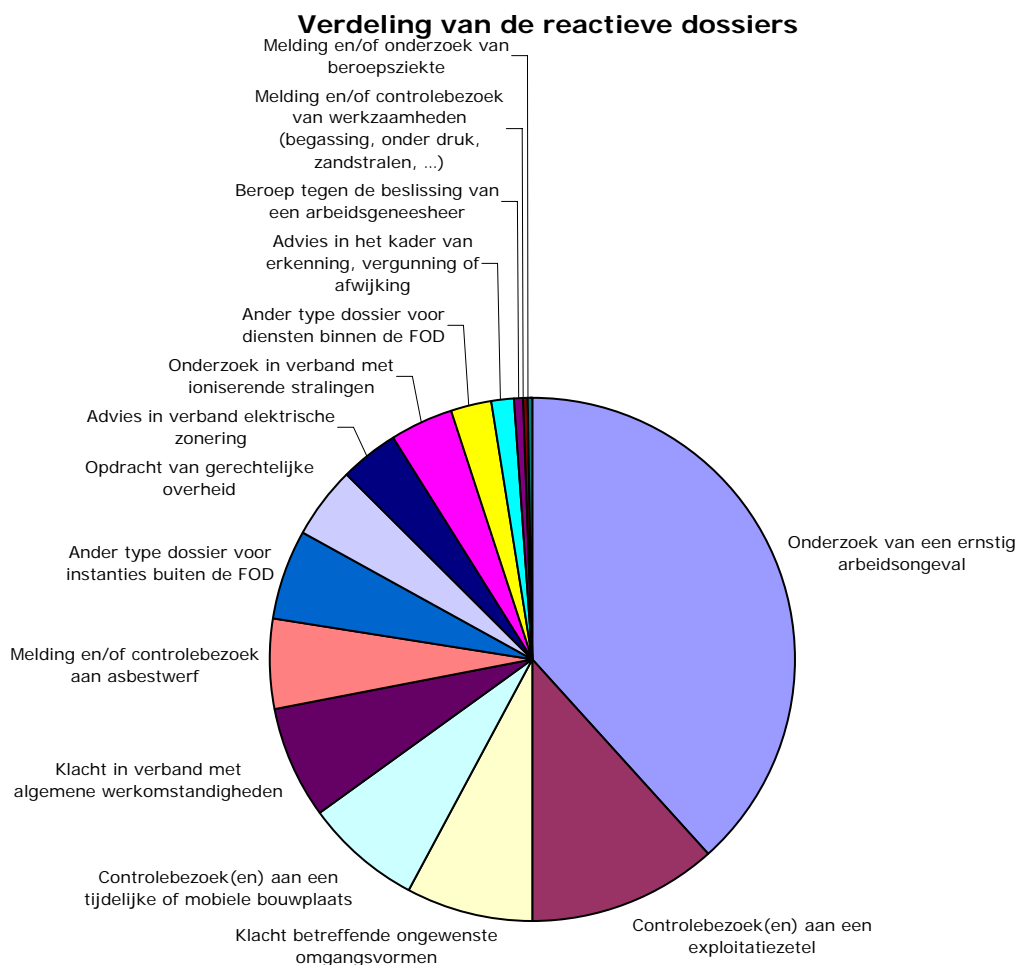
	Nationaal
Melding en/of controlebezoek van werkzaamheden	5.843
Melding en/of controlebezoek aan asbestwerf	2.242
Onderzoek van een ernstig arbeidsongeval	2.164
Controlebezoek(en) aan een tijdelijke of mobiele bouwplaats	697
Klacht in verband met algemene werkomstandigheden	501
Ander type dossier voor instanties buiten de FOD	387
Opdracht van gerechtelijke overheid	304
Onderzoek in verband met ioniserende stralingen	234
Ander type dossier voor diensten binnen de FOD	223
Controlebezoek(en) aan een exploitatiezetel	171
Klacht betreffende ongewenste omgangsvormen	158
Melding en/of onderzoek van beroepsziekte	158
Advies in verband elektrische zonering	123
Advies in het kader van erkenning, vergunning of afwijking	47
Beroep tegen de beslissing van een arbeidsgeneesheer	26
Totaal	13.278

Verdeling van de notificatiedossiers

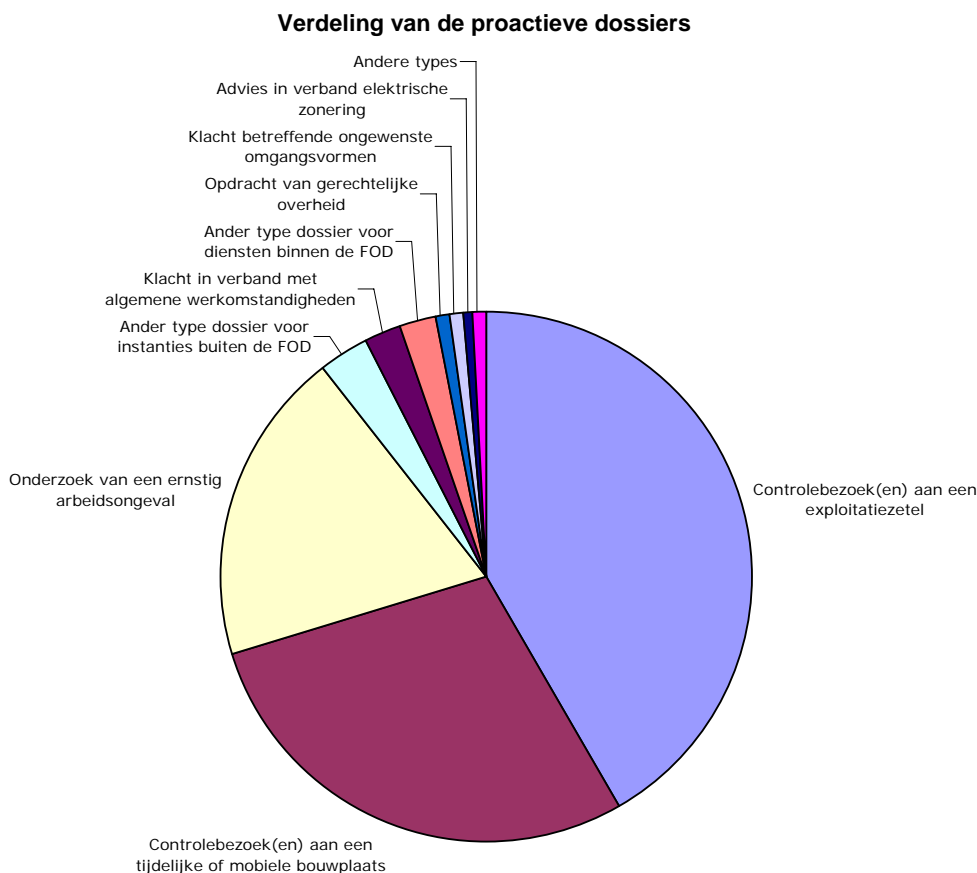
4.1.2.4 Verdeling van reactieve dossiers volgens subtype

Subtype	Nationaal
Onderzoek van een ernstig arbeidsongeval	3.162
Controlebezoek(en) aan een exploitatiezetel	966
Klacht betreffende ongewenste omgangsvormen	630
Controlebezoek(en) aan een tijdelijke of mobiele bouwplaats	602
Klacht in verband met algemene werkomstandigheden	581
Melding en/of controlebezoek aan asbestwerf	459
Ander type dossier voor instanties buiten de FOD	456
Opdracht van gerechtelijke overheid	349
Advies in verband elektrische zonering	319
Onderzoek in verband met ioniserende stralingen	301
Ander type dossier voor diensten binnen de FOD	218
Advies in het kader van erkenning, vergunning of afwijking	116
Beroep tegen de beslissing van een arbeidsgeneesheer	48
Melding en/of controlebezoek van werkzaamheden	25
Melding en/of onderzoek van beroepsziekte	14
Eindtotaal	8.246

4.1.2.5 Verdeling van proactieve dossiers volgens type

	Eindtotaal
Controlebezoek(en) aan een exploitatiezetel	2.062
Controlebezoek(en) aan een tijdelijke of mobiele bouwplaats	1.405
Onderzoek van een ernstig arbeidsongeval	959
Ander type dossier voor instanties buiten de FOD	149
Klacht in verband met algemene werkomstandigheden	112
Ander type dossier voor diensten binnen de FOD	102
Opdracht van gerechtelijke overheid	43
Klacht betreffende ongewenste omgangsvormen	38
Advies in verband elektrische zonering	33
Melding en/of controlebezoek aan asbestwerf	18
Melding en/of controlebezoek van werkzaamheden	11
Advies in het kader van erkenning, vergunning of afwijking	4
Onderzoek in verband met ioniserende stralingen	4
Melding en/of onderzoek van beroepsziekte	2
Beroep tegen de beslissing van een arbeidsgeneesheer	1
	4.943

4.1.2.6 Geopende dossiers naar herkomst

Herkomst	Nationaal
Werkgever	12.843
Inspecteur	5.630
Fonds voor arbeidsongevallen	1.798
Werknemer	1.355
Andere bron	1.295
Gerechtigde overheid	1.237
Hoofdbestuur	434
Interne dienst voor preventie en bescherming	391
Externe dienst voor preventie en bescherming	316
Syndicale organisatie	315
Inlenende werkgever	274
Andere regionale directie	217
Onderaannemer	136
Uitzendkantoor	101
Onbekend	76
Externe dienst voor technische controle	33
Werkgeversorganisatie	16
Eindtotaal	26.467

4.1.3 Aangemaakte producten

Producttype	Eindtotaal
101 Inspectierapport met positieve opmerkingen	237
102 Inspectierapport zonder opmerkingen	502
103 Inspectierapport met corrigerend advies	519
104 Bevestiging van mondelinge waarschuwingen	497
105 Schriftelijke waarschuwingen (art. 9)	5.190
106 Opleggen van maatregelen (art. 3)	285
107 Stopzetting (art. 3)	305
108 Proces-verbaal van overtreding (art. 9)	648
109 Vastleggen van afspraken/maatregelen	528
201 Doorsturing	1.375
202 Opvragen van bijkomende inlichtingen	4.378
203 Kennisgeving	2.360
204 Bevestiging van ontvangst	1.830
205 Bevestiging afspraken (inspectieplanning)	1.145
207 Uitnodiging voor PV van verhoor	167
208 Hoofdbestuur en andere directies	791
209 Herinnering	506
210 Expertproduct	903
Eindtotaal	22.166

4.1.3.1 Analyse van de opgemaakte processen-verbaal van overtreding (product 108)

Uit de gedetailleerde analyse van 391 opgemaakte processen-verbaal van overtreding (enkel de unieke processen-verbaal werden geanalyseerd) van 2007 werd vastgesteld dat in totaal 1744 inbreuken werden vastgesteld op 327 diverse wetsartikels.

Wetsartikels uit	Aantal inbreuken	Verschillende wetsartikels
De Koninklijke Besluiten die samen de Codex vormen (CODEX)	1.090	206
Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming (ARAB)	421	71
Diverse andere wetgevingen (ANDERE) *	220	40
Algemeen reglement op de elektrische installaties (AREI)	13	10
	1.744	327

* wet op het welzijn, KB psychosociale belasting, wet op de arbeidsinspectie, ...

De meest voorkomende artikels (totaal 60% van het totaal aantal) waartegen inbreuken werden vastgesteld zijn weergegeven in onderstaande tabel

Type	Artikel	Aantal	%	Gecumuleerd %
CODEX	Titel III hoofdstuk V artikel 50: tijdelijke of mobiele bouwplaatsen – algemene preventie maatregelen	122	7,0%	7%
ARAB	Artikel 434.7.1: collectieve beveiliging tegen vallen van hoogte	119	6,8%	14%
ARAB	Artikel 462.1.2: collectieve beveiliging bij dakwerken	116	6,7%	20%
ANDERE	Wet op het welzijn artikel 5: algemene preventie maatregelen	103	5,9%	26%
CODEX	Titel I hoofdstuk III artikel 9: te nemen preventie maatregelen naar aanleiding van de risicoanalyse in het dynamische risicobeheersingsysteem	80	4,6%	31%
CODEX	Titel I hoofdstuk III artikel 8: de uit te voeren risicoanalyse in het dynamisch risicobeheersingsysteem	76	4,4%	35%
CODEX	Titel I hoofdstuk III artikel 3: opmaken van dynamisch risicobeheersingsysteem	49	2,8%	38%
CODEX	Titel I hoofdstuk III artikel 21: noodzakelijke vorming van de werknemer	45	2,6%	41%
CODEX	Titel I hoofdstuk III artikel 17: voldoende informatie aan hiërarchische lijn en werknemers	43	2,5%	43%
CODEX	Titel VI hoofdstuk II afdeling V artikel 6: arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte – vaststellen van materiële maatregelen	43	2,5%	46%
ANDERE	Wet op de arbeidsinspectie artikel 4: verhinderen van toezicht	35	2,0%	48%
CODEX	Titel VI hoofdstuk I artikel 9: minimumvoorwaarden voor arbeidsmiddelen	27	1,5%	49%
ARAB	Artikel 462.1.3: dragen van veiligheidsgordels of –harnassen	26	1,5%	51%
CODEX	Titel I hoofdstuk III artikel 7: strategie voor risico-	25	1,4%	52%

Type	Artikel	Aantal	%	Gecumuleerd %
	analyse in het dynamisch risicobeheersingsstelsel			
CODEX	Titel VI hoofdstuk I artikel 7: informatie over de gebruikte arbeidsmiddelen	23	1,3%	53%
CODEX	Titel I hoofdstuk III artikel 26: verplichten voor onderzoek van een ernstig arbeidsongeval door de bevoegde preventiedienst	22	1,3%	55%
CODEX	Titel VI hoofdstuk I artikel 3: geschikte arbeidsmiddelen	21	1,2%	56%
ARAB	Artikel 462.1.1: dakwerken	19	1,1%	57%
CODEX	Titel I hoofdstuk III artikel 13: taken van de hiërarchische lijn	19	1,1%	58%
CODEX	Titel VI hoofdstuk I artikel 11: controle van arbeidsmiddelen voor ingebruikname	14	0,8%	59%
CODEX	Titel VI hoofdstuk II afdeling V artikel 15: veilig opbouwen van steigers	14	0,8%	60%

4.1.3.2 Vergelijking van de inbreuken met voorgaande jaren

Er is eveneens een analyse gebeurd van de processen-verbaal van overtreding van de jaren 2003, 2004, 2005 en 2006. Hierin wordt geformaliseerd omwille van 572 verschillende inbreuken. Meerdere inbreuken komen meerdere malen voor en in totaal telt de analyse 3.742 inbreuken.

De belangrijkste (qua aantal malen voorkomen) 15 inbreuken (in *schuinschrift* in onderstaande tabel) van de analyseperiode vinden we ook nog terug in de processen-verbaal van overtreding in 2007 (zie punt 4.1.3.1).

De meest voorkomende inbreuken (60% van het totaal aantal) zijn samengevat in onderstaand overzicht.

Type	Inbreuk	Aantal maal in				Aantal	%	Cumul
		2003	2004	2005	2006			
ANDERE	<i>Wet op het welzijn artikel 5: algemene preventie maatregelen</i>	33	45	53	39	170	4,5%	4,5%
ARAB	<i>Artikel 434.7.1: collectieve beveiliging tegen vallen van hoogte</i>	36	36	51	37	160	4,3%	8,8%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 8: de uit te voeren risicoanalyse in het dynamisch risicobeheersingsstelsel</i>	26	39	34	56	155	4,1%	13,0%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 9: te nemen preventie maatregelen naar aanleiding van de risicoanalyse in het dynamische risicobeheersingsstelsel</i>	21	35	31	56	143	3,8%	16,8%
CODEX	<i>Titel VI hoofdstuk I artikel 9: minimumvoorwaarden voor arbeidsmiddelen</i>	35	22	21	25	103	2,8%	19,5%
ARAB	<i>Artikel 462.1.2: collectieve beveiliging bij dakwerken</i>	14	19	31	37	101	2,7%	22,2%
CODEX	<i>Titel VI hoofdstuk I artikel 7: informatie over de gebruikte arbeidsmiddelen</i>	26	18	24	32	100	2,7%	24,9%
CODEX	<i>Titel VI hoofdstuk I artikel 3: geschikte arbeidsmiddelen</i>	32	18	22	17	89	2,4%	27,3%

Type	Inbreuk	Aantal maal in				Aantal	%	Cumul
		2003	2004	2005	2006			
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 3: opmaken van dynamisch risicobeheersingsysteem</i>	22	24	20	22	88	2,4%	29,6%
CODEX	<i>Titel III hoofdstuk V artikel 50: Tijdelijk of mobiele bouwplaatsen – algemene preventiemaatregelen</i>	15	11	23	38	87	2,3%	32,0%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 7: strategie voor risicoanalyse in het dynamisch risicobeheersingsysteem</i>	20	23	22	13	78	2,1%	34,0%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 21: noodzakelijke vorming van de werknemer</i>	17	11	17	15	60	1,6%	35,6%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 13: taken van de hiërarchische lijn</i>	13	15	17	9	54	1,4%	37,1%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 17: voldoende informatie aan hiërarchische lijn en werknemers</i>	15	9	16	9	49	1,3%	38,4%
ANDERE	<i>Wet op de arbeidsinspectie artikel 4: beletten van toezicht</i>	8	9	9	23	49	1,3%	39,7%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 10: globaal preventieplan voor 5 jaar</i>	14	11	11	7	43	1,1%	40,9%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 5: inhoudelijke elementen van het dynamische risicobeheersingsysteem</i>	11	9	15	6	41	1,1%	42,0%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 6: uitwerking dynamische risicobeheersingsysteem houdt rekening met aard van activiteiten en specifieke risico's</i>	10	9	15	7	41	1,1%	43,1%
CODEX	<i>Titel VI hoofdstuk I artikel 8: aankoop en indienststelling van arbeidsmiddelen</i>	4	8	10	12	34	0,9%	44,0%
ARAB	Artikel 281: keuring hefwerktuigen	10	8	9	6	33	0,9%	44,8%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 4: het dynamisch risicobeheersingsysteem gebaseerd op algemene preventiebeginselen en met betrekking op de verschillende disciplines van welzijn op het werk</i>	10	6	10	7	33	0,9%	45,7%
CODEX	<i>Titel VI hoofdstuk I artikel 11: controle van arbeidsmiddelen voor ingebruikname</i>	12	8	4	9	33	0,9%	46,6%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 11: jaarlijks actieplan</i>	5	10	8	7	30	0,8%	47,4%
CODEX	<i>Titel VII hoofdstuk II artikel 4: gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen</i>	15	8	3	4	30	0,8%	48,2%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 18: vorming werknemers</i>	9	5	11	4	29	0,8%	49,0%
CODEX	<i>Titel I hoofdstuk III artikel 26: verplichten voor onderzoek van een ernstig arbeidsongeval door de bevoegde preventiedienst</i>	4	6	4	15	29	0,8%	49,8%
ARAB	Artikel 465: beveiliging van een opening	7	5	8	8	28	0,7%	50,5%

Type	Inbreuk	Aantal maal in				Aantal	%	Cumul
		2003	2004	2005	2006			
CODEX	Titel I hoofdstuk III artikel 19: bekwaamheid van een werknemer in functie van de verantwoordelijkheid	6	7	10	5	28	0,7%	51,3%
CODEX	Titel VI hoofdstuk I artikel 6: opleiding voor het gebruik van arbeidsmiddelen	7	6	5	9	27	0,7%	52,0%
CODEX	Titel VI hoofdstuk I artikel 10: onderhoud van arbeidsmiddelen	9	5	6	5	25	0,7%	52,6%
CODEX	Titel VII hoofdstuk II artikel 3: persoonlijke beschermingsmiddelen		14	9	2	25	0,7%	53,3%
ANDERE	Wet op het welzijn artikel 15: verhindering van toezicht	6	5	9	4	24	0,6%	54,0%
CODEX	Titel III hoofdstuk V artikel 5: tijdelijke of mobiele bouwplaatsen - aanstelling coördinator ontwerp	2	8	5	7	22	0,6%	54,5%
CODEX	Tiel II hoofdstuk I artikel 11: interne dienst voor preventie en bescherming – aanduiden externe dienst	2	6	5	8	21	0,6%	55,1%
CODEX	Titel VII hoofdstuk II artikel 7: gratis ter beschikking stellen van persoonlijke beschermingsmiddelen	7	9	4	1	21	0,6%	55,7%
ANDERE	Wet op het welzijn artikel 8: werkzaamheden van werkgevers of zelfstandigen van buitenaf	5	7	3	5	20	0,5%	56,2%
CODEX	Titel II hoofdstuk I artikel 7: taken interne dienst voor preventie en bescherming	4	5	4	6	19	0,5%	56,7%
CODEX	Titel III hoofdstuk V artikel 15: tijdelijke of mobiele bouwplaatsen - aanstelling coördinator verwezenlijking	4	6	5	4	19	0,5%	57,2%
ARAB	Artikel 434.2.1: ontwerp van uitvoering- en beschermingsmiddelen (stellingen, beschoeiingen, stutten, platformen, loopbruggen, trappen, ladders, leuning, panelen, vangnetten en –vloeren) volgens codes van goede praktijk	6	2	4	6	18	0,5%	57,7%
CODEX	Titel I hoofdstuk III artikel 20: afsluiten van werkzones voor onbevoegden	8	5	3	2	18	0,5%	58,2%
CODEX	Titel III hoofdstuk V artikel 6: tijdelijke of mobiele bouwplaatsen – ontwerp pas starten na aanduiding van coördinator ontwerp	1	7	3	7	18	0,5%	58,7%
ARAB	Artikel 434.7.2: bouwwerkzaamheden – steigers - afstanden bovenlat en tussenleuning	4	4	4	5	17	0,5%	59,1%
ARAB	Artikel 462.1.3: dragen van veiligheids-gordels of –harnassen	3	9	3	2	17	0,5%	59,6%

4.1.3.3 Gevolgen van processen-verbaal van overtreding in de loop der jaren

Na het opmaken van een proces-verbaal van overtreding wordt dit simultaan overgemaakt aan de overtreder, de arbeidsauditeur of procureur des Konings (al naargelang het geval), het hoofdbestuur van de algemene directie en de dienst van de administratieve geldboetes van onze federale overheidsdienst.

De ontvangen processen-verbaal worden geregistreerd in een informaticasysteem GINAA waarin ook de opvolging van het dossier wordt gedaan tot de finale uitspraak.

De opvolging gebeurt per geregistreerde inbreuk.

In onderstaande tabel is de situatie op 1 augustus 2008 weergegeven wat de afhandeling van de geregistreerde inbreuken betreft vanaf 2005.

	2005	2006	Subtotaal	2007	Totaal
Penale geldboete (boete opgelegd door de justitie)	31	239	270	191	461
Wachten op de uitspraak van de arbeidsauditeur	57	333	390	744	1.134
Administratieve geldboete opgelegd	9	133	142	30	172
Door de dienst administratieve geldboete geklasseerd zonder gevolg	20	18	38	28	66
In behandeling bij de dienst administratieve geldboetes	26	305	331	462	793
Totaal aantal vervolgte inbreuken	143	1.028	1.171	1.455	2.626
Penale geldboete	22%	23%	23%	13%	18%
Wachten op de uitspraak van de arbeidsauditeur	40%	32%	33%	51%	43%
Administratieve geldboete opgelegd	6%	13%	12%	2%	7%
Door de dienst administratieve geldboete geklasseerd zonder gevolg	14%	2%	3%	2%	3%
In behandeling bij de dienst administratieve geldboetes	18%	30%	28%	32%	30%

Opgelet: deze registratie is nog in een opstartfase en het overzicht is dus niet volledig zeker wat de voorgaande jaren betreft

Mogelijke conclusies:

- Dit overzicht is moeilijk interpreteerbaar omdat het over de inbreuken gaat en niet over de opgemaakte processen-verbaal. Als we de extrapolatie maken met de wetenschap dat er gemiddeld 4,5 inbreuken voorkomen per proces-verbaal dan spreken we hier over een 584 processen-verbaal.
- Dat er lange wachttijden zijn voor er uitspraken volgen vanuit arbeidsrechtbanken. Zelfs voor processen-verbaal van 2005 wacht men nog voor 40% op een uitspraak van de rechtbank.
- Er een half jaar na het opstellen van het laatste proces-verbaal slechts bij 25% van de inbreuken boetes zijn opgelegd (18% door justitie en 7% de dienst van de administratieve geldboetes van onze federale overheidsdienst). Hierbij dient men te weten dat enkel administratieve geldboetes opgelegd worden als er geen strafvervolging wordt ingesteld door de arbeidsrechtbank.
- Wanneer we enkel kijken naar 2005 en 2006 dan zijn ook slechts 35% beboet (23% door justitie en 12% door de dienst administratieve geldboetes).

Een verdere samenwerking met de juridische diensten zal er moeten voor zorgen dat hierin verbetering komt.

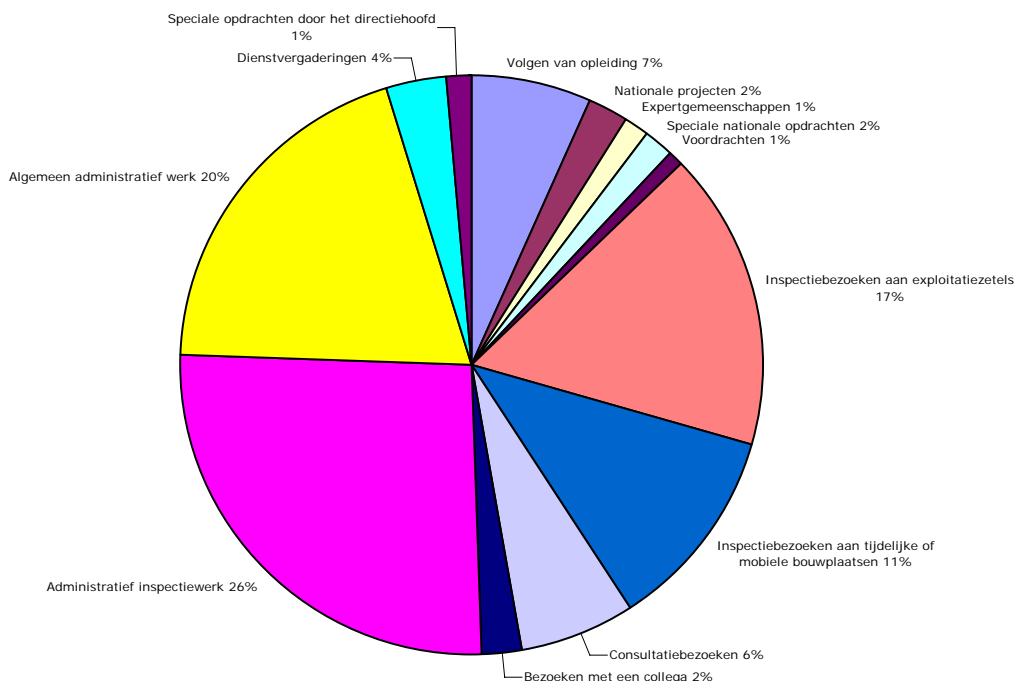
4.1.4 Tijdsbesteding door inspecteurs

Een inspecteur dient dagelijks in het registratiesysteem CAVIAR zijn activiteiten te registreren volgens de in onderstaande tabel vermelde indeling. Alle activiteiten vinden een plaats

in het systeem alleen de verplaatsingstijden van en naar de locaties worden niet geregistreerd.

	Nationaal aantal uren	Aantal uren per inspecteur
Volgen van opleiding	10.242	71
Nationale projecten	3.704	26
Praktijkgemeenschappen	2.105	15
Speciale nationale opdrachten	2.690	19
Voordrachten	1.336	9
Inspectiebezoeken aan bedrijven (exploitatiezetels)	25.754	178
Inspectiebezoeken aan tijdelijke of mobiele bouwplaatsen	17.821	123
Consultatiebezoeken	9.605	66
Bezoeken met een collega	3.562	25
Administratief inspectiewerk	40.933	282
Algemeen administratief werk	30.408	210
Dienstvergaderingen	5.465	38
Speciale opdrachten door het directiehoofd	1.960	14
Totale geregistreerde tijd	155.584	1.073

Verdeling van de geregistreerde tijden

4.1.4.1 Volgen van opleiding door inspecteurs

Dit tamelijk groot aantal uren komt van het feit dat in bepaalde regionale directies er inspecteurs zijn die de aanvullende vorming voor preventieadviseur niveau I of II volgen.

4.1.4.2 Nationale projecten

Een aantal nationale projecten worden gerealiseerd met medewerking van de lokale inspecteurs van de regionale directies zoals softwareontwikkeling, evaluatie Farao, e.a.

4.1.4.3 Praktijkgemeenschappen

Zoals beschreven in punt 4.4 heeft elke regionale directie minstens een contactpersoon in de verschillende praktijkgemeenschappen. De gepresteerde tijd voor activiteiten voor deze nationale werkgroep kunnen niet naar inspectietijd op het terrein gaan en worden ook afzonderlijk geregistreerd.

4.1.4.4 Speciale nationale opdrachten

Ondanks de beperkte inspectiecapaciteit worden een aantal van onze inspecteurs toch gevraagd om prestaties te verrichten als preventieadviseur bij de interne dienst voor preventie en bescherming van onze federale overheidsdienst. Dit wordt onder andere geregistreerd onder deze rubriek

4.1.4.5 Voordrachten

Regelmatig worden onze inspecteurs deskundigen gevraagd om bij te dragen tot studiedagen of symposia. Opdat zij hun opgebouwde knowhow ook zouden kunnen delen met een breder publiek wordt dit in beperkte mate toegestaan (voor 2007 gemiddeld 9 uur per inspecteur op jaarbasis)

4.1.4.6 Inspectiebezoeken aan exploitatiezetels

Al de tijd van aankomst tot vertrek in een exploitatiezetel of maatschappelijke zetel met als doel een inspectieopdracht wordt onder deze noemer geregistreerd. Deze bezoeken houden zowel een algemeen onderzoek als een specifieke opdracht (zoals opvolging arbeidsongevalonderzoek, onderzoek klacht, onderzoek beroepsziekte, ...) in.

4.1.4.7 Inspectiebezoeken aan tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

Op een tijdelijke of mobiele bouwplaats, ook vaak werf genoemd, kunnen meerdere werkgevers actief zijn. Ook de bezoeken aan werven met slechts één aannemer, niet onderworpen aan de coördinatieplicht, vallen hieronder.

Op deze bouwplaatsen worden meestal zowel alle werkgevers met hun personeel als de coördinatieaspecten bekeken voor zover dit ter plaatse mogelijk is. Zo nodig worden de nodige documenten bij de zetels van de werkgevers opgevraagd.

4.1.4.8 Consultatiebezoeken

Wanneer het in het kader van een inspectieopdracht nodig is een bezoek te brengen op een andere plaats dan de exploitatiezetel of een bouwplaats wordt de bestede tijd geregistreerd onder de rubriek "consultatiebezoek". Voor bepaalde specifieke onderzoeken wordt hiervan tamelijk veel gebruik gemaakt, zoals bijvoorbeeld het onderzoek van klachten over ongewenste omgangsvormen.

4.1.4.9 Administratief inspectiewerk

Na een inspectiebezoek moet dit geregistreerd worden, hetzij thuis of op het directiekantoor, en moet een schrijven gericht worden aan de werkgever over de bevindingen. Sommige bezoeken moeten ook voorbereid worden op basis van opzoekingen in het informatiesysteem. Al deze tijden worden geregistreerd onder de noemer "administratief inspectiewerk".

4.1.4.10 Algemeen administratief werk

Anderzijds zijn er ook een aantal taken die moeten gedaan worden zowel op het thuisbureau als in het directiekantoor zoals doornemen van instructies, procedures, zelfstudie, ... Deze tijd wordt geregistreerd onder de rubriek "algemeen administratief werk".

4.1.4.11 Dienstvergaderingen

In de meeste directies wordt minstens maandelijks een vergadering gehouden voor alle inspecteurs waarop de richtlijnen, afgesproken tijdens de nationale coördinatievergadering van de directiehoofden, worden doorgegeven. De dienstvergaderingen zijn ook de momenten om interne organisatorische en praktische afspraken binnen de regionale directie te maken. Ze worden ook gebruikt om de informatie vanuit de praktijkgemeenschappen door te spreken met de inspecteurs en om eventuele feedback te verzamelen.

4.1.4.12 Speciale opdrachten van het directiehoofd

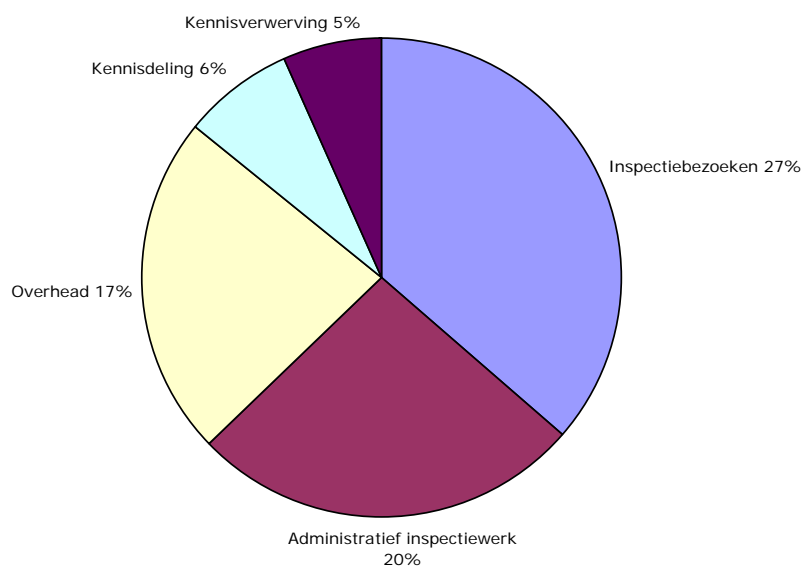
Het directiehoofd heeft buiten zijn leidinggevende taak ook meestal een aantal andere opdrachten die hij zo nodig kan delegeren naar een collega inspecteur. De tijd die een inspecteur hieraan besteed wordt in deze rubriek geregistreerd.

Het directiehoofd wordt niet geacht zijn tijdsgebruik te registreren tenzij hij, eventueel ter compensatie van gedelegeerde opdrachten, inspectieopdrachten uitvoert.

4.1.4.13 Gegroepede informatie

Gegroepede tijdregistratie	Aantal uren	%
Inspectiebezoeken	56.742	27%
Administratief inspectiewerk	40.933	20%
Overhead (algemeen administratief werk en dienstvergaderingen)	35.872	17%
Kennisdeling (projecten, praktijkgemeenschappen en voordrachten)	11.795	6%
Kennisverwerving (volgen van opleiding)	10.242	5%
	155.584	

Gegroepede activiteiten

4.1.4.14 Gemiddelde bezoektijd

	Nationaal gemiddelde
Inspectiebezoek aan een exploitatiezetel	2,0 uur
Inspectiebezoek aan een werkgever op een tijdelijke of mobiele bouwplaats	1,2 uur
Consultatiebezoek	1,6 uur
Gemiddelde tijd per bezoek (bezoektijd + gekoppelde administratieve tijd)	2,7 uur

4.1.5 Synthese van de inspectiebezoeken aan exploitatiezetels van bedrijven

4.1.5.1 Indeling van het type bedrijfsbezoeken

In totaal zijn 12.943 bedrijfsbezoeken afgelegd.

Dit betekent gemiddeld 186 bezoeken per fulltime equivalent.

Deze bezoeken worden geregistreerd als algemeen bezoek (meestal proactief) of een specifiek bezoek (reactief bezoek) met een specifiek doel. Een aantal van de bezoeken bevatten zowel een reactief als een proactief deel.

De samenstelling van de inspectiebezoeken zijn weergegeven in onderstaande tabel

	Nationaal	
Aantal algemene inspecties	5819	45%
Aantal gespecialiseerde inspecties	5853	45%
Aantal combinaties van een algemene + gespecialiseerde inspectie	995	8%
Aantal combinaties van twee gespecialiseerde inspecties	222	2%
Combinatie van 3 of meer bezoektipes	37	0,3%

De onderverdeling in aantallen en tijdsbesteding tussen algemene (deel)inspecties en specifieke (deel)inspecties is opgenomen in onderstaande tabel.

Verdeling van de geregistreerde tijdsbesteding over de verschillende bezoektipes, hierbij werd de bezoektijd evenredig verdeeld over de verschillende types als het een bezoek betreft met meerder types van bezoeken.

	Aantal	%	Uren	%
Algemene inspecties	6.847	48%	13.397	52%
Specifieke inspecties	7.372	52%	12.455	48%

Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze indeling van de specifieke inspecties.

	Aantal	%	Uren	%
Opvolgingsbezoeken	2162	29%	3.385	13%
Andere soorten specifieke inspecties	1700	23%	2.653	10%
Klachtenonderzoeken	1410	19%	2.401	9%
Opvolgingen ongevalonderzoek	1399	19%	2.457	10%
Overlegvergaderingen	351	5%	849	3%
Evaluaties DRBS	282	4%	607	2%
Onderzoeken beroepsziekte	58	1%	85	0,3%
Bezoeken voor preventie- of Farao-index	10	0,1%	18	0,1%

4.1.5.2 Bezochte bedrijven

Er werden 6.935 verschillende bedrijven bezocht.

Aantal bezoeken	Aantal bedrijven	
1	4616	66,5%
2	1313	18,9%
3	475	6,8%
4..10	462	6,7%
meer dan 10	69	1,0%
	6935	

4.1.5.3 **Verdeling van het aantal bezoeken per nace-code van de bezochte exploitatiezetel**

Voor deze indeling wordt de NACE nomenclatuur gebruikt dit tot 31 december 2007 geldig was. Vanaf 2008 zal de nieuwe indeling geldig vanaf 1 januari 2008 worden gebruikt.

Code	Activiteitsomschrijving	Nationaal	%	Gecumuleerd %
45	Bouwnijverheid	1033	8%	8%
75	Openbare diensten	1018	8%	8%
51	Groothandel	940	8%	16%
85	Gezondheid- en verzorgingssector	924	7%	23%
52	Kleinhandel	834	7%	30%
14	Andere mijnbouw	818	6%	37%
28	Fabricatie van metalen producten	695	6%	43%
74	Andere industriële activiteiten	675	5%	48%
15	Voedingsnijverheid	592	5%	54%
26	Niet-metalen minerale nijverheid	564	5%	58%
50	Klein- en groothandel motorvoertuigen	485	4%	63%
60	Transport over land en via pijplijnen	394	4%	66%
63	Ondersteunde transportactiviteiten	362	3%	69%
80	Onderwijs	318	3%	72%
25	Rubber- en plasteeknijverheid	260	2%	75%
17	Textielnijverheid	237	2%	77%
20	Houtnijverheid	218	2%	78%
55	Hotel en restaurants	218	2%	80%
29	Machijnenijverheid	211	2%	82%
24	Chemische nijverheid	203	2%	83%
36	Meubelindustrie	187	2%	85%
22	Druknijverheid	155	1%	86%
92	Culturele en sportorganisaties	130	1%	88%
34	Productie van motorvoertuigen	124	1%	89%
01	Landbouw en jacht	117	1%	90%
27	Metaalnijverheid	112	1%	90%
90	Afvalverwerking	110	1%	91%
93	Andere dienstensectoren	95	1%	92%
21	Papiernijverheid	94	1%	93%
37	Recyclage	81	1%	94%

Code	Activiteitsomschrijving	Nationaal	%	Gecumuleerd %
31	Productie van elektrische apparaten	71	1%	94%
64	Post en telecommunicatie	65	1%	95%
72	Industrie dataverwerking	60	1%	95%
40	Elektriciteit, gas en stoom productie en distributie	55	0%	96%
70	Immobiëlen	47	0%	96%
91	Werkgevers- en werknemersorganisaties	44	0%	97%
35	Andere productie-industrie	42	0%	97%
33	Medische apparatuur	37	0%	97%
71	Verhuurindustrie	37	0%	98%
18	Kledingnijverheid	32	0%	98%
32	Productie van radio, televisie en communicatieapparatuur	32	0%	98%
41	Waterdistributie	26	0%	98%
67	Ondersteunende diensten aan financiële instellingen	25	0%	99%
73	Research en ontwikkeling	23	0%	99%
23	Cokes, petroleum en nucleaire nijverheid	21	0%	99%
65	Financiële instellingen	19	0%	99%
02	Bosbouw	12	0%	99%
16	Tabaksnijverheid	11	0%	99%
62	Luchttransport	10	0%	99%
05	Visserij	7	0%	99%
30	Bureelmachines en computerindustrie	7	0%	100%
19	Leder-, handtassen en schoennijverheid	6	0%	100%
61	Transport over water	6	0%	100%
10	Koolmijnbouw	5	0%	100%
66	Verzekering en pensioen instellingen	5	0%	100%
95	Huishoudpersoneel	4	0%	100%
99	Extraterritoriale organisaties	4	0%	100%
11	Extractie van petroleum en aardgas	1	0%	100%
13	IJzererts mijnbouw	1	0%	100%
97	Diensten	1	0%	100%
		12.943		

4.1.5.4 Informatie over bezoeken van EDPB aan de bedrijven

Slechts bij 38% van de bedrijfsbezoeken is geregistreerd welke externe dienst voor preventie en bescherming actief is in de onderneming.

Voor deze diensten werd nagegaan of het (meer)jaarlijks bezoek van de externe preventiedienst in orde was voortgaande op het afgeleverde verslag. Dit was voor 84% van de registraties het geval.

4.1.5.5 Aantal beoordelingen van een welzijnsrubriek en een verdeling van de vaststellingen

		Positieve opmerking	Geen opmerking	Corrigerend advies	Mondelinge waarschuwing	Schriftelijke waarschuwing (art.9)	Opleggen van een maatregel (art.3)	Element voor stopzetting (art.3)	Element voor proces-verbaal van overtredding	Vastleggen van afspraken en maatregelen	Totaal
21	Organisatie welzijnsbeleid, hiërarchische lijn en dynamisch risicobeheersingssysteem	145	1807	564	587	1656	16	3	20	87	4885
22	IDPB en samenwerking EDPB	69	1854	339	386	1140	16	2	10	72	3888
23	Overlegstructuren (comité PB, syndicale afvaardiging...)	25	1073	119	110	352	2	2		20	1703
24	Keuringen en opvolging van keuringsverslagen (EDTC)	131	1148	141	363	1315	11	5	9	35	3158
25	Gezondheidstoezicht, moederschapbescherming en EHBO	67	1811	216	325	578	8	1	4	28	3038
26	Informatie en vorming van werknemers	70	1119	219	189	426	4		10	36	2073
27	Jongeren op het werk, stagiairs en uitzendarbeid	8	526	78	88	130	2	1	2	16	851
28	Geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag	62	992	274	218	526	4		3	30	2109
29	Veiligheid- en gezondheidssignalering	23	1304	124	259	631	10	3	4	51	2409
30	ARAB art. 52 (brand), ATEX en ontvlambare vloeistoffen	68	1324	405	563	2379	12	10	12	81	4854
31	Bepalingen betreffende hygiëne op de arbeidsplaatsen	72	2075	259	341	771	23	6	9	46	3602
32	Omgevingsfactoren en fysische agentia	13	840	174	133	294	3	3	2	19	1481
33	Chemische, kankerverwekkende, mutagene en biologische agentia	39	952	197	222	688	10	11	6	56	2181
34	TMB en hyperbare omgeving	2	25	11	17	28	1	2	3	4	93
35	Werken op hoogte (valgevaar)	14	630	77	198	440	9	3	15	19	1405
36	AM algemeen (machines, aankoop en indienststelling, instructies,...)	38	873	201	422	1511	20	30	20	95	3210
37	Elektriciteit en elektrische installaties	13	1016	81	219	785	15	5	2	42	2178
38	Mobiele arbeidsmiddelen, hijsen en heffen van lasten	27	1013	70	111	518	6	2	2	17	1766
39	Individuele uitrusting (PBM's, werkkledij...)	69	2871	195	242	567	9	2	8	31	3994
40	Manueel hanteren van lasten, handgereedschap	50	1202	145	97	161	5	1		8	1669

	Positieve opmerking	Geen opmerking	Corrigerend advies	Mondelinge waarschuwing	Schriftelijke waarschuwing (art. 9)	Opleggen van een maatregel (art. 3)	Element voor stopzetting (art. 3)	Element voor proces-verbaal van overtreding	Vastleggen van afspraken en maatregelen	Totaal
	1005	24455	3889	5090	14896	186	92	141	793	50547

4.1.6 Synthese van de inspectiebezoeken aan tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

4.1.6.1 Indeling van het type bouwplaatsbezoek

In totaal zijn 15.369 werkgevers op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen bezocht.

Dit betekent gemiddeld 186 bezoeken per fulltime equivalent.

Hier is bij de berekening voor het aantal bezoeken per fulltime equivalent rekening gehouden met de proportionele tijd dat er geregistreerd gepresteerd is aan bezoeken op tijdelijke en mobiele bouwplaatsen.

Deze bezoeken worden geregistreerd als algemeen bezoek (meestal proactief) of een specifiek bezoek (reactief bezoek) met een specifiek doel. Een aantal van de bezoeken bevatten zowel een reactief als een proactief deel.

De onderverdeling in aantallen en tijdsbesteding tussen algemene (deel)inspecties en specifieke (deel)inspecties is opgenomen in onderstaande tabel.

Verdeling van de geregistreerde tijdsbesteding over de verschillende bezoektipes, hierbij werd de bezoektijd evenredig verdeeld over de verschillende types als het een bezoek betreft met meerder types van bezoeken.

	Aantal	Uren
Algemene inspectie	12.428	13.662
Asbestverwijdering	1.139	1.406
Opvolgingsbezoek	1.010	1.060
Klachtonderzoek	375	456
Ongevalonderzoek	374	694
Ander specifiek bezoek	285	256
Overlegvergadering	121	169
	15.732	17.702

4.1.6.2 Indeling van de werkzaamheden op de bezochte tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

Bij elk bezoek wordt door de inspecteur het type van werkzaamheden geregistreerd volgens onderstaande indeling. Onderstaande tabel geeft een overzicht in dalende volgorde van voorkomen van de werkzaamheden op de bezochte bouwplaatsen.

	Totaal 2007
Metselwerken en betonwerken	6.781
Dakwerken	2.032
Afbraak- en saneringswerken	1.541
Montagewerken (metaal + beton)	1.104
Overige werkzaamheden in de bouw	1.010
Installaties (elektriciteit, sanitair, verwarming, airco,...)	685
Grondwerken	585
Afwerking: bepleistering, bevloering, schilderwerken	520
Wegeniswerken	372
Schrijnwerk (binnen- en buitenschrijnwerk)	363
Nutsvoorzieningen (rioleringen, gasleidingen, kabels,...)	335
Tuinaanleg	41
	15.369

4.1.6.3 Aantal geïnspecteerde werkgevers

Er werden 5.062 verschillende werkgevers gecontroleerd.

Aantal bezoeken	Aantal werkgevers	
1	2.870	57%
2	890	18%
3	415	8%
4	251	5%
5	139	3%
5..10	292	6%
meer dan 10	205	4%
	5.062	

4.1.6.4 Verdeling van het aantal beoordelingen voor een welzijnsrubriek over de verschillende types vaststellingen

		Positieve opmerking	Geen opmerking	Corrigerend advies	Mondelinge waarschuwing	Schriftelijke waarschuwing (art.9)	Opleggen van een maatregel (art.3)	Element voor stopzetting (art.3)	Element voor proces-verbaal van overtreding	Vastleggen van afspraken en maatregelen	Totaal
1	Organisatie welzijnsbeleid, hiërarchische lijn en dynamisch risicobeheersingsysteem	19	397	235	362	325	11	11	28	27	1.415
2	Coördinatie	20	2.610	436	557	462	5	8	11	43	4.152
3	Grondwerken	4	956	94	178	87	7	8	5	4	1.343
4	Dakwerken	25	559	137	257	391	64	197	114	33	1.777
5	Afbraakwerken	5	220	70	73	69	5	9	4	2	457
6	Inrichtingswerken	3	276	72	67	41	2	3	1	3	468
7	Hyperbare werken		7	9	22	2					40
8	Stellingen en harnassen	43	2.255	402	804	812	77	110	33	21	4.557
9	Hoogwerkers (gebruik van hefwerktuigen voor werken op hoogte)	9	640	46	107	135	17	25	5	9	993
10	Leuning en beveiliging van openingen	46	2.483	467	1.293	1.060	63	123	50	43	5.628
11	Gezondheidstoezicht en EHBO	7	2.104	70	298	160	3	2		3	2.647
12	Jongeren, stagiairs en interims		45	9	15	10					79
13	Veiligheidsfuncties en afzonderlijk tewerkgestelde werknemers		297	22	44	34	2			2	401
14	Handgereedschappen, machines en toestellen	11	4.483	105	339	372	14	16	4	2	5.346
15	Hef- en hijswerktuigen	11	2.216	119	407	338	6	17	11	7	3.132
16	Elektrische risico's en brandrisico's	5	2.880	224	541	365	6	10	2	6	4.039
17	Inrichting en signalisatie	27	3.388	163	463	575	19	12	2	8	4.657
18	Omgevingsfactoren (verluchting, verlichting, trillingen...), hygiëne en huisvesting	20	2.945	142	537	501	9	7	5	6	4.172
19	Individuele uitrusting (PBM's, werkkledij...)	33	5.465	334	1.336	930	13	19	10	11	8.151
20	Chemische, kankerverwekkende, mutagene en biologische agentia	2	399	70	99	81	5	9	4	5	674
		290	34.625	3.226	7.799	6.750	328	586	289	235	54.128

4.1.6.5 Verdeling van het aantal beoordelingen per gradatie voor de verschillende aangetroffen werkzaamheden

	Positieve opmerking	Geen opmerking	Corrigerend advies	Mondelinge waarschuwing	Schriftelijke waarschuwing (art.9)	Opleggen van een maatregel (art.3)	Element voor stopzetting (art.3)	Element voor proces-verbaal van overtreding	Vastleggen van afspraken en maatregelen	Totaal
Grondwerken	1	1.501	66	189	201	3	5	3	2	1.971
Afbraak- en saneringswerken	11	1.736	246	390	298	15	29	8	10	2.743
Metselwerken en betonwerken	142	17.780	1.828	4.569	3.778	118	165	69	88	28.537
Montagewerken (metaal + beton)	29	3.198	237	420	362	18	30	12	31	4.337
Dakwerken	63	3.346	384	809	1.034	143	284	166	54	6.283
Afwerken: bepleistering, bevloering, schilderwerken)	1	1.140	87	274	195	7	20	18	7	1.749
Schrijnwerken (binnen- en buitenschrijnwerk)	6	741	60	209	159	6	9	4	3	1.197
Installaties (elektriciteit, sanitair, verwarming, airco, ...)	4	1.556	77	302	233	5	7		1	2.185
Wegeniswerken	3	974	22	117	123	3			2	1.244
Nutsvoorzieningen (rioleringen, gasleidingen, kabels, ...)	9	1.041	53	159	85	4	12	5	2	1.370
Tuinaanleg	2	74	2	10	9	1	1			99
Overige werkzaamheden in de bouw	19	1.538	164	351	273	5	24	4	35	2.413
Totaal	290	34.625	3.226	7.799	6.750	328	586	289	235	54.128

4.2 Directie van het toezicht op de preventie van zware ongevallen van de afdeling van het toezicht op de chemische risico's

4.2.1 Algemeen overzicht van de tijdsbesteding van de ingenieurs in 2007

	Aantal uren	%
Tijd voor inspectieopdrachten:		
o Systematische Seveso-inspecties	7.116,7	25,5
o Andere pro-actieve inspecties	656,1	2,4
o Onderzoek van ongevallen/incidenten	1.682,7	6,0
o Onderzoek van klachten	172,1	0,6
o Onderzoek van afwijkingsaanvragen	242,7	0,9
o Onderzoek van zoneringdossiers	798,4	2,9
o Andere reactieve onderzoeken	616,1	2,2
Tijd voor andere activiteiten:		
o Onderzoek van veiligheidsrapporten	1.688,5	6,1
o Behandeling van kennisgevingen	224,4	0,8
o Coördinatie en overleg	1.253,1	4,5
o Vertegenwoordiging	528,2	1,9
o Crisisbeheer	89,0	0,3
o Onderzoek & ontwikkeling	1.926,1	6,9
o Informatie, advies, e.d.	1.018,3	3,7
Tijd voor organisatie, opleiding en andere:		
o Ontwikkeling van informaticatoepassingen	1.202,4	4,3
o Beheer van informatie en documentatie	123,1	0,4
o Stafvergaderingen	1.176,0	4,2
o Beheer van het kwaliteitssysteem	177,3	0,6
o Initiële opleiding en stageprogramma	3.117,6	11,2
o Andere opleidingen en permanente vorming	594,4	2,1
o Diverse andere activiteiten	1.141,0	4,1
Tijd voor verplaatsingen:	2.320,2	8,3
Totaal	27.864,4	

4.2.2 Inspectieopdrachten

In 2007 werden 785 inspectiebezoeken uitgevoerd, waarvan:

506 bezoeken voor het uitvoeren van de 449 onderzoeken in het kader van de Seveso II-richtlijn (zie punt 3.2.2.);

66 proactieve bezoeken voor inspecties in het kader van de wetgeving inzake het welzijn op het werk;

213 reactieve bezoeken.

4.2.3 Beschikbare tijd voor inspecties

De beschikbare tijd voor inspectiewerk en aanverwante activiteiten (met inbegrip van opleiding, dienstvergaderingen en verplaatsingen) bedroeg in 2007: 17.792,1 uren. Dit komt overeen met 11,1 fulltime equivalenten voor het uitvoeren van inspecties.

De volgende tabel geeft een algemeen overzicht van de verdeling van de beschikbare tijd in 2007 per fulltime equivalent:

	%
"Out of office"	35,3
"In the office" voor voorbereiding, rapportering en opvolging van inspectiebezoeken	40,5
Andere activiteiten	24,2

4.2.4 Systematische Seveso-inspecties

In 2007 werden 449 systematische onderzoeken uitgevoerd van de preventiesystemen in de Seveso-bedrijven, zoals voorgeschreven bij art. 18 van de Seveso II-richtlijn:

21 initiële onderzoeken (deze inspecties zijn bedoeld als eerste inspectie in een bedrijf, wanneer het, bij gebrek aan voldoende informatie, quasi onmogelijk is om al een meer gericht onderzoek voor te bereiden);

78 onderzoeken van het veiligheidsbeheersysteem van de bedrijven;

29 onderzoeken van preventieve maatregelen aan de hand van specifieke checklists;

93 onderzoeken van preventieve maatregelen aan de hand van risicoanalyses en onderzoeken van specifieke risico's;

37 onderzoeken om te verifiëren of bepaalde maatregelen effectief in de praktijk worden gebracht;

191 opvolgingsinspecties van voorgaande systematische inspecties.

4.2.5 Output van de inspectieopdrachten

Aantal	Inspectieproducten
19	Brieven met positieve appreciatie
704	Brieven waarbij verbeteringsacties en termijnen werden vastgesteld
10	Formele waarschuwingsbrieven met aanmaning tot regularisatie
2	Waarschuwingsbrieven met een ultieme verwittiging tot regularisatie
2	Bevelen tot onmiddellijke stopzetting of het onmiddellijk treffen van veiligheidsmaatregelen
5	Processen-verbaal van overtreding
1	Afzonderlijk proces-verbaal van verhoor
95	Brieven of rapporten aan andere instanties
20	Verslagen over afwijkingsaanvragen en andere adviesaanvragen
106	Brieven inzake beoordelingen van zoneringsdossiers
964	Totaal

4.2.6 Andere activiteiten

4.2.6.1 Onderzoek van veiligheidsrapporten en kennisgevingen

In 2007 werden 78 veiligheidsrapporten onderzocht en werden 89 kennisgevingen behandeld.

4.2.6.2 Coördinatie, overleg en vertegenwoordiging

De afdeling is belast met het coördineren van de inspecties van alle bevoegde (zowel Gewestelijke als Federale) inspectiediensten die verband houden met het toezicht op de preventie van zware chemische ongevallen in ons land. De afdeling zorgt tevens voor de organisatie van het overleg tussen de Belgische autoriteiten die betrokken zijn bij de preventie en bestrijding van zware ongevallen. Deze opdrachten zijn noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de verschillende overheidsdiensten op een coherente wijze optreden in gans het land.

In 2007 werd 4,5 % van de beschikbare tijd besteed aan 14 coördinatie- en overlegvergaderingen.

Daarnaast moet de afdeling instaan voor de vertegenwoordiging van de algemene directie in comités en werkgroepen die verband houden met de preventie van zware ongevallen. In 2007 was 1.9 % van de beschikbare tijd nodig voor het deelnemen aan 52 vergaderingen.

4.2.6.3 Crisisbeheer

Via de werkgroep "ECOSOC" werd samengewerkt met het Crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken voor de praktische uitwerking van noodplannen voor crisissituaties die een nationale coördinatie vragen. Concreet werd gewerkt rond het griepplan en werd gestart met de voorbereiding van de grote nucleaire oefening voor de kerncentrale van Doel in 2009.

Via de Europese werkgroep "Accident Analysis and Reporting" werd een systeem uitgewerkt om de uitwisseling van ongevalinformatie tussen Europese inspectiediensten te verbeteren. In dit kader werd de MARS-databank omgevormd naar een internettoepassing waarvan eind 2007 een eerste testversie beschikbaar was.

4.2.6.4 Onderzoek en ontwikkeling

Eén van de belangrijkste opdrachten van de dienst houdt verband met het organiseren en uitvoeren van veiligheidsinspecties in de Seveso-bedrijven volgens de vereisten die zijn opgelegd in art. 18 van de "Seveso II"-richtlijn. Zo moeten deze inspecties een planmatig en systematisch onderzoek omvatten van de systemen die binnen de inrichting worden gebruikt, zowel de systemen van technische aard als deze van organisatorische en bedrijfskundige aard.

Om aan deze vereisten te voldoen worden jaarlijks diverse projecten opgestart voor het ontwikkelen van nieuwe inspectiemethodes en het verbeteren van de bestaande inspectietechnieken.

De belangrijkste projecten die in 2007 liepen in dit verband worden hieronder kort beschreven.

- Ontwikkeling van het inspectie-instrument "Magazijnopslag". Dit inspectie-instrument werd afgewerkt en gepubliceerd als een gemeenschappelijke uitgave van de Belgische Seveso-inspectiediensten.
- Ontwikkeling van het inspectie-instrument "Preventieve Actieve Maatregelen". Dit inspectie-instrument viseert mechanische drukontlastingen (veiligheidskleppen, breekplaten) en instrumentele beveiligingen. De ervaringen met de tweede testversie van dit inspectie-instrument, opgesteld in 2006, werden verwerkt in een eerste, definitieve versie. Deze werd uitgegeven als een gemeenschappelijke publicatie van de Belgische Seveso-inspectiediensten.

- Ontwikkeling van het inspectie-instrument "Omhullingen". De doelstelling van dit inspectie-instrument is om na te gaan of de nodige maatregelen genomen zijn om de mechanische integriteit van opslagtanks, leidingen en drukvaten te verzekeren. Een eerste testversie van de vragenlijst voor atmosferische opslagtanks werd opgesteld. Deze vragenlijst zal in overleg met de andere Belgische Seveso-inspectiediensten getest worden in 2008.
- Herziening van het Metatechnisch Evaluatiesysteem. De herziening van de tweede versie van het Metatechnisch Evaluatiesysteem werd gestart in 2006 en dit in nauw overleg met de gewestelijke Seveso-inspectiediensten. De derde versie van het Metatechnisch Evaluatiesysteem zal bestaan uit verschillende afzonderlijke inspectie-instrumenten. In 2007 werden de testversies opgesteld van de inspectie-instrumenten "Onderzoek van ongevallen en incidenten" en "Procesveiligheidsdocumentatie". Deze inspectie-instrumenten zullen getest worden in de loop van 2008. Andere inspectie-instrumenten waaraan in de loop van 2007 werd gewerkt in het kader van MES3 zijn: "Ontwerpen en wijzigen van procesinstallaties", "Inspectie en onderhoud van procesinstallaties", "Uitvoering van gevaarlijke werken" en "Preventiebeleid zware ongevallen".
- Herziening van het inspectieprogrammasysteem. Het inspectieprogrammasysteem levert het kader waarbinnen de Seveso-inspecties worden gepland. Het inspectieprogrammasysteem werd herzien in overleg met de gewestelijke Seveso-inspectiediensten en werd geïmplementeerd met ingang van 2008. De belangrijkste aanpassing betreft het definiëren van zogenaamde inspectiedomeinen per bedrijf en het plannen van de inspecties in functie van deze domeinen.
- Het opstellen van de informatienota "Vereisten voor een hoog beschermingsniveau voor installaties voor de opslag en verlading van ontvlambare vloeistoffen". In deze nota worden een aantal concrete maatregelen beschreven, die volgens de bevoegde inspectiediensten als een minimum moeten worden beschouwd om bepaalde risico's van zware ongevallen bij de opslag en verlading van ontvlambare vloeistoffen te beheersen.
- Herziening van de informatienota "Procesveiligheidsstudies". Deze nota is bedoeld als leidraad voor het analyseren en beheersen van risico's van chemische procesinstallaties. Het studiewerk dat in 2007 in dit verband werd uitgevoerd, leverde een aantal nieuwe inzichten op. Deze werden besproken met de andere Belgische Seveso-inspectiediensten op het jaarlijks inspectieoverleg. Ze werden reeds gedeeltelijk verwerkt in de inspectie-instrumenten die deel uitmaken van MES3.
- Opstellen van de informatienota "Leidraad voor het opstellen van een explosieveiligheidsdocument". Een voorstel van deze nota werd opgesteld. De nota zal echter niet als een aparte publicatie gepubliceerd worden maar de inhoud zal geïntegreerd worden in de nieuwe versie van de nota "Procesveiligheidsstudies".

4.2.6.5 Informatie en advies

Op 22 november 2007 werd door de afdeling het 10° Symposium "preventie van zware ongevallen" georganiseerd, met 354 deelnemers.

Tijdens dit symposium werden de lessen uit verschillende ongevallen behandeld. Onder andere werden de resultaten toegelicht van het onderzoek van de U.S. Chemical Safety and Hazard Investigation Board (CSB) over de ramp die zich in 2005 heeft voorgedaan in de raffinaderij van BP te Texas City. Het tweede thema van dit symposium had betrekking op lessen uit noodplanoefeningen. Dit onderwerp werd toegelicht vanuit het standpunt van de brandweer en van enkele Seveso-bedrijven.

4.3 Laboratorium van industriële toxicologie

4.3.1 Algemeen overzicht van de tijdsbesteding in 2007

	Aantal uren	%
Werkplaatsmetingen:		
o Voor- en nazorg van monsternemingen	960	9
o Monsternemingen in bedrijven	290	2,7
o Analyse van monsters	2.850	26,8
o Meting van klimaatparameters	20	0,2
o Rapportering van metingen	1.221	11,5
Organisatie van interlaboratoriumvergelijkingen	1.066	10
Toezicht op erkende laboratoria	285	2,7
Toezicht op reglementering chemische agentia	128	1,2
Overleg met andere actoren	79	0,7
Vertegenwoordiging	193	1,8
Onderzoek & ontwikkeling	961	9
Informatie, advies, e.d.	420	4
Organisatie, opleiding en andere	1.741	16,4
Verplaatsingen	428	4
Totaal	10.642	100

4.3.2 Werkplaatsmetingen

De volgende metingen (monsterneming + analyse + berekening resultaat) of analyses werden uitgevoerd:

Aantal ⁽¹⁾	Belangrijkste agens ⁽²⁾
20	Asbest in materialen ⁽³⁾
2	Dieselroet
9	Asbest in lucht
3	Meting van nanodeeltjes
4	Beladen van filters met kwarts
9	Siliciumdioxide
11	Metalen
2	Generatieproef van koolstofdioxide voor erkenning van laboratorium
10	Organische stoffen in lucht (andere dan styreen)
3	Styreen
1	Klimaatparameters (ventilatie)
1	Stofmetingen in kantoren (gravimetrisch)
1	Koolstofmonoxide

- (¹) aantal afgewerkte dossiers. Het volume per dossier kan verschillen: zo kan een dossier slaan op één monster of op meerdere monsters. Voor metingen in bedrijven wordt meestal een voorafgaand bezoek afgelegd (voor het bekijken van werkplaatsfactoren, selectie van werknemers voor de monsterneming, selectie van de te meten agentia,...).
- (²) per dossier kunnen meerdere agentia voorkomen (bijvoorbeeld organische dampen en stof)
- (³) analyse van asbest in materialen: de standaardtechniek hiervoor is polarisatiemicroscopie met dispersiekleuring; voor moeilijke monsters wordt analytische elektronenmicroscopie gebruikt eventueel aangevuld met X-stralendiffractie. Hierin is eveneens begrepen: de validatie van de samenstelling van de monsters voor het vakbekwaamheidschema asbest in materialen.

De aanvragen voor metingen zijn afkomstig van de regionale directies van het Toezicht op het Welzijn op het Werk, van de eigen afdeling, van andere overheidsdiensten of van de interne diensten voor preventie en bescherming. Ongeveer de helft van de metingen kaderden in een campagne.

4.3.3 Interlaboratoriumvergelijkingen

Het laboratorium neemt deel aan de volgende vakbekwaamheidsschema's (proficiency testing schemes):

- o WASP (metalen algemeen): 4 ronden per jaar;
- o AIMS (asbest in materialen): 4 ronden per jaar.
- o WASP (lasrook): 4 ronden per jaar
- o AFRICA (vezeltellingen): 2 ronden per jaar (in 2007 slechts 1 ronde).

WASP (Workplace Analysis Scheme for Proficiency) en AIMS (Asbestos In Materials Scheme) zijn vakbekwaamheidsschema's van de Health and Safety Laboratory van het Verenigd Koninkrijk.

AFRICA (Asbestos Fibre Regular Informal Counting Arrangement) is een vakbekwaamheidschema voor vezeltellingen ingericht door het Institute for Occupational Medicine te Edinburgh.

Het laboratorium organiseert (en neemt er uiteraard zelf ook aan deel) de volgende vakbekwaamheidschema's:

- o vezels op filters: 3 ronden per jaar. Ongeveer 20 deelnemende laboratoria. Kwaliteitscontrole van deze monsters;
- o asbest in materialen: 3 ronden per jaar. Ongeveer 20 deelnemende laboratoria. Het laboratorium staat in voor de aanmaak en de kwaliteitscontrole op de monsters;
- o organische stoffen in lucht: 2 interlaboratoriumvergelijkingen per jaar (ingericht in samenwerking met de VITO te Mol).

Voor al deze interlaboratoriumvergelijkingen staat het laboratorium in voor de organisatie en de verwerking van de resultaten.

Het laboratorium maakt deel uit van een Europees netwerk van organisatoren van vakbekwaamheidschema's en referentielaboratoria.

4.3.4 Toezicht op de erkende laboratoria

In het kader van het toezicht op de erkende laboratoria worden geregeld monsters van laboratoria geanalyseerd (bulkmonsters, vezeltellingen).

4.3.5 Meetcampagnes

De campagnes voor styreen en kwarts werden in 2007 verder gezet.

De campagne styreen werd afgerond en er werd een overzichtsverslag van gepubliceerd.

Er werden metingen verricht in 8 bedrijven (vooral in de bouwsector) waar werknemers blootgesteld kunnen worden aan kwarts. Deze metingen toonden vaak zeer hoge blootstellingen van kwarts aan. Er is duidelijk nog een gebrek aan bewustwording voor de problematiek van de kwartsblootstelling in de bouwsector. Daarnaast werden ook metingen verricht op het strand en in de duinen. Het zand is immers nagenoeg zuiver kwarts. Deze metingen toonden aan dat de zandkorrels te grof zijn om te worden ingeademd. In deze campagne past eveneens de problematiek van ovenstenen.

De campagne metalen (met de nadruk op "non-ferro" metalen) werd verder gezet. Een aantal ontmantelingsbedrijven voor elektronische en elektrische apparaten werd bezocht en er werden blootstellingmetingen uitgevoerd. Deze metingen toonden aan dat de meeste blootstellingen ver beneden de grenswaarden liggen maar dat toch aandacht vereist is voor de blootstelling aan lood en een goede algemene hygiëne ter voorkoming van ingestie van metalen.

Er werden metingen verricht in grotere bedrijven waaronder Seveso-bedrijven.

4.3.6 Nanodeeltjes.

Nanodeeltjes zijn deeltjes kleiner dan 100 nm ($1 \text{ nm} = 10^{-9} \text{ m}$, een miljardste van een meter).

Deze deeltjes bestaan van vóór de menselijke beschaving (vuur, vulkaanuitbarstingen,) maar worden nu ook intentioneel aangemaakt voor speciale toepassingen: nanotechnologie. Deze technologie heeft de laatste jaren een enorme vlucht genomen en kent ontelbare toepassingsgebieden: cosmetica, geneeskunde, behandeling van oppervlakken, textiel, katalyse,...

Industriële blootstelling aan niet-intentioneel geproduceerde nanodeeltjes (lasrook, dieselroet, ...) gebeurt reeds lange tijd.

Het is zonder meer duidelijk dat de kennis over de gezondheidsrisico's van de bewust aangemaakte materialen geen gelijke tred heeft gehouden met de explosieve groei van de nanotechnologie en haar toepassingen.

De klassieke benadering van het inschatten van de risico's door middel van de dosis uitgedrukt in massa is slechts ten dele bruikbaar. Belangrijkere parameters zijn waarschijnlijk de aantallen en vooral de oppervlakten van de deeltjes. Ongetwijfeld blijft de chemische samenstelling van de deeltjes cruciaal.

Het laboratorium heeft apparatuur aangekocht om specifiek in dit domein metingen te verrichten.

Daarnaast blijft de analytische elektronenmicroscopie goede diensten bewijzen.

Het meten van deze deeltjes stelt grote uitdagingen: de klassieke monsternemingstechnieken voor deeltjes zoals filtratie en impactie door inertie schieten tekort.

Het doel van de metingen is de concentraties gemeten in bedrijven die nanodeeltjes intentioneel aanmaken te situeren naast de concentraties nanodeeltjes gemeten tijdens gekende "klassieke" industriële processen.

4.4 Afdeling van het kennisbeheer

4.4.1 Praktijkgemeenschappen

De praktijkgemeenschappen verzamelen de inspecteurs gespecialiseerd in de verschillende disciplines binnen het welzijn namelijk veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie, psychosociologie en de specifieke werkomgeving in de bouwsector. Elke regionale directie heeft een contactpersoon aangeduid voor samenwerking in nationaal coördinatieverband. Elke praktijkgemeenschap wordt voortgestuwd door een animator. De onderlinge communicatie gebeurt vooral virtueel via een elektronisch platform en ze wordt aangevuld met enkele face to face vergaderingen meestal in het centraal bestuur.

4.4.1.1 Arbeidsveiligheid

De praktijkgemeenschap "arbeidsveiligheid" heeft 10 probleemstellingen in gemeenschappelijk overleg uitgeklaard. Hierbij geeft elk lid van de gemeenschap zijn standpunt over de probleemstelling. De domeinspecialist formuleert het gemeenschappelijk standpunt. Dit gemeenschappelijk standpunt wordt meestal voor advies voorgelegd aan de afdeling normen van de algemene directie humanisering van de arbeid. Vervolgens worden de probleemstelling en de oplossing vertaald en gepubliceerd op het intranet zodat zij beschikbaar zijn voor alle inspecteurs.

Als overlegplatform wordt veelvuldig gebruik gemaakt van het forum binnen WBnet (Live-Link). In 2007 werden er 159 vragen gesteld of mededelingen gedaan waarop in totaal 364 reacties gegeven werden.

Er werden in 2007 2 face to face vergaderingen gehouden (maart en augustus).

Het opleidingsplan met betrekking tot arbeidsveiligheid ten behoeve van nieuw aangeworven inspecteurs werd opgemaakt tegen eind juni en bevestigd in de vergadering van augustus 2007. In december waren alle presentaties (gemaakt in MicroSoft PowerPoint) afgewerkt in minstens één landstaal.

4.4.1.1.1 Brandpreventie

In samenwerking met de afdeling normen van de algemene directie humanisering van de arbeid werd ondersteuning geboden in de behandeling van afwijkingsdossiers brandveiligheid (art. 52 ARAB). Hiervoor werden 14 bezoeken ter plaatse afgelegd met een regionaal inspecteur en/of vergaderingen gehouden met de aanvrager.

In het kader van het volgen van de wetenschappelijke evolutie in verband met brandpreventie werden volgende activiteiten ondernomen:

- coördinatievergadering met AFIRST in verband met cursussen brandveiligheid;
- coördinatievergadering met CNPP in verband met de cursus brandveiligheid;
- deelname als lesgever en vertegenwoordiger van de algemene directie aan de hogere cursus en de basiscursus brandveiligheid AFIRST;
- les aan het KVIV te Antwerpen in verband met Fire Safety engineering.

Vertegenwoordiging in de Hoge Raad Brand en Ontploffing (4 vergaderingen bijgewoond) met als voornaamste actiepunten opvolgen en goedkeuren van de evolutie van de zich wijzigende brandpreventieregeling van de FOD Binnenlandse Zaken.

4.4.1.2 Gezondheid

De praktijkgemeenschap vergaderde slechts eenmaal face to face. Hierbij werd vooral aandacht geschonken aan de initiële basisvorming en zoals gebruikelijk werd er informatie uitgewisseld over de wetgevende initiatieven en de vragen en problemen die zich hebben gesteld. Er werden geen specifieke campagnes of opleidingen voorzien in 2007.

Slechts een beperkt aantal artsen kan actief deelnemen aan de werking. Een verklaring hiervoor moet gezocht worden in het feit dat ze andere taken op zich hebben genomen, de dienst verlaten hebben en dat de rekrutering van nieuwe artsen slechts een beperkt succes kende.

4.4.1.3 **Hygiëne**

De praktijkgemeenschap arbeidshygiëne heeft driemaal vergaderd in 2007.

Ze heeft verschillende opleidingsmodules, onder andere voor nieuwe collega's arbeidsinspecteurs, uitgewerkt. Er wordt voor alle nieuwe collega's een bezoek aan het laboratorium voorzien.

De animator heeft een opleiding verzorgd over veiligheidsinformatiebladen in de plaatselijke directies van het regionaal toezicht TWW. Deze opleiding was toegankelijk voor alle geïnteresseerden en genoot een ruime belangstelling.

Ze heeft een advies geformuleerd over een aantal interpretaties van de asbestwetgeving (o.a. over dakwerken en aanlevering van asbestcement in containerparken). Deze interpretaties werden gevraagd door de wakers asbest.

Ze staat steeds open om interpretaties van de wetgeving te geven aan de inspecteurs van regionaal toezicht.

Ze stuurde de campagnes, onder meer die over organische oplosmiddelen, door het suggereren van interessante bedrijven. De stand van zaken in de andere campagnes werd behandeld.

De kwartsproblematiek werd besproken in het licht van het Europees sociaal akkoord over kwarts en de specifieke problemen in de bouwsector.

Een project over trillingen werd besproken.

De leden kregen een toelichting over REACH en de mogelijke implicaties voor onze FOD.

4.4.1.4 **Ergonomie**

Deze praktijkgemeenschap had in 2007 als voornaamste activiteit het ondersteunen en begeleiden van de nationale inspectiecampagne "manueel hanteren van lasten" en dit in het kader van de Europese campagne van het Senior Labour Inspection Committee. Hiervoor werd eerst een opleiding gevolgd in Marcy l'Etoile (Frankrijk). De Belgische campagne werd uitgetekend en vervolgens werden in Brussel de betrokken inspecteurs opgeleid en van de nodige documentatie voorzien. Na de campagne, die liep in de maanden september, oktober en november 2007, werden de resultaten samengebracht in een rapport bestemd voor het SLIC (zie punt 6.1).

Verder werd er gedurende het ganse jaar gewerkt aan een basisopleiding voor nieuwe inspecteurs in de discipline ergonomie.

4.4.1.5 **Psychosociologie**

Deze praktijkgemeenschap opteert hoofdzakelijk voor een face to face communicatie en maakt enkel gebruik van mailcommunicatie maar weinig of niet van het communicatieplatform.

Ze werkte gedurende het ganse jaar een basisopleiding uit voor nieuwe inspecteurs in de discipline psychosociologie.

In functie van de vernieuwde wetgeving werden de standaardbrieven die verzonden worden aan de klager en de werkgever nationaal aangepast en werd aangevangen met het aanpassen van de geldende procedure voor de behandeling van klachten in de regionale directies.

Zowel virtueel als in vergaderingen werd gemeenschappelijk overleg gepleegd over niet conventionele dossiers. De contactpersonen zorgen aldus voor een ondersteuning van hun collega inspecteurs in de regionale directies.

Een aantal leden gaf voordrachten aan vertrouwenspersonen en preventieadviseurs bij wetenschappelijke instellingen en het nationaal opleidingscentrum in verband met de implicaties van de vernieuwde wetgeving.

Er is momenteel nog een project lopende in verband met een generieke methode voor kwalitatieve analyse van psychosociale risico's. Dit project is tijdelijk opgeschort door implementatie van de vernieuwde wetgeving.

4.4.2 Netwerkbewaking

Onder netwerkbewaking wordt verstaan dat er nationale wakers zijn aangeduid die werkgevers, werkzaam over het hele land opvolgen met een uniforme benadering. Op dit ogenblik bestaat er netwerkbewaking voor: asbestverwerking, productveiligheid, laboratoria, externe diensten voor preventie en bescherming, externe diensten voor technische controle en zeer beperkt voor externe diensten voor aanvullende vorming.

4.4.2.1 Asbestverwerking

Er werden 3 dossiers voor erkenning van firma's voor asbestverwijdering behandeld.

Er werd deelgenomen aan een werkgroep (Ministerie van het Waalse Gewest en de intercommunales van afvalverwerking) waar de praktische modaliteiten werden gespecificeerd van de voorschriften van het KB van 16 maart 2006 betreffende het aanvaarden van asbestcement op recyclageparken.

Er werd deelgenomen aan een werkgroep (Confederatie van de Dakwerken) waar de praktische modaliteiten werden gespecificeerd van de voorschriften van het KB van 16 maart 2006 betreffende het demonteren van daken met asbestcement.

In 2007 werden volgende presentaties voorbereid en gegeven:

- o Blootstelling aan asbest bij brand (FOD Binnenlandse Zaken)
- o Een betere bescherming tegen asbest (Algemene Directie Humanisering van de Arbeid)

4.4.2.2 Productveiligheid

Het netwerk heeft tot doel tekortkomingen in de veiligheid van producten met een CE-markering te melden. In 2007 ontving de netwerkwaker dertien dossiers van de regionale directies toezicht op het welzijn, allen afkomstig uit het Vlaamse gewest.

Zij werden overgemaakt aan de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie voor verdere opvolging.

De regionale directies werden ook tweemaal ingelicht over het niet conform zijn van apparatuur bij een constructeur in hun ambtsgebied, gemeld door buitenlandse inspectiediensten.

4.4.2.3 Laboratoria

In 2007 werden 7 dossiers van erkenning van laboratoria behandeld.

Er werden vanuit de regionale directies 12 communicaties ontvangen over belangrijke inbreuken.

De netwerkwerking heeft het in 2007 mogelijk gemaakt (op basis van een rapport van einde 2006) een belangrijke disfunctie van een laboratorium aan het licht te brengen op basis van de vaststellingen van regionale inspecteurs bij bezoeken ter plaatse en het toetsen van deze gegevens bij de audit van het laboratorium.

4.4.2.4 Externe diensten voor preventie en bescherming

De opvolging van de EDPB bestaat uit twee pijlers. Enerzijds vier contactpersonen die regelmatig de Adviescomités van de EDPB bijwonen als vertegenwoordiger van de administratie en die de directe communicatie met de diensten verzorgen. Anderzijds de inspecteurs van het regionaal toezicht op het welzijn die in de bedrijven de werking van de EDPB kunnen beoordelen en dit kunnen rapporteren via hun inspectieverslagen in CAVIAR en door het plaatsen van meldingen op "Networks".

2007 was tevens het jaar van de hernieuwing van de erkenning van de externe diensten. De contactpersonen hebben, al dan niet vergezeld van iemand van het regionaal toezicht, alle diensten bezocht om hun aanvraagdossier te vervolledigen en de gestelde vragen van de algemene directie humanisering van de arbeid en de vaste operationele commissie van de EDPB te beantwoorden. Er werd vastgesteld dat de rapportering via CAVIAR onvoldoende verfijnd is om een goede beoordeling van de kwalitatieve werking van de EDPB toe te laten. Ook de rapportering van slechte en goede praktijken via "networks" kende niet het verwachte succes, waardoor de operationele doelstellingen op dit vlak niet gehaald werden. Beide systemen zullen herbekeken en verfijnd worden.

Een studie van het aantal aangiften van beroepsziekten via de jaarverslagen van de EDPB en de aangiften bij de administratie heeft aan het licht gebracht dat er een overrapportering is via de jaarverslagen en dat enkele diensten weinig of geen aangiften doen, wat niet kan verklaard worden aan de hand van de grootte van de dienst of de aard van het aangesloten cliënteel.

5 Processen

5.1 Opvolging van onderzoeken van ernstige arbeidsongevallen en zware ongevallen

5.1.1 Nationale coördinatie

Een werkgroep heeft zich gebogen over de evaluatie van het Faraoplan dat in 2003 werd opgemaakt door toenmalig staatsecretaris Kathleen Van Brempt en door de daaropvolgende ministers verder werd opgenomen in hun beleidsplan. De werkgroep heeft op basis van een aantal analyses zelf een aantal conclusies geformuleerd en voor een aantal vragen werd een vragenlijst overgemaakt aan de regionale directiehoofden.

Deze evaluatie had zowel tot doel de interne werking van de algemene directie als de realisatie van het nationaal plan op het terrein na te gaan. Voor de belangrijkste conclusies zie punt 5.1.3.

Op vraag de regionale directiehoofden werden 3 deskundigen aangesteld voor een bijkomend onderzoek van een ernstig arbeidsongeval. Hiervoor werd rekening gehouden met de verzochte specialisatie en de locatie van het onderzoek. De databank van de deskundigen werd systematisch geactualiseerd.

In het kader van de verdere uitwerking van het ontwerp KB over "verzwaard risico" en "het bonusmalus systeem" werden 10 vergaderingen bijgewoond samen met de beleidscel van de minister, Assuralia (wetverzekeraars), FOD Economie en het Fonds voor Arbeidsongevallen.

In 2007 werd de vertegenwoordiging in het Technisch comité van het Fonds Arbeidsongevallen aangepast.

Voordrachten in de bijscholing preventieadviseurs te Malle en voor Cresept te Brussel en te Malle

5.1.2 Kwantitatieve analyse van het proces in de afdeling regionaal toezicht

5.1.2.1 Aantal dossiers EAO

Er zijn 6.285 dossiers geopend.

5.1.2.2 Verdeling van de dossiers volgens de initiator

	Aantal
Werkgever	3.359
Fonds voor arbeidsongevallen	1.798
Auditeur	388
Interne dienst voor preventie en bescherming	278
Andere	192
Inspecteur	136
Externe dienst voor preventie en bescherming	134

Onder "andere" is verstaan: uitzendkantoren, werknemers gebruikers, onderaannemers, werkgeversorganisaties, werknemers, vakbonden, externe diensten voor technische controle, hoofdbestuur, andere directies en andere.

5.1.2.3 Gemiddeld aantal dagen tussen de datum van het ongeval en het ontvangen van het omstandig verslag

Van de 6.285 geopende dossiers zijn er slechts 4.253 dossiers weerhouden om dit gemiddelde te berekenen (dossiers zonder ongevaldatum en zonder ontvangen omstandig verslag en waarvan de data onwaarschijnlijk waren zijn geschrappt)

Het gemiddeld aantal dagen dat het omstandig verslag is binnengekomen na het ongeval is 41 dagen

5.1.2.4 Kwaliteitsbeoordeling van het omstandig verslag door de inspecteur

De inspecteurs beoordelen het initieel ontvangen omstandig verslag op hun kwaliteit en dit geeft onderstaande verdeling.

	%
Bijkomend onderzoek vereist	1%
Onaanvaardbaar	1%
Aanvaardbaar	42%
Minder goed	7%
Goed	43%
Zeer goed	6%

Bij deze beoordeling is gekeken naar de duidelijkheid en de diepgang van de gevonden oorzaken en van de voorgestelde maatregelen door de preventiedienst, alsook naar het actieplan van de werkgever.

5.1.2.5 Kwaliteitsbeoordeling van het omstandig verslag door de inspecteur in functie van de opsteller (EDPB of IDPB)

Van de ontvangen omstandige verslagen zijn 38% afkomstig van een EDPB en 62% van de IDPB.

Beoordeling	EDPB	IDPB
Bijkomend onderzoek vereist	0,7%	1,0%
Onaanvaardbaar	0,7%	1,0%
Minder goed	4,0%	10,6%
Aanvaardbaar	37,6%	44,0%
Goed	50,8%	38,6%
Zeer goed	6,2%	4,8%

Conclusies:

- o De ontvangen omstandige verslagen van de EDPB worden iets beter beoordeeld dan deze afkomstig van de IDPB;
- o Onze diensten ontvangen veel te weinig verslagen vanuit de EDPB omdat het merendeel van de ongevallen gebeuren bij kleine ondernemingen waar het ongevalonderzoek dient te gebeuren door een preventieadviseur van de EDPB. Op dit ogenblik zijn de EDPB niet altijd op de hoogte van het ernstige ongeval of kiezen bepaalde ondernemingen om de meerkost voor het onderzoek van het ongeval door de EDPB niet op zich te nemen en dus geen omstandig verslag te laten opmaken.

5.1.2.6 Aantal dossiers met een uitzendkracht als slachtoffer

Er zijn 8,5% van de omstandige verslagen die betrekking hebben op een slachtoffer dat te werk gesteld is als uitzendkracht.

5.1.2.7 Onderzoeken ter plaatse

	Aantal
Evaluatie van omstandig rapport	498
Opvolging maatregelen	94
Vraag van de auditeur	39
Onmiddellijk: blijvende ongeschiktheid	39
Onmiddellijk: dodelijk ongeval	21
Onderzoek ter plaatse	691
Geen onderzoek ter plaatse	889
Leeg	3.102
Geen onderzoek ter plaatse	3.991
Totaal	4.682
Onderzoek ter plaatse	15%
Geen onderzoek ter plaatse	85%

5.1.2.8 Vragen voor bijkomende inlichtingen bij gesloten dossiers

Administratieve inlichtingen	Totaal
Geen bijkomende inlichtingen nodig	4.492
Bijkomende inlichtingen nodig	190
Totaal	4.682
	4%

Administratieve inlichtingen: datum ongeval, naam van de werkgever, ...

Inhoudelijk inlichtingen	Totaal
Geen bijkomende inlichtingen nodig	4.419
Bijkomende inlichtingen nodig	263
Totaal	4.682
	6%

Inhoudelijke inlichtingen: omschrijving van het ongeval, primaire, secundaire en tertiaire oorzaken (indien relevant), preventiemaatregelen, actieplan werkgever, ...

5.1.2.9 Aantal ingediende voorlopige verslagen bij gesloten dossiers

	Totaal
Geen voorlopig verslag	4517
Voorlopig verslag	165
Totaal	4682
	4%

5.1.2.10 Overzicht van de opsteller van het omstandig verslag

	Totaal
EDPB	1130
IDPB	1843
Geen info	1709
	4682
EDPB	38%
IDPB	62%

Deze verdeling is gebaseerd op de 2.973 omstandige verslagen waarvan de opsteller geregistreerd is.

5.1.2.11 Positieve evaluatie (in percentage) van de verschillende punten door het administratief personeel

	Totaal
Identificatie van het slachtoffer	72%
Gedetailleerde beschrijving van de plaats van het ongeval	72%
Gedetailleerde beschrijving van de omstandigheden	72%
Vaststelling van primaire, secundaire en tertiaire oorzaken	70%
Aanbevelingen van IDPB/EDPB	70%
Lijst van personen betrokken bij de ongevallenonderzoek	67%
Identificatie van degene die het verslag heeft opgemaakt	70%
Lijst van personen aan wie een afschrift van het verslag werd opgestuurd	65%
Beslissingen van de werkgever in verband met te nemen maatregelen	65%
Actieplan voor de uitvoering van de maatregelen	62%
Advies van het comité PB	37%

5.1.2.12 Percentage van positieve evaluatie door de inspecteur van het omstandig verslag van de verschillende punten

	Totaal
Uit de gedetailleerde beschrijving van de plaats van het ongeval kan een goed beeld worden gevormd van de normale werkwijze	60%
Uit de gedetailleerde beschrijving van de plaats van het ongeval kan een goed beeld worden gevormd van wat is misgelopen	60%
Het feitenmateriaal is concreet	60%
Het feitenmateriaal is objectief	59%
Akkoord met de vermelde primaire oorzaken	56%
Akkoord met de vermelde secundaire oorzaken	51%
Akkoord met de vermelde tertiaire oorzaken	29%
De aanbevelingen van de IDPB/EDPB zijn concreet	55%
De aanbevelingen van de IDPB/EDPB omvatten materiële maatregelen	44%
De aanbevelingen van de IDPB/EDPB omvatten organisatorische maatregelen	55%

	Totaal
De aanbevelingen van de IDPB/EDPB omvatten een voorstel van planning en een kostenraming	30%
Het comité PB, resp. de syndicale delegatie, is akkoord met het onderzoek uitgevoerd door de IDPB/EDPB	28%
Het comité PB, resp. de syndicale delegatie, is akkoord met de aanbevelingen van de IDPB/EDPB	27%
De werkgever houdt rekening met de door de IDPB/EDPB en het comité PB voorgestelde maatregelen	48%
Het actieplan van de werkgever houdt rekening met de aanbevelingen van de IDPB/EDPB	52%
Het actieplan vermeldt duidelijk wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de maatregelen en legt een duidelijke timing op	45%

5.1.2.13 Aantal en percentage van opgemaakte processen-verbaal van overtreding naar aanleiding van EAO

Er werden 26 processen-verbaal van overtreding opgemaakt naar aanleiding van het onderzoek van een ernstig arbeidsongeval hetgeen slechts een heel klein percentage is van het aantal onderzoeken.

5.1.3 Analyse van het opvolgingsproces van ongevalonderzoek in de afdeling toezicht op de chemische risico's

5.1.3.1 Ernstige arbeidsongevallen

In 2007 werden 242 ernstige arbeidsongevallen gemeld in 87 Seveso-bedrijven.

108 van deze ernstige arbeidsongevallen werden ter plaatse onderzocht. Voor de overige ernstige arbeidsongevallen werd het onderzoek beperkt tot een analyse van het omstandig verslag van de preventiedienst en het opvolgen (bij gelegenheid van een volgend inspectiebezoek) van de uitvoering van de preventiemaatregelen zoals vastgelegd in dit verslag.

55 van deze ongevallen hadden betrekking op een contractor of een andere werkgever die werken uitvoerde in het Seveso-bedrijf. Bij 23 ongevallen was het slachtoffer een uitzendkracht.

Indeling van de ernstige arbeidsongevallen volgens de gevolgen:

Aantal	Gevolgen
6	Dodelijke arbeidsongevallen
15	Ongevallen met een blijvend letsel tot gevolg
221	Ongevallen met een tijdelijk letsel tot gevolg

Indeling van de ernstige arbeidsongevallen volgens de afwijkende gebeurtenis:

Aantal	%	afwijkende gebeurtenis
12	5	Afwijkende gebeurtenis als gevolg van een elektrische storing, explosie, brand
61	25,2	Afwijkende gebeurtenis door overlopen, kantelen, lekken, leeglopen, verdampen, vrijkomen
32	13,2	Breken, barsten, glijden, vallen, instorten van het betrokken voorwerp
65	26,9	Verlies van controle over een machine, vervoer- of transportmiddel, handgereedschap, voorwerp
28	11,6	Vallen van personen van hoogte

21	8,7	Gegrepen of meegesleept worden door een voorwerp of de vaart daarvan
23	9,5	Andere

Indeling van de ernstige arbeidsongevallen volgens het betrokken voorwerp:

Aantal	%	Betrokken voorwerp
29	12	Steigers of bovengrondse constructies
18	7,4	Installaties
74	30,6	Machines of toestellen
37	15,3	Systemen voor gesloten of open transport en opslag
5	2,1	Voertuigen voor transport over land
50	20,7	Chemische stoffen, explosieve, radioactieve stoffen, biologische stoffen
1	0,4	Veiligheidssystemen en veiligheidsuitrusting
28	11,6	Andere

Indeling van de ernstige arbeidsongevallen volgens de aard van het letsel:

Aantal	%	Letsel
11	4,5	Vleeswonden met verlies van weefsel die aanleiding geven tot een meerdaagse arbeidsongeschiktheid
119	49,2	Botbreuken
10	4,1	Traumatische amputaties en afzettingen
8	3,3	Schuddingen en inwendige letsels die in afwezigheid van behandeling levensbedreigend kunnen zijn
2	0,8	Schadelijke effecten van elektriciteit die aanleiding geven tot een meerdaagse arbeidsongeschiktheid
78	32,2	Brandwonden die aanleiding geven tot een meerdaagse arbeidsongeschiktheid of chemische of inwendige verbrandingen of bevriezingen
9	3,7	Acute vergiftigingen
2	0,8	verstikkingen en verdrinkingen
3	1,2	Andere

5.1.3.2 Zware chemische ongevallen

In 2007 hebben zich 2 zware ongevallen voorgedaan in de zin van de Seveso II-richtlijn. In beide gevallen ging het om de accidentele lozing van een belangrijke hoeveelheid gevaarlijke stoffen in de bedrijfsriolering.

5.1.4 Lessen uit opvolging van ongevalonderzoeken

Aan elke regionale directie werden een aantal markante arbeidsongevalonderzoeken opgevraagd uit volgende activiteitsectoren: transport, uitzendarbeid, bouw en metaalverwerking.

Uit de analyse van de 45 ontvangen ongevallen kunnen volgende lessen getrokken worden:

- o Een aantal ongevallen gebeuren op het einde van een werkdag of bij onderhoudswerkzaamheden
- o Door het samenbouwen van machines met CE-markering is de ganse installatie nog niet veilig. De ganse samenbouw moet in zijn totaliteit gecertificeerd worden. Dit is vooral belangrijk in verband met de werking voor noodstops;

- Het niet dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen (valbeveiliging) is vaak de oorzaak van ernstige gevolgen bij ongevallen;
- Uitzendkrachten en jobstudenten worden te vaak onvoldoende opgeleid tewerkgesteld aan gevaarlijke machines;
- Er is vaak een gebrek aan risicoanalyse of deze is onvoldoende grondig gebeurd en worden de abnormale omstandigheden (blokkering, onderhoud, reinigen, ...) uit het oog verloren;
- De opleiding van operatoren is onvoldoende wat betreft abnormale werkomstandigheden. Zij moeten in staat zijn om zelf een risicoanalyse uit te voeren en de gepaste preventiemaatregelen te voorzien voor hun eigen veiligheid;
- De informatie uit de risicoanalyse moet adequaat overgebracht worden aan de operatoren of gebruikers van een machine of werktuig. Wanneer deze niet gekend zijn, zou niet mogen gestart worden met de werkzaamheden zelfs onder tijdsdruk;
- Voor bepaalde taken (bv. werken onder hoogspanning of in de nabijheid van hoogspanning) moet gespecialiseerd personeel worden ingezet en dit mag niet toevertrouwd worden aan onbevoegden (beginnelingen, jobstudenten en uitzendkrachten);
- Bij het gebruik van chemische agentia moet er steeds voor gewaakt worden dat de nodige persoonlijk beschermingsmiddelen worden gedragen, maar de mogelijke risico's moeten ook door de gebruiker (werknemer) gekend zijn. Dit is vooral belangrijk bij het gebruik van nieuwe producten;
- Bij bouwwerkzaamheden is er vaak een gebrek aan effectieve coördinatie en informatieoverdracht van de ene werkgever (werknemers) naar de andere.
- Uit de analyses blijkt dat er nog regelmatig gebruik gemaakt wordt van onveilige machines (eigen constructie zonder beveiliging, onaangepaste hulpstukken, beveiligingen worden kort gesloten, beveiligingen zijn ondoelmatig gemonteerd, ...);
- Het toezicht van de hiërarchische lijn is vaak ondermaats bij vele van deze ongevallen;

5.1.5 Evaluatie van het FARAO-plan

5.1.5.1 Stand van zaken van de verschillende punten uit het plan met realisaties en uitdagingen

5.1.5.1.1 Objectief 1: De administratieve rompslomp vereenvoudigen

- a) Aangifte van ongevallen: alle verplichtingen voor de werkgever samenbrengen
- b) Verschillende criteria op elkaar afstemmen

Het objectief is gerealiseerd: er is nog maar één type van ongevalaangifte in het kader van de bescherming van de werknemers.

Knelpunten:

Het gebruiken van de blijvende ongeschiktheid in de definitie en als criterium voor de onmiddellijke aangifte leidt in de praktijk tot problemen. Het is een gegeven dat niet onmiddellijk gekend is en enkel door een arts kan vastgesteld worden.

De huidige definitie van ernstige arbeidsongevallen leidt tot veel twijfelgevallen en ressoorteert arbeidsongevallen die door de goegemeente niet als ernstig worden gepercipieerd.

De huidige timing voor het indienen van het omstandig verslag is, mede door de vereiste van de toevoeging van het advies comité PB of syndicale delegatie, niet realistisch en is dus aan te passen zodat het in de praktijk haalbaar is; het huidige voorlopig verslag wordt weinig gebruikt.

Voorstellen:

Definitie ernstige en zeer ernstige arbeidsongevallen te herzien zodat enkel de ongevallen die in de perceptie van de maatschappij erkend worden als ernstige arbeidsongevallen hier-

onder vallen.

Procedure “voorlopig verslag” vervangen door de communicatie aan TWW van het EAO met opgave van termijn voor het omstandig verslag.

Uitwerken van realistische timing voor uiterlijke indiening van omstandig verslag.

5.1.5.1.2 Objectief 2: E-government als communicatie-instrument

Een elektronische aangifte via een “centrale databank” met online doorsturing van essentiële gegevens naar de andere betrokken partijen (verzekeraar, FAO, inspectiediensten (FOD WASO en FOD Economie), externe preventiediensten...), gefilterd volgens bepaalde criteria

De databank van het FAO met de ongevalmeldingen is ondervraagbaar door de inspecteurs, weliswaar met een vertraging (batch verwerking).

De databank van het FAO bevat nog niet de ongevallen van alle overheidsdiensten.

EDPBW zou automatisch op de hoogte moeten worden gebracht van gebeurde ernstige arbeidsongevallen bij hun aangesloten bedrijven indien de werkgever daarvoor de toestemming heeft gegeven. Hiervoor moet arbeidsongevallenwet nog aangepast worden (artikel 17 KB 24 februari 2005).

De databank van het FAO bevat niet de ongevallen van werknemers van buitenlandse werkgevers.

Voorstellen:

De bevraging van de databank zou beter effectief online moeten kunnen gebeuren door de inspecteurs (eventueel via webservices). De nieuw beschikbare informatie sinds 2008 moet beschikbaar worden gesteld in de rapporten van het FAO.

Bijkomende inspanningen blijven noodzakelijk voor een goede gegevensuitwisseling ten behoeve van studieobjectieven en omwille van de efficiëntie van de informatiestroom.

5.1.5.1.3 Objectief 3: Structureel onderzoek als fundering voor een door-dacht beleid

- a) Statistische observatie en benchmarking
- b) Diepteanalyse van gelijksoortige arbeidsongevallen
- c) Wetenschappelijk onderzoek i.v.m. determinanten van arbeidsongevallen en hefboomen ter preventie

Er is maar een beperkte implementatie (analyses door FAO).

Voorstellen:

Een aantal elementen zijn te integreren in een nationale enquête georganiseerd door de FOD WASO in 2009.

Volgende acties worden best georganiseerd door het fonds voor arbeidsongevallen: gerichte analyses en wetenschappelijke studie in samenwerking met universiteiten.

Eventuele initiatieven te ondernemen door sociale partners.

5.1.5.1.4 Objectief 4: Een FARAO-meter

Dit objectief is gedeeltelijk gerealiseerd via pilootprojecten: de industriële arbeidsongevalindex door determinering risicosectoren op basis van ongevalmeldingen uit de gegevensbank FAO en de preventie-index op basis van de pilootprojecten: inspectie-index AD TWW 2003 (zie vorige jaarverslagen), sectorprofiel betonsector (lokaal in regionale directie Limburg) en sectorprofiel metaalsector (lokaal in regionale directie Antwerpen).

Voorstellen:

Het zou nuttig zijn de gerealiseerde pilootprojecten uit te breiden op nationaal niveau. Er kan eventueel ook een index opgemaakt worden op basis van inspectieregistratie in Caviar.

5.1.5.1.5 Objectief 5: Optimalisering van de inspectiecapaciteit

- a) Uitbreiding van de inspectiecapaciteit
- b) Inspectie richten op basis van FARAO-meter
- c) Intensieve samenwerking met interne en externe diensten

Hier is de realisatie nihil wat de punten 5a en 5b betreft (zie hoofdstuk 3).

Door de nieuwe regelgeving is het objectief van het punt 5.c nog geïntensifieerd

Door het uitblijven van 5a zijn er diverse optimalisaties gebeurd om de inspectiecapaciteit optimaal in te zetten (ontwikkeling kwaliteitssysteem)

Uitbreiding inspectiecapaciteit

Nauwelijks vervanging van de afvloeiingen

Permanent aandacht voor aanwervingpolitiek

Nieuwe informaticatoepassing in ontwikkeling met sturingsmogelijkheden

5.1.5.1.6 Objectief 6: Onderzoek naar mogelijke financiële impulsregelingen

- a) Premiezetting arbeidsongevallenverzekering
- b) Financiële waarborg en directe administratieve boete als handhavinginstrumenten
- c) Artikel 46, §1, 7° van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

Wat (a) betreft is de regelgeving gedeeltelijk gerealiseerd, doch niets is heden ten dage toepasbaar wegens het ontbreken van de nodige KB's.

Volgende punten zijn te nog te realiseren:

Ontwerp KB's (a) van regelgeving in verband met premiezetting moet nog goedgekeurd worden (start 1.1.2009).

Afspraken met de juridische overheid om onmiddellijk te seponeren en door te verwijzen naar administratieve geldboetes moeten nog gemaakt worden.

Dit blijkt moeilijk te liggen omdat men in feite intervenueert bij de onafhankelijke rechterlijke macht, wat in se noch mag noch kan.

De dienst van de administratieve geldboeten hebben na twee maanden wachttijd de mogelijkheid om rechtstreeks een geldboete op te leggen, tenzij het gaat over illegalen waar een termijn van 6 maanden is voorzien (art. 7 van de wet administratieve geldboeten van 30 juni 1971). Er is een akkoord met het college van de arbeidsauditeurs om dit niet te doen ook omdat dit vermoedelijk tot problemen zou leiden.

Vaststellingen:

Het gerealiseerde wettelijk kader rond artikel 46, §1 7° van de arbeidsongevallenwet wordt niet gebruikt omdat het een enorme inzet vraagt van inspectiecapaciteit en juridisch technisch goed moet onderbouwd zijn.

Voorstellen:

"Lik op stuk" trachten te realiseren ondanks de mogelijke juridische bezwaren.

Model van aanpak opzetten met juridische steun van HUA of studiedienst om met kennis van zaken deze juridische mogelijkheid van artikel 46, §1 7° met effectiviteit toe te passen.

5.1.5.1.7 Objectief 7: Betere afbakening van de verantwoordelijkheid van de opdrachtgevende lijn

- a) Diegene die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de werken mag de verantwoordelijkheid voor de veiligheidsaspecten niet doorschuiven.
- b) Kwaliteitsgarantie bij aannemingswerken (ISO, VCA, BeSaCC, ...).

Gerealiseerd in de regelgeving wat punt a betreft. Punt b is bij implementatie te eng bevonden en moet meer uitgebreid worden geïntegreerd.

Knelpunten:

Bij gebrek aan inspectiecapaciteit op het werkterrein nog niet systematisch kunnen verifiëren.

Voorstel:

In functie van de inspectiecapaciteit eventueel projectmatige verificatie.

5.1.5.1.8 Objectief 8: De preventieadviseur: een sterspeler voor de preventie

- a) Niet enkel erkenning van de cursussen van aanvullende vorming maar ook kwaliteitsopvolging/certificering
- b) Verplichting tot nascholing van de preventieadviseurs
- c) Opnieuw bekijken van de indeling van de bedrijven wat de opleidingsniveaus voor preventieadviseurs betreft
- d) Uitklaren van de opdrachten en taken van de interne en externe diensten voor preventie en bescherming

Het punt b is in de regelgeving ingebouwd.

Volgende punten zijn nog te realiseren:

Er dienen nog regelgevende bijstellingen te gebeuren voor het punt b, teneinde het aantal organisatoren van de nascholing uit te breiden.

Punt c moet nog gebeuren en de inspectiediensten zijn vragende partij voor nieuwe herzieningen in de regelgeving gezien de arbeidstructuren steeds veranderd zijn (interims, stagiairs,...).

Knelpunten:

Punt a is projectmatig opgestart door de inspectie maar is bij gebrek aan inspectiecapaciteit moeten gestaakt worden.

Voorstellen:

Hertekenen van het preventielandschap zodat de opdrachten van de interne en externe preventiediensten nauwkeurig worden omschreven.

Mogelijkheid onderzoeken of ook coördinatoren op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen en preventieadviseurs van de preventiediensten van de AO verzekeraars kunnen worden ingeschakeld.

5.1.5.1.9 Objectief 9: Veiligheidstoezicht op de werkvloer optimaliseren

Transversale preventieopdracht bij werken op dezelfde werkplaats en bij onderaanneming (niet enkel voor eigen werknemers maar voor iedereen op de werkvloer)

De nodige aanpassingen zijn in de regelgeving ingebouwd

Knelpunten:

Bij gebrek aan inspectiecapaciteit nog niet geverifieerd bij de regionale directies.

De afdeling van het toezicht op de chemische risico's doet hier rond reeds langere tijd een inspectiecampagne en heeft ter zake reeds resultaten bekend gemaakt in één van haar symposia.

Voorstel:

Gerichte campagnes uitvoeren in de probleemsectoren

5.1.5.1.10 Objectief 10: Geïntegreerde onderzoeksprocedure bij ernstige arbeidsongevallen

- a) Verplicht grondig intern onderzoek van ongevallen en omvorming van ongevallensteekkaart tot gestructureerd verslag
- b) Facultatief onderzoek door externe deskundigen

Dit objectief is gerealiseerd in de regelgeving.

Knelpunten:

De ongevallensteekkaart kan niet omgevormd worden wegens noodzaak van aangifte arbeidsongevallen openbare sector ten behoeve van het FAO.

Een deskundige kan pas aangesteld worden lang na het ongeval.

Een deskundige is nooit voldoende deskundig en heeft nooit voldoende ervaring om alles te kunnen, dit zou soms beter een team zijn.

Timing in verband met verslaggeving van deskundigen is in de praktijk onhaalbaar.

Door de juridische dienst van de FOD wordt gesteld dat de juridische waarde van het verslag van de deskundige gering is in het kader van het opmaken van een proces-verbaal van overtreding.

Deskundigheid van een deskundige is slechts a posteriori vast te stellen.

Voorstel:

Tussenkost deskundigen uitklaren met mogelijke coördinatiebevoegdheid van ambtenaars van de inspectiediensten (eigen deskundigen): mogelijkheid inbouwen om team van deskundigen aan te stellen alsook om af te wijken op de termijn van het indienen van het verslag door de deskundige.

5.1.5.1.11 Objectief 11: Sectorgerichte aanpak

- a) Invoering van systeem van charters en/of veiligheidslabels met interne controle, plus vaststellen van de minimale eisen voor de charters
- b) Werken met peterschap van goede bedrijven voor KMO's, ter beschikking stellen van goede praktijken aan kleine ondernemingen en werken met visitatie.

Dit objectief is experimenteel opgestart: charters in de bouwsector door FOD WASO en NAVB met werkgevers en in de technologiesector door AGORIA

Er zijn ook pilootprojecten opgestart in bepaalde regionale directies.

Knelpunt:

Bepaalde implementeerbaarheid door beperkte inspectiecapaciteit.

Voorstellen:

Evaluatie van de resultaten van de huidige charters.

Uitbreiding bepaalde pilootprojecten naar het ganse land.

Opstarten van andere pilootprojecten.

5.1.5.1.12 Objectief 12: De bouwsector als voorbeeld

- a) Tijdelijke of mobiele bouwplaatsen
- b) Veiligheid- en gezondheidscoördinatoren: optimaliseren van de bestaande wetgeving

Volgende acties zijn ondernomen: informatie-, advies- en inspectie met NAVB in verband met dakwerken en uitbouwen van een nieuwe campagne in verband met wegeniswerken.

Volgende moet nog uitgewerkt worden:

Certificering van veiligheidscoördinatoren moet nog gerealiseerd worden

Vaststelling:

Er wordt vastgesteld dat vooral op kleinere bouwplaatsen de coördinatie van het ontwerp totaal ontbreekt

Voorstel:

Blijvende opvolging van vorige actiepunten.

Jaarlijks een nieuwe campagne lanceren met een informatie- en adviesfase, gevolgd door een inspectiefase in samenwerking met het NAVB

Mogelijk opzetten van een pilootproject waarbij de werken op de bouwplaats worden stilgelegd wanneer wordt vastgesteld dat de toestand er zeer gevaarlijk is omwille van de afwezigheid van coördinatie tijdens het ontwerp. De werken blijven stilgelegd tot aanpassing van het ontwerp met aanstelling van een coördinator.

5.1.5.1.13 Objectief 13: Ongevallen op de arbeidsweg

Er zijn geen concrete acties uitgevoerd.

Het initiatief om een overlegplatform met de regio's op te starten moet nog gerealiseerd worden.

Informatie- en controlecampagne in samenwerking met NAVB in verband met wegeniswerkzaamheden draagt hiertoe onrechtstreeks bij.

5.1.5.1.14 Objectief 14: Veiligheid: een onmisbare bagage voor nieuwe werkgevers en werknemers

- a) Veiligheid als essentieel onderdeel in de managementopleiding
- b) Veiligheid integreren in de eindtermen voor een aantal opleidingen van het beroeps, hoger en universitair onderwijs

In het kader van dit objectief zijn er enkele projectmatige realisaties: Safe Start – ondertekening protocol met gemeenschappen en bepaalde opleidingen van PREBES

Ook hier zou het goed zijn een overlegplatform met de gemeenschappen op te starten.

5.1.5.1.15 Objectief 15: Toegankelijke documentatie, de inspiratiebron voor welzijnskennis

- a) Onderlinge afstemming van de bestaande documentatiecentra
- b) Database van goede voorbeelden (visueel)

Volgende realisaties zijn op dit vlak:

- o Intensief meewerken aan de informatie op de departementale website www.werk.belgie.be
- o BeSWIC (Belgian Safe Work Information Centre) www.beswic.be is gerealiseerd als Belgisch kenniscentrum rond welzijn op het werk

Knelpunten:

Moeilijk om via inspecteurs goede praktijken te verzamelen

Voorstellen:

- o Integratie met andere relevante informatieplatformen van o.a. NAVB, Prevent, P&I, PVI, ...
- o Goede praktijken uit arbeidsongevallenonderzoek publiceren op het web.

5.1.5.1.16 Objectief 16: Overheidsinformatie als preventie-instrument

- a) Modelwerkplaats als intern en extern opleidingscentrum
- b) Promotieactiviteiten van de administratie

Dit objectief is gerealiseerd en er wordt constant gewerkt om de bestaande en nieuwe initiatieven en activiteiten te optimaliseren

5.1.5.2 Vaststellingen van TWW en plannen tot bijsturing voor de nabije toekomst

5.1.5.2.1 Voornaamste vastgestelde administratieve anomalieën

- De documenten zijn niet goedgekeurd (getekend) door de werkgever.
- De effectieve maatregelen die zullen getroffen worden door de werkgever zijn niet toegevoegd.
- Onderzoek is niet uitgevoerd door een bevoegde persoon.
- Niet alle betrokken partijen werden bij het onderzoek en de te treffen maatregelen betrokken.
- Er is geen advies van het comité.

5.1.5.2.2 Voornaamste vastgestelde anomalieën betreffende de inhoud van het omstandig verslag

- Het onderzoek is onduidelijk of onvolledig (niet alle betrokken partijen werden geraadpleegd)
- Er is geen risicoanalyse gebeurd
- De wettelijk vereiste documenten werden niet geverifieerd (bv. verslag van indienststelling)
- Onvoldoende aandacht voor de secundaire oorzaken
- De bevoegde preventieadviseur omzeilt de verantwoordelijkheid van de eigen dienst (vooral bij externe diensten voor preventie en bescherming)
- Het advies van het comité is vaak ondermaats

5.1.5.2.3 Vaststelling via inspectiebezoeken

- Samenwerking tussen de externe diensten voor preventiediensten en de kleinere ondernemingen is verbeterd maar vooral mede door de inspectiecampagnes. Er is echter nog veel ruimte tot verbetering
- De preventiediensten krijgen meer erkenning als belangrijke actor in dit proces. De kwaliteit van de dienstverlening van deze diensten is toegenomen

5.1.5.2.4 Aanbevelingen

- Het is niet de preventieadviseur die instaat voor de controle op de uitvoering van de maatregelen in de ondernemingen (taak van de hiërarchische lijn) maar tijdens de jaarlijkse rondgang zou dit wel een aandachtspunt mogen en moeten zijn. In het verslag van dit bezoek zou dus het wel of niet opvolgen van de voorgestelde maatregelen kunnen vermeld worden en de inspectie zou zo via dit verslag ook de opvolging kunnen doen.

5.1.5.2.5 Voorstel van nieuwe aanpak

- Administratieve opvolging van alle ernstige arbeidsongevallen met 15 dagen tijdelijke ongeschiktheid of meer of met een blijvende ongeschiktheid van 5% of meer
- Hiervan worden 25% onderworpen aan een doorgedreven inhoudelijke analyse. De filtering gebeurt door het directiehoofd of zijn vervanger of aangestelde op basis van de effectieve ernst van het ongeval en dit uiteraard op basis van de beschikbare informatie
- Voor 20% van deze 25% of dus 5% gebeurt er een expertanalyse die leidt tot een expertrapport die wordt opgenomen in een database en gepubliceerd op de website in "lessons learned"

5.2 Klachtenonderzoek

5.2.1 Overzicht van de klachten in de afdeling van het regionaal toezicht

5.2.1.1 Aantal geregistreerde klachtendossiers

In 2007 zijn er 2020 klachtendossiers geregistreerd waarvan 1194 algemene klachten over welzijn op het werk en 826 klachten over "ongewenste omgangsvormen" (92% pesten, 3% ongewenst seksueel gedrag, 1% geweld en 4% een mengvorm van ongewenste gedragingen).

Van deze dossiers werden er 1.241 afgesloten in hetzelfde jaar, zijnde 741 algemene klachten en 500 klachten "ongewenste omgangsvormen"

Bovendien zijn er nog 1 klachtdossier "ongewenste omgangsvormen" van 2004 afgesloten, 5 dossiers "ongewenste omgangsvormen" van 2005 en 206 klachtendossiers in 2006 geïnitieerd (124 algemene klachten, 4 gewelddossiers, 66 pestdossiers, 8 gemengde dossiers "ongewenste omgangsvormen" en 1 dossier ongewenst seksueel gedrag)

5.2.1.2 Indeling van de klachtendossiers per initiator

Initiator	Algemene klachten	Klachten ongewenste omgangsvormen	Totaal
Onbekend	1	1	2
Werkgever	37	1	38
Gebruiker	6	-	6
Onderaannemer	9	-	9
Werkgeversorganisatie	10	-	10
Werknemer	448	628	1076
Vakbond	254	17	271
Interne preventiedienst	12	3	15
Externe preventiedienst	6	22	28
Inspecteur	15	1	16
Hoofdbestuur	21	5	26
Juridische overheid	25	117	142
Andere regionale directie	32	6	38
Andere	318	25	343
Totaal	1.194	826	2020

5.2.1.3 Anonieme klachtendossiers

24% van de klachten betreffende de arbeidsomstandigheden, zijnde 286 klachten, werden anoniem ingediend.

Slechts 1% van de klachten (zijnde 9 klachten) "ongewenste omgangsvormen" werden anoniem ingediend.

5.2.1.4 Doorlooptijd van een klachtendossier

Doorlooperperiode	Aantal algemene klachten	Aantal klachten ongewenste omgangsvormen	Totaal
nul dagen/jours	45	25	70
1..10 dagen/jours	73	25	98
11..30 dagen/jours	200	62	262
31..60 dagen/jours	166	112	278
61..90 dagen/jours	89	85	174

Doorlooperperiode	Aantal algemene klachten	Aantal klachten ongewenste omgangsvormen	Totaal
91..120 dagen/jours	51	47	98
+120 dagen/jours	117	144	261
Gemiddeld aantal dagen	62	94	75

De klachten met een doorlooptijd van nul dagen zijn klachten die onmiddellijk als onontvankelijk geklasseerd werden door hetzij het administratief personeel hetzij het directiehoofd en daardoor werd het dossier meteen gesloten.

5.2.1.5 Indeling van de algemene klachten betreffende arbeidsomstandigheden naar de diverse onderwerpen van de wetgeving

Na onderzoek van de klacht wordt door de inspecteur aangeduid of de ingediende klacht effectief gegrond was of niet.

In onderstaand overzicht vindt men het aantal rubrieken die voorkwamen bij de klachten (meerdere rubrieken per klacht mogelijk) en het aantal van deze rubrieken die door de inspecteur als gegrond werden beschouwd.

Niet voor alle klachten werd deze rubriekindeling geregistreerd.

Rubrieken	Aantal	Gegrond	
		Aantal	Percentage
1. Welzijnswet	46	20	43%
2. Welzijnsbeleid	33	23	70%
3. Gezondheidstoezicht	38	17	45%
4. Interne dienst voor preventie en bescherming	24	19	79%
5. Externe dienst voor preventie en bescherming	10	8	80%
6. Externe dienst voor technische controle	2	2	100%
7. Comité voor preventie en bescherming	14	6	43%
8. Veiligheids- en gezondheidssignalering	51	21	41%
9. Bescherming tegen tabaksrook	44	18	41%
10. Opslagplaatsen ontvlambare vloeistoffen	6	4	67%
11. Ruimten met explosieve atmosfeer	4	2	50%
12. Tijdelijke en mobiele bouwplaatsen	83	40	48%
13. Omgevingsfactoren en fysische agentia	40	19	48%
15. Chemische agentia	29	14	48%
16. Kankerverwekkende agentia	41	21	51%
18. Arbeidsmiddelen	28	19	68%
19. Beeldschermen	10	10	100%
20. Mobiele arbeidsmiddelen	10	8	80%
21. Arbeidsmiddelen voor hijsen of heffen / liften	14	7	50%
22. Werkzitplaatsen en rustzitplaatsen	6	3	50%
23. Werken op hoogte	31	15	48%
24. Werkkledij	33	20	61%
25. Persoonlijke beschermingsmiddelen	43	22	51%
26. Moederschapsbescherming	2	1	50%
29. Manueel hanteren van lasten	9	7	78%
30. Geweld, pesterijen, ongewenst seksueel gedrag of discriminatie	16	6	38%

Rubrieken	Aantal	Gegrond	
31. Nachtarbeid en ploegendienst	1		0%
32. Algemeen reglement op de elektrische installaties	26	17	65%
33. Brandrisico (ARAB art. 52)	25	17	68%
34. Sociale voorzieningen	40	15	38%
	759	401	53%

5.2.1.6 Gecontacteerde personen

Bij een klacht "ongewenste omgangsvormen" kan geregistreerd worden welke voorafgaande stappen reeds werden genomen en welke personen werden gecontacteerd om tussen te komen in de problematiek. De overzichten zijn enkel weergegeven voor de afgesloten dossiers.

Hieronder een overzicht van de geregistreerde elementen. Vermoedelijk werd niet bij alle klachten deze informatie geregistreerd, dus kunnen hieruit geen algemene conclusies getrokken worden.

	Aantal
Vertrouwenspersoon	7
Interne preventieadviseur psychosociale belasting	23
Externe preventieadviseur psychosociale belasting	19
Vakbond	18
Politie	11
Werkgever	20
Justitie	7
Arbeidsgeneesheer	1

106

Het is mogelijk dat meerdere partijen zijn gecontacteerd. In onderstaande tabel wordt dit weergegeven.

	Totaal
Geen voorafgaande contacten	427
Eén partij vooraf gecontacteerd	45
Twee partijen vooraf gecontacteerd	24
Drie partijen vooraf gecontacteerd	3
Vier partijen vooraf gecontacteerd	1
Totaal aantal gesloten dossiers	500

5.2.1.7 Aantal klachten per NACE groep

		Aantal algemene klachten	Aantal klachten "ongewenste omgangsvormen"
1	Landbouw	3	
2	Bosbouw	1	
10	Winning steenkool, bruinkool en turf	1	
11	Aardolie- en aardgaswinning	3	

		Aantal algemene klachten	Aantal klachten "ongewenste omgangsvormen"
14	Diverse winningen	2	
15	Vervaardigen van voedingsmiddelen en dranken	21	20
16	Vervaardigen van tabaksproducten		
17	Vervaardigen van textiel	7	2
18	Vervaardigen van kleding en bontnijverheid	1	
19	Leernijverheid en vervaardiging van schoeisel	1	1
20	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk	9	
21	Papier- en kantonnijverheid	4	3
22	Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie van opgenomen media	8	3
23	Vervaardigen van cokes, geraffineerde aardolieproducten en splijt- en kweekstoffen	1	
24	Chemische nijverheid	3	5
25	Rubber- en kunststofnijverheid	10	2
26	Vervaardigen van overige niet-metaalhoudende minerale producten	19	1
27	Metallurgie	9	3
28	Vervaardigen van producten van metaal	33	8
29	Vervaardigen van machines, apparaten en werktuigen	5	4
31	Vervaardigen van elektrische machines en apparaten	4	1
32	Vervaardigen van audio-, video- en telecommunicatie – apparatuur	1	
34	Vervaardigen en assemblage van auto's, aanhangwagens en opleggers	12	3
35	Vervaardigen van overige transportmiddelen	3	3
36	Vervaardigen van meubels, overige industrie	3	
37	Recuperatie van recycleerbaar afval	5	
40	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water	1	
41	Winning, zuivering en distributie van water		1
45	Bouwnijverheid	87	7
50	Verkoop en reparatie van auto's en motorrijwielen, kleinhandel in motorbrandstoffen	22	5
51	Groothandel en handelsbemiddeling, exclusief de handel in auto's en motorrijwielen	36	15
52	Kleinhandel, exclusief auto's en motorrijwielen, reparatie van consumentenartikelen	27	30
55	Hotels en restaurants	15	10
60	Vervoer te land	22	9
63	Vervoerondersteunende activiteiten	14	13

		Aantal algemene klachten	Aantal klachten "ongewenste omgangsvormen"
64	Post en telecommunicatie	3	3
65	Financiële instellingen	2	
66	Verzekeringswezen	1	
67	Hulpbedrijven in verband met financiële instellingen		1
70	Verhuur en handel in onroerende goederen	9	2
71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	2	1
72	Informatica en aanverwante activiteiten	3	1
73	Speur- en ontwikkelingswerk	1	1
74	Overige zakelijke dienstverlening	25	20
75	Openbaar bestuur, algemene collectieve diensten en verplichte sociale verzekering	42	64
80	Onderwijs	12	15
85	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	27	54
90	Afvalwater- en afvalverzameling, straatreiniging	9	2
92	Recreatie, cultuur en sport	12	7
93	Overige diensten	9	2
	Aantal dossiers met nace-code	551	323
	Totaal aantal gesloten dossiers algemene klachten	1194	826
	%	46%	39%

5.2.2 Onderzoek van klachten in de afdeling van het toezicht op de chemische risico's

In 2007 werden 7 klachten ingediend, die allemaal in onderzoek werden genomen.

Aantal klachten	Onderwerp van de klacht
4	Onveilige werkomstandigheden en machines
1	Rookbeleid
1	Werking van de interne dienst PBW
1	Personeelsbezetting
Aantal klachten	Resultaat van het onderzoek
0	Geground
4	Gedeeltelijk geground
1	Ongeground
2	Nog in onderzoek

5.3 Kwaliteitsbeheersing

In 2007 bekwam de algemene directie een uitbreiding van het ISO 9001 certificaat voor de afdeling regionaal toezicht voor de regionale directie West-Vlaanderen en Vlaams Brabant.

Verder werd er een projectgroep opgericht om de certificatie te bekomen voor de regionale directies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en voor het eerst een Franstalige regionale directie Namur – Luxembourg – Brabant Wallon. Dit project moet afgerond worden in 2008.

De algemene directie nam ook deel aan een kwaliteitswerkgroep voor de ganse federale overheidsdienst. Deze werkgroep, waarin 2 vertegenwoordigers van de algemene directie zitten, werd opgestart in 2007 en zet zijn werkzaamheden voort in 2008. Alle leden van deze werkgroep hebben bij het federaal opleidingsinstituut OFO en 7-daagse cursus over procesbeheersing gevolgd.

6 Nationale campagnes

6.1 Manueel hanteren van lasten

Een belangrijk Europees erkend risico is dit voor spierbot aandoeningen in diverse sectoren. Daarom werd door het Senior Labour Inspection Committee (SLIC) (= overkoepelend beheersorgaan van de inspectiediensten in de Europese Unie) een gemeenschappelijke informatie, sensibilisatie- en inspectiecampagne voorzien in alle lidstaten in verband met de preventie van dit risico in de transportsector en de verzorgingsector.

6.1.1 Sensibiliseren en opleiden van de nationale inspecteurs

Er zijn ongeveer 150 inspecteurs bij de inspectiediensten van regionaal het toezicht waarvan er 42 opgeleid werden voor deze campagne, hetzij 28% van de effectieven. Wat betekent dat de door het SLIC vooropgestelde doelstelling om 25% van het inspectiepersoneel te betrekken is gehaald.

De opleiding bestond uit twee delen:

- Het eerste deel omvatte de onderdelen anatomie en fysiologie noodzakelijk voor het begrijpen van de risico's voor lumbale rugletsels alsook voor het benaderen van de aanbevolen houdingen en bewegingen bij het manueel hanteren van lasten.
- Het tweede deel omvatte de verschillende risico-evaluatiemethodes, zoals de methodes KIM en MAC voorgesteld door het SLIC, en een aantal elementen om efficiënt aan deze inspectiecampagne mee te werken.

6.1.2 Informatiecampagne

Er was voorzien om een informatiecampagne te laten voorafgaan aan de eigenlijke inspectiecampagne. Hoewel deze door het SLIC voorbereid was vanaf het begin van de tweede trimester 2006 zijn de definitieve brochures pas op 15 september 2007 ontvangen. De brochures werden in ons land verdeeld in november 2007, hetzij op het einde van de inspectiecampagne die liep van september tot november 2007.

Gelukkig beschikten onze inspecteurs over elektronische brochures vanaf de eerste dag van de inspectiecampagne. Een weinig later, hebben ze papieren exemplaren ontvangen die zij konden uitdelen bij hun bezoek aan de bedrijven. Deze brochures werden goed onthaald, zowel door de transportbedrijven als door de zorgverstrekkende instellingen.

6.1.3 Inspectiecampagne in de transportsector.

De kwantitatieve en kwalitatieve resultaten werden verzameld door middel van gestandaardiseerde formulieren.

Deze formulieren werden ontworpen door gelijktijdig rekening te houden met de voorschriften van de Europese inspectiecampagne en de verplichtingen van de Belgische regelgeving, inzonderheid voor wat betreft het toezicht op de gezondheid.

99 ondernemingen werden bezocht, dus op één na het vooropgestelde aantal. Er zijn slechts 9 ondernemingen met luchthavenactiviteiten en 7 met havenactiviteiten bezocht omwille van het gering aantal ondernemingen in deze sector waar manuele handelingen van goederen gebeuren.

Tijdens de bezoeken werd vastgesteld dat soms meerdere risico-evaluatiemethodes worden gebruikt in eenzelfde onderneming, maar dat er in 36% van de gevallen geen enkele risico-analyse was uitgevoerd.

44 ondernemingen gebruikten onvolledige of niet-gevalideerde risico-evaluatiemethodes. De methode KIM is slechts 3 keer gebruikt en slechts één onderneming gebruikte de methode MAC.

De preventiemaatregelen die naar aanleiding van de risicoanalyses waren genomen werden goed bevonden door onze inspecteurs in alle transportsectoren behalve in de zee- en luchthavens. Deze preventie werd vooral bekomen door ver doorgedreven mechanisering van de handelingen zodat het aantal manuele handelingen gereduceerd werd tot een minimum. Mogelijk is hierdoor het probleem wel verschoven naar een andere sector.

In 80% van de ondernemingen werd het gezondheidstoezicht correct toegepast. Maar de bedrijven zullen daarentegen moeten bereid zijn belangrijke bijkomende inspanningen te doen om een beter preventie te verzekeren in de ander onderzochte activiteiten. De adviezen van de geneesheren (52%), de preventieadviseur (66%) en van het comité voor preventie en bescherming op het werk (59%) zijn namelijk onvoldoende gevraagd. De informatie aan de werknemers is bevredigend (70%), maar hun opleiding laat dikwijls te wensen over (54%).

In de havensector wordt het belangrijkste deel van de manuele handelingen uitgevoerd door havenarbeiders. Deze werknemers zijn allen aangesloten bij één werkgever die dan ook een belangrijk deel van de veiligheid- en gezondheidspreventie op de arbeidsplaatsen kan en moet verzekeren. De campagne heeft een aantal ongunstige arbeidsomstandigheden aan het licht gebracht die later nog moeten en zullen opgevolgd worden door de inspecteurs.

We kunnen concluderen dat een groot deel van de Belgische bedrijven uit de transportsector reeds volledig of gedeeltelijk over een risicoanalyse beschikken maar dat er nog behoorlijk wat moet gebeuren om de nodige preventiemaatregelen te treffen.

Als trend kan men vaststellen dat er een sterke mechanisering is van de activiteiten in deze sector zodanig dat de meeste arbeiders weinig of niet meer te maken hebben met lumbale en rugproblemen zoals in het verleden.

Enkele andere aspecten:

- in het kader van de campagne werden meerdere goede praktijken verzameld;
- voor de opleiding is een DVD samengesteld door een van onze inspecteurs, opgeleid in de kinesithérapie. Deze opleiding bestaat uit goede praktijkvoorbeelden nuttig in het dagelijkse leven van de werknemers in de transportsector en de verzorgingsector;
- een zeer belangrijk probleem, dat naar boven is gekomen tijdens de campagne, is de zeer hoge kostprijs van de risicoanalyse die de externe diensten voor preventie en bescherming aanrekenen voor de kleine en middelgrote ondernemingen;
- een grensoverschrijdende probleem is het gewicht en het volume van de bagage-eenheden van de reizigers in de luchthavens. Een gevoelige verbetering van de werklust zou erin kunnen bestaan om op het niveau van de Europese Unie het gewicht per eenheid te beperken en ook enkele richtlijnen op te leggen over het volume en hanteerbaarheid van de eenheden.

6.1.4 Inspectiecampagne in de verzorgingsector

119 verzorgingsinstellingen zijn geïnspecteerd tijdens de campagne dus meer dan het vooropgestelde objectief van 100, zijnde 35 hospitalen, 60 bejaardentehuizen en 24 instellingen voor lichamelijke- of mentaal gehandicapten.

Slechts een klein gedeelte van deze instellingen heeft een systematische risicoanalyse betreffende manueel hanteren van lasten uitgevoerd. De methodes KIM (Key Indicator Method) en MAC¹ zijn praktisch niet gekend. 21% van de instellingen maken gebruik van een checklist en 44% gebruikt een methode die niet is opgenomen in de vooropgestelde lijst van analysemiddelen.

¹ KIM en MAC zijn twee internationale analysemethodes voor het determineren van de risico's bij het manueel hanteren van lasten. Deze methodes zijn ontwikkeld met speciale wijzigingen naar de betreffende Europese richtlijn

Tenslotte zijn er zelfs 32% van de werkgevers die geen enkele risicoanalysemethode hebben gebruikt.

In de helft (50%) van de gevallen werd de gebruikte risicoanalysemethode goed toegepast en zijn goede preventiemaatregelen getroffen.

In vele instellingen is een functie in het leven geroepen van iemand die instaat voor de preventie en de opleiding van het personeel. Deze functie wordt meestal ingevuld door een kinesist gespecialiseerd in spierbot aandoeningen. Deze persoon wordt dan vaak ingeschakeld bij het aankoopbeleid van nieuwe hulpmiddelen. Hij analyseert de verschillende taken en doet voorstellen voor het verbeteren van de hulpmiddelen voor het manueel hanteren van personen en voor het uitwerken van een preventiebeleid op middellange termijn. Een dergelijke geïntegreerde aanpak van preventie kan niet genoeg aanmoedigen worden.

Daarentegen wordt het advies van de preventieadviseur en de arbeidsgeneesheer ook hier te weinig gevraagd (respectievelijk 53% en 63%) evenals dat van het comité voor preventie en bescherming op het werk slechts in 61% van de ondernemingen met meer dan 50 werknemers.

Volgende preventieaspecten scoren goed: globaal preventiebeleid (80%), informeren (85%) en vormen (84%) van het personeel. Het toezicht op de gezondheid van de werknemers (90%) wordt eveneens goed toegepast in deze sector.

Men treft meer en meer goede hulpmiddelen en goede praktijken aan in deze sector. Zonder volledig te willen zijn, hierbij enkele voorbeelden:

- elektrische bedden waarin de patiënt kan zitten en zelf de mogelijkheid heeft zijn houding te bepalen;
- moderne hulpmiddelen voor het optillen van zieken;
- een harnas voorzien per patiënt en dat permanent bij hem blijft;
- aangepaste baden met of zonder hulpmiddelen voor het optillen van de patiënt;
- verhoogd plaatsen van was- en andere machines;
- manden waarvan de bodem naar boven komt als het gewicht verminderd zodat het bukken verminderd;
- ergonomische schoonmaakwagentjes;
- verticale handvatten op wagentjes om personen van diverse gestaltes toe te laten deze gemakkelijk te hanteren;
- voorzieningen op wagentjes om het kwetsen van de handen te voorkomen bij smalle doorgangen;
- goede signalisatie van vluchtwegen op de vloer;
- goede volgens de normen ontworpen evacuatieplannen met de nodige helende vlakken.

De problematiek, zoals bij de transportsector, in verband met de hoge kostprijs van de risicoanalyse uitgevoerd door de externe diensten voor preventie en bescherming is kleiner omdat de meeste instellingen voldoende groot zijn om deze risicoanalyse intern te kunnen laten uitvoeren.

6.2 Dakwerken

Het samenwerkingsprotocol tussen de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Nationaal Actiecomité voor Veiligheid en Hygiëne in het Bouwbedrijf (NAVB) voorziet dat beide organisaties samen themagerichte campagnes zullen voeren.

De ongevalstatistieken tonen aan dat dakwerken een van de subsectoren is met groot risico op ongevallen. Niet alleen het risico op vallen van hoogte maar ook talrijke andere risico's zorgen ervoor dat in deze subsector meer ongevallen gebeuren dan het gemiddelde van de sector.

Om deze reden werd deze subsector door beide organisaties gekozen als voorwerp van een eerste tweeledige campagne.

Het eerste luik van de campagne betrof het informeren, voorlichten en sensibiliseren van de doelgroep, de aannemers van dakwerken. Dit luik werd integraal uitgevoerd door de adviseurs van het NAVB en liep van 1 april 2006 tot 31 maart 2007. Tijdens dit eerste luik werden alle bekende ondernemingen van de subsector aangeschreven om hen te informeren van de campagne en werden zetels van dakbedrijven en bouwplaatsen waar dakwerken werden uitgevoerd bezocht. Bij deze bezoeken werden de aannemers dakwerken geïnformeerd met betrekking tot de correcte preventiemaatregelen bij dakwerken.

De opzet van het tweede luik van de campagne, van 1 april 2007 tot 31 december 2007, was louter controlerend en werd uitsluitend uitgevoerd door de Afdeling van het Regionaal Toezicht van de Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk (AD TWW). Tijdens deze periode werd door de inspecteurs van het bouwtoezicht speciale aandacht besteed aan de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen met dakwerkzaamheden.

Een lijst van de vijf voornaamste inbreuken werd opgesteld in samenwerking met de sociale partners en het NAVB. Telkens een inbreuk van die lijst werd vastgesteld werd een proces-verbaal van overtreding opgemaakt en overgemaakt aan de juridische overheid. Wanneer bij een bezoek vastgesteld werd dat er ernstige gevaren bestonden voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers, werden de werken onmiddellijk stilgelegd tot de werkgever de nodige preventiemaatregelen had genomen die de veiligheid en de gezondheid van de werknemers verzekerden.

De lijst omvatte de volgende inbreuken:

- o substantiële tekortkomingen in de collectieve bescherming tegen het vallen van hoogte. Dit omvat de toegang tot het dak, het risico voor vallen van het dak, het risico voor het vallen door het dak (breekbare dakelementen) alsmede het risico voor het vallen door openingen in het dak (bv. koepels, lichtstraten);
- o totale afwezigheid van persoonlijke beschermingsmiddelen waaronder voornamelijk het ontbreken van gekeurde persoonlijke valbeschermingsmiddelen tegen het vallen van hoogte;
- o afwezigheid van beschermingsmiddelen tegen het vallen van voorwerpen;
- o verkeerd gebruik van hijstoestellen en heftoebehoren, ernstige gebreken aan hijstoestellen, het ontbreken van keuringen uitgevoerd door een externe diensten voor technische controle;
- o ernstige gebreken in de werforganisatie (inrichting, sociale voorzieningen, risico's door het innemen van een gedeelte van de openbare weg, evacuatie dakafval – plaatsing container, afbakening en signalisatie).

Tijdens de voorbereiding van de beide campagneluiken werd er intensief overleg gepleegd tussen vertegenwoordigers van de AD TWW, het NAVB, de sociale partners, de externe diensten voor preventie en bescherming, de verenigingen van coördinatoren en de vereniging van preventieadviseurs. Dit overlegplatform heeft een tiental maal vergaderd.

Tijdens het tweede luik van de campagne werden door de inspecteurs van de AD TWW in totaal 1551 bouwplaatsen bezocht waar dakwerken werden uitgevoerd. Bij deze bezoeken werden 129 processen-verbaal van overtreding opgesteld en werd in totaal 139 maal bevoelen de dakwerken onmiddellijk stil te leggen, omwille van het dreigend gevaar op de bouwplaats.

Onderstaande tabel geeft een verdeling van het aantal bezoeken, het aantal processen-verbaal van overtreding en het aantal stopzettingen over de maanden waarin de campagne gevoerd werd.

Maand	Aantal bezoeken	Processen-verbaal van overtreding	Stopzettingen
April	234	10	33

Maand	Aantal bezoeken	Processen-verbaal van overtreding	Stopzettingen
Mei	176	22	26
Juni	233	25	28
Juli	109	14	7
Augustus	176	9	14
September	189	9	2
Oktober	171	13	15
November	141	14	13
December	122	13	1
Totaal	1551	129	139

Alle repressieve maatregelen werden genomen na het vaststellen van ernstige tekortkomingen in de preventiemaatregelen die het vallen moesten voorkomen.

Naast de repressieve maatregelen werd op vele bouwplaatsen waar dakwerken werden uitgevoerd ook schriftelijke of mondelinge waarschuwingen wegens inbreuken op de reglementering gegeven.

Er moet vastgesteld worden dat, na een jaar intensieve informatiecampagne door het NAVB en niettegenstaande de aankondiging bij de bedrijven van de controlecampagne door de inspectie, er nog bij 17% van de inspectiebezoeken aan dakwerken repressieve acties moesten worden ondernomen bij gebrek aan voldoende preventie.

Deze cijfers tonen enerzijds aan dat de beveiliging tegen het vallen bij een aanzienlijk gedeelte van de dakwerken nog veel te wensen overlaat en dat anderzijds een voortdurende aandacht van de inspectiediensten voor deze subsector noodzakelijk is.

6.3 Scheepsverlading benzine

In de periode april – oktober 2007 werd bij de bedrijven met scheepsverlading van benzine en aanverwante ontvlambare petroleumproducten nagegaan in hoeverre afdoende maatregelen worden getroffen om bij noodsituaties de scheepsverlading snel te kunnen stoppen en lekken te beperken. Tegelijkertijd werden enkele andere risico's van zware ongevallen onderzocht, die verbonden zijn aan de opslag van ontvlambare brandstoffen en waarvan voorgaande inspecties wezen op een diversiteit in aard en niveau van voorziene maatregelen.

Deze risico's werden beschreven in een informatienota, met omschrijving en argumentatie van mogelijke maatregelen om deze risico's op een afdoende wijze te voorkomen of te beheersen. De nota werd vooraf opgestuurd naar de bedrijven.

In totaal werden 14 bedrijven geïnspecteerd in kader van de campagne.

Voor het risico van lekken tijdens het lossen van schepen, had 35% van de bedrijven nog geen project geïnitieerd om het ADNR-stekkersysteem te implementeren. ADNR is het reglement voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Rijn². Sinds 1 januari 2007 legt dit reglement op dat de schepen worden uitgerust met een stekkersysteem dat wordt aangesloten aan de walzijde en dat de walzijde toelaat de lospomp van het schip stil te leggen. Mits een doordachte integratie van dit stekkersysteem in de bestaande beveiliging van de vaste installatie, kan het bedrijf bij een noodsituatie snel ingrijpen en de hoeveelheid lekproduct significant beperken.

² De afkorting ADNR komt van het ADN: Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par voie de Navigation intérieure", de letter 'R' staat voor Rijn.

Voor het beladen van schepen, een activiteit die slechts bij vijf van de onderzochte bedrijven wordt uitgeoefend, voorziet het ADNOR al geruime tijd dat een alarmsignaal moet worden gegenereerd aan de walzijde als het maximale vulpeil van het schip wordt bereikt. Hiertoe moet een verbinding worden gelegd tussen wal en schip. Bij twee bedrijven wordt deze verbinding niet gelegd. Bij drie andere bedrijven wordt het signaal doorgegeven doch waren er geen plannen om bij aanspreking van het overvulalarm automatisch de belading stil te laten leggen.

Voor zeeschepen is er geen standaardisatie gelijkaardig aan deze die het ADNOR aan de binnenvaartschepen oplegt. 80% van de bedrijven die zeeschepen kunnen ontvangen, brengen een noodstop van de walinstallatie aan boord van het schip en stellen zo de scheepsbemanning in staat het noodstopsysteem van de walinstallatie te activeren (echter niet steeds met automatische stopzetting van de belading).

Een specifieke oorzaak van een lek of breuk van de tijdelijke verbinding is het afdrijven van het schip. 80% van de bedrijven hebben het minimaal aantal aanmeerpunten niet vastgelegd in de instructies, in de praktijk varieert dit minimum van 3 tot 6. Slechts één bedrijf heeft een beveiligingskoppeling op de laadarm die als eerste zal breken indien een te grote kracht op de verbinding wordt uitgeoefend en waarbij beide uiteinden automatisch worden afgesloten. Op deze wijze wordt de hoeveelheid lekproduct bij afdrijven van het schip sterk beperkt. De meeste bedrijven onderzoeken of het ADNOR stekkersysteem niet zodanig kan worden geïmplementeerd dat deze bij afdrijven van het schip als eerste zal losgetrokken worden en automatisch de verlading stopzet.

Wat het toezicht door de wal op de verlading betreft, voorziet slechts één bedrijf in een permanente aanwezigheid van een operator aan de steiger. De meeste bedrijven hebben dit fysiek toezicht vervangen door camerabewaking. Er is wel een grote variatie in bezetting van deze camera's: in sommige gevallen is er eigenlijk geen sprake van permanente opvolging van de verlading. In een aantal gevallen waren camera's defect of was de verladingsverbinding niet in beeld. In deze gevallen kan de camerabewaking niet langer beschouwd worden als een alternatieve maatregel voor de aanwezigheid van een operator. In drie gevallen is er helemaal geen permanent toezicht door de walzijde.

Vier van de onderzochte bedrijven werken met vaste laadarmen, de overige gebruiken flexibels. Er werden weinig problemen vastgesteld op vlak van de gebruiksomstandigheden en de integriteit van de flexibels. Bedrijven die de verlaadslang van het schip gebruiken verifiëren wel het drukttestattest van deze flexibel, doch niet of de elektrische geleidbaarheid van de flexibel ook periodiek door de rederij wordt gecontroleerd.

2/3de van de bedrijven hebben een isoleerflens geplaatst op de verladingsverbinding om te vermijden dat een zwerfstrom door de verbinding loopt, die ertoe kan leiden dat een inductieve vonk wordt getrokken op het ogenblik dat de verbinding wordt afgekoppeld. Bij 1/3de van deze bedrijven werd echter vastgesteld dat de flens door een slechte plaatsing wordt overbrugd en haar functie dus niet kan vervullen. Slechts bij één bedrijf was er nog geen planning voor plaatsing van een dergelijke isoleerflens (of van een flexibel specifiek ontworpen om dergelijke zwerfstroom niet te geleiden).

Voor de andere onderzochte risico's kunnen de vaststellingen als volgt worden samengevat: bij 1/3de van de bedrijven zijn er automatische afsluiters op zowel de in- als uitvoerleiding dicht bij de opslagtank, die toelaten de tank snel en van op afstand in te blokken en te vermijden dat de inhoud van de tank een eventuele brand in de inkuiping voedt. Twee bedrijven hadden geen enkele mogelijkheid om van op afstand de hoofdleidingen te sluiten en hadden geen actieplan voor plaatsing van automatisch gestuurde kleppen. In het overgrote deel van de bedrijven zijn problemen vastgesteld met de brandbestendigheid van de inblokking van de opslagtanks. Typische problemen zijn dat het bedrijf niet kon aantonen dat de afsluiter of de flenspakking een zekere brandbestendigheid had en dat er zich nog een manuele, niet brandbestendige afsluiter bevond tussen de tank en de automatisch gestuurde afsluiter. Van de andere appendages aan de tanks werden de gevolgen van een blootstelling aan een brand doorgaans nog niet geëvalueerd.

het overgrote deel van de bedrijven heeft een tweede niveaumeting op de opslagtanks. Bij 1/5de van de bedrijven wordt de toevoer naar de tank automatisch afgesloten wanneer de overvulbeveiliging wordt aangesproken. Bij 1/5de van de bedrijven is deze koppeling gepland.

in de meeste bedrijven wordt, onafhankelijk van de manipulaties, regelmatig een controle-rondgang gedaan die toelaten eventuele lekken op te merken. De frequentie van deze rondgangen varieert wel sterk, evenals de mate waarin dit geformaliseerd is. Bij 1/3de van de bedrijven is er een alarm op abnormale niveauveranderingen in de opslagtanks of is dit gepland, bij 1/3de van de bedrijven zijn of worden er detectoren geplaatst in de inkuiping.

wat de integriteit van de inkuiping betreft, is de brandweerstand van de voegen in de muren in meer van de helft van de bedrijven nog te onderzoeken. De bestendigheid tegen de hydrostatische druk kon in bijna de helft van de gevallen niet aangetoond worden, de weerstand tegen de hydrodynamische druk was ongekend in 80% van de bedrijven. Bij verschillende inkuipingen werd vastgesteld dat ze niet volledig vloeistofdicht waren.

voor het risico van elektrostatische ontsteking door personen, wordt wel overall antistatische werkschoenen geëist doch niet systematisch antistatische kledij. Er werden weinig problemen vastgesteld met betrekking tot de geleidbaarheid van de vloeroppervlakken.

Van de geïnspecteerde bedrijven is een actieplan gevraagd om de tekortkomingen weg te werken. De uitvoering van dit actieplan zal worden opgevolgd per bedrijf.

In de loop van de volgende jaren zullen de risicovelden ook bij andere bedrijven met ontvlambare vloeistoffen worden geëvalueerd, in het kader van het inspectieprogramma van elk bedrijf.

6.4 Contractoren

In de chemische industrie wordt veel gebruik gemaakt van contractoren voor het uitvoeren van diverse werken. Sedert 2004 worden daarom in de jaarlijkse inspectieplanning een aantal inspecties opgenomen die speciaal gericht zijn op de werkomstandigheden van contractoren

In 2007 werden 37 Seveso-bedrijven betrokken in deze campagne. De belangrijkste tekortkomingen die werden vastgesteld zijn hieronder samengevat:

- o als er binnen de inhurende onderneming meerdere alarmsignalen gebruikt worden, weten slechts weinig contractoren welke actie van hen wordt verwacht bij welk signaal. In bepaalde gevallen is de informatie die door de inhurende onderneming hieromtrent wordt gegeven zeer summier en valt men op eigen personeel terug om de contractoren te begeleiden en/of te helpen in eventuele noodsituaties, terwijl het toezicht op de contractoren niet te allen tijde verzekerd is.
- o er wordt nog regelmatig op hoogte gewerkt zonder een gepaste bescherming tegen vallen. Enkele inhurende ondernemingen beschikken over duidelijke afspraken met de betrokken stellingbouwer, maar deze blijken niet altijd te worden nageleefd (zoals inzake de helling van ladders, de wijze waarop het bordes moet betreden worden,...).
- o nog niet alle ondernemingen beschikken over een degelijk werkvergunningstelsel.
- o bestaande werkvergunningssystemen blijken in vele gevallen ontoereikend te zijn om tijdens een stilstand duidelijke informatie te geven over de te nemen maatregelen:
 - o de vergunningen beperken zich dikwijls tot de risico's eigen aan de inhurende onderneming;
 - o de vergunningen omschrijven dikwijls algemene taken, zonder deze verder op te splitsen naar deeltaken, zodat het niet altijd duidelijk is wanneer welke maatregelen van toepassing zijn;
 - o soms wordt er gewerkt met een groepsvergunning, die enkel uithangt op een centrale plaats;
- o het afbakenen van de hijszones is soms ontoereikend;
- o in vele gevallen, zeker wanneer er veel onderaannemers werkzaam zijn, is er geen duidelijk overzicht van de aanwezige contractoren binnen het bedrijf.

6.5 Bedrijven met kwikelektrolyse

België heeft momenteel nog 3 bedrijven waar chloor geproduceerd wordt via kwikelektrolyse. In deze bedrijven werd een onderzoek uitgevoerd naar het beheersen van de risico's van blootstelling aan kwik. Uit deze onderzoeken is gebleken dat deze bedrijven beschikken over een uitgebreid systeem om de blootstelling aan kwik te beperken en over een opvolgings-systeem om via biomonitoring de betrokken werknemers op te volgen. In één bedrijf werd eind 2007 door het Laboratorium voor industriële toxicologie een meting uitgevoerd. De analyse van deze meting en de metingen in de beide andere bedrijven zijn gepland voor 2008.

6.6 Chemische agentia

In 2007 liep tevens een inspectiecampagne die gericht was op het beheersen van de risico's van blootstelling aan chemische agentia in de Seveso-bedrijven. Deze campagne werd uitgevoerd in samenwerking met de geneesheren van de Afdeling van het regionaal toezicht.

In het kader van deze campagne werden 15 inspecties uitgevoerd. De belangrijkste tekortkomingen die werden vastgesteld hadden betrekking op:

- o het ontbreken van een degelijke risicoanalyse bij het invoeren van nieuwe gevaarlijke stoffen en bij wijzigingen;
- o onvolledige inventarisatie van de aanwezige gevaarlijke stoffen en risicovolle arbeidsplaatsen;
- o onvoldoende of niet geactualiseerde informatie op de veiligheidsinformatiebladen;
- o het ontbreken van voldoende preventiemaatregelen, zoals op het vlak van afzuiginstallaties;
- o het niet systematisch afbakenen van plaatsen met een verhoogd blootstellingsrisico op kankerverwekkende en mutagene agentia ten gevolge van niet-routinematige activiteiten;
- o onvoldoende discipline bij het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen;
- o blootstellingmetingen die onvoldoende worden aangestuurd door de risicoanalyse;
- o onvoldoende informatie van de werknemers en participatie van het Comité voor preventie en bescherming op het werk;
- o het ontbreken van het register van de werknemers blootgesteld aan kankerverwekkende en mutagene agentia;
- o het onvoldoende uitoefenen van controles van nooddouches, flessen en fontein en om de ogen te spoelen in noodgevallen.

Deze campagne heeft dus heel wat tekortkomingen aan het licht gebracht. Vooral op het vlak van het uitvoeren van een degelijke risicoanalyse is verbetering noodzakelijk in de meeste onderzochte bedrijven. De goede uitvoering van de vereiste corrigerende acties zal verder worden opgevolgd en de campagne zal ook in 2008 worden voortgezet.

7 Regionale campagnes

7.1 Studie naar de implementatie van het dynamisch risicobeheersingsysteem in ondernemingen

De regionale directie Limburg – Vlaams Brabant heeft in dit verband 21 bezoeken uitgevoerd waarvan 10 in de bouwsector. Deze bezoeken werden telkens uitgevoerd door een inspecteurcoördinator samen met een controleur van de bouwcel.

7.1.1 Checklist

Er worden 17 elementen betreffende de implementatie van het dynamisch risicobeheersingsysteem gecheckt waarop een bedrijf kan scoren van 0 tot 4. De scores 0 en 1 zijn daadwerkelijke anomalieën in de implementatie.

De score 4 is gedefinieerd als “voorbeeldig – meer dan de wetgeving voorschrijft”. Als men dus wil nagaan of de wetgeving is nageleefd dan is een score van 3 op elk item voldoende of is dus een score van 51 voldoende. Theoretisch zou men een score kunnen hebben van 68 (17 x 4) maar dan is men een “superbedrijf” (voorbeeld naar implementatie).

7.1.2 Opmerkingen in verband met het toekennen van de scores

Noch vanuit de projectgroep die de checklist heeft uitgewerkt als vanuit het algemeen beleid zijn interpretatiecriteria voorgesteld, zodat het moeilijk is om een score objectief toe te kennen.

Het opmaken van interpretatiecriteria zou zeer nuttig zijn om een vergelijkbare nationale score te krijgen.

Verder valt op te merken dat elk item uit de checklist op dezelfde manier gequoteerd wordt. Er is geen enkele weging voorzien tussen de verschillende items. Deze dringt zich op gezien het ene item als belangrijker kan worden ervaren dan een ander. Zo is bijvoorbeeld de “volledigheid van het risicodossier” veel belangrijker dan “de evaluatiecriteria voor het globaal preventieplan”.

Tijdens de interpretatie van “de behaalde scores” dient men eveneens rekening te houden met “het aantal behaalde 0 en 1-quotingen”. Het zou mede het opvolgingspatroon van de inspecteur kunnen bepalen.

7.1.3 Vaststellingen

Twee bedrijven behaalden de hoogste score van 49 op 51 (theoretisch 68: zie punt 7.1.1) en één bedrijf haalde slechts 32 punten. De bedrijven met de hoogste score haalde op geen enkel item 0 of 1 zodat zich geen dringende bijsturing nodig was. Het bedrijf echter met de laagste score haalde op 5 van 17 items een 0 of 1 score, zodat hier wel enkele onmiddellijke acties nodig waren.

7.1.4 Moeilijkheden tijdens bezoeken aan tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

Tijdens de bezoeken aan de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen is gebleken dat het niet vanzelfsprekend is om de overeenstemming vast te stellen tussen de elementen van het dynamisch risicobeheersingsysteem en de situatie in de praktijk, daar waar dit in “conventionele” bedrijven wel het geval is. Enerzijds kunnen we vaststellen dat voor elke bouwplaats specifieke preventiemaatregelen voorgesteld worden die niet in het dynamisch risicobeheersingsysteem opgenomen zijn. Anderzijds worden zeer algemene preventiemaatregelen voorgesteld die wel in het dynamisch risicobeheersingsysteem opgenomen zijn, maar die niet van toepassing zijn op elke bouwplaatssituatie. Dit is waarschijnlijk toe te schrijven aan de specificiteit van de bouwsector.

7.1.5 Voornaamste inhoudelijke opmerkingen

- Er is zelden een voldoende uitgewerkte risicoanalyse aanwezig in de bezochte bedrijven. De risicoanalyse is zelden tot op het niveau van de individuele taak of de werkpost. Er is onvoldoende aandacht voor de disciplines gezondheid, ergonomie en psychosociale aspecten
- Er wordt tijdens de evaluatie van arbeidsongevallen nauwelijks (of geen) rekening gehouden met de eventuele psychosociale aspecten (bijvoorbeeld werkdruk en werkstress).
- Er is over het algemeen onvoldoende betrokkenheid van de hiërarchische lijn bij de uitwerking, de planning, de uitvoering en de evaluatie van het globaal preventieplan en het jaaractieplan.

7.2 Controle naar toepassing van regelgeving in verband met risico's van trillingen

In het kader van de regionale campagne, die liep van 1 september 2007 tot 31 december 2007, werd de toepassing van het KB trillingen gecontroleerd in bedrijven uit de sectoren bouw en metaal.

Sommige bedrijven werden gericht bezocht in het kader van deze campagne. In andere bedrijven werd het KB trillingen gecontroleerd naar aanleiding van een inspectiebezoek omwille van een andere reden. Bij de inspecties werd gebruik gemaakt van een hiervoor gemaakte checklist en typebrief.

In de checklist werd vooreerst nagegaan of het vooral ging om een risico op hand- of armtrillingen of op trillingen over het ganse lichaam.

Tijdens de controle werden volgende elementen besproken:

- is er een inventaris van de toestellen die trillingen produceren?
- zijn er gegevens over de trillingsintensiteit van de toestellen voorhanden van de fabrikant of uit andere bronnen?
- is de blootstellingduur bepaald (worst case)?
- zijn er metingen van de blootstelling (zie meetrapport)?
- is er een berekening van de blootstelling (met de formule)?
- zijn er bijkomende gegevens betreffende de representativiteit voor de gegevens in verband met de werkmethode en de gebruiksomstandigheden?
- zijn er bijkomende gegevens betreffende de bijkomende risicofactoren (ergonomie, koude)?
- is er gezondheidstoezicht omwille van trillingen?
- zijn er bijkomende gegevens betreffende de resultaten van het gezondheidstoezicht?
- zijn er en zo ja welke preventiemaatregelen zijn genomen op basis van de risicoanalyse?
- wordt er opleiding, informatie en instructies betreffende de blootstelling aan trillingen gegeven?

In totaal werden er 47 bedrijven bezocht. In 4 bedrijven was er een risicoanalyse. In 17 bedrijven was er gezondheidstoezicht omwille van de trillingen. In geen enkel bedrijf was er een opleiding conform de wetgeving.

Naar aanleiding van een inspectiebezoek werd een brief geschreven naar de bedrijven met in functie van de relevantie volgende elementen:

- volgens het K. B. van 7 juli 2005 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van mechanische trillingen op het werk dient u volgende zaken te doen:
 - een risicoanalyse van de blootstelling van de werknemers dient uitgevoerd. Hierbij kunt u best een beroep doen op uw Externe Dienst Preventie en Bescherming op het Werk;
 - gezondheidstoezicht door de arbeidsgeneesheer van de werknemers met een blootstelling boven de actiewaarde is voorzien;
 - voorlichting en opleiding van de werknemers betreffende het risico mechanische trillingen is te voorzien;
- gelieve U voor datum xx/xx/xxxx in regel te stellen met de wetgeving.

De campagne heeft er voor gezorgd dat een bepaalde externe dienst PBW zeer actief in de provincie Oost-Vlaanderen zelf een project opgezet heeft rond het KB trillingen.

8 Objectieven 2008

8.1 Afdeling van het regionale toezicht

8.1.1 Toezichtprogramma 1: meetbare aanwezigheid

Kerntaken				
Beschrijving	Indicatoren	Norm RT	Norm RD	Individuele norm
Controlebezoek sedentaire ondernemingen	Aantal inspectiebezoeken per fulltime equivalent (caviar) Tijd voor aanwezigheid in de ondernemingen (caviar) Aantal activiteitsequivalenten		250/FTE toegewezen	500 activiteitsequivalenten en 50% van de beschikbare productietijd
Controlebezoeken werven	Aantal werfbezoeken per fulltime equivalent (caviar) Tijd voor aanwezigheid op de werven (caviar) Aantal activiteitsequivalenten		400/FTE toegewezen	500 activiteitsequivalenten en 50 % van de beschikbare productietijd

RT: regionaal toezicht

RD: regionale directie

FTE toegewezen: het aantal effectieve medewerkers belast met inspectieopdrachten, waarbij in mindering wordt gebracht de afwezigheden wegens ziekte, opleiding, werking voor speciale opdrachten (bv. CoP, projectgroepen...)

Opmerking: medewerkers die en in sedentaire ondernemingen en op werven controles moeten uitvoeren, worden procentueel toegewezen aan 1 of 2, overeenkomstig de verhouding controlebezoeken geregistreerd in Caviar.

Ondersteuningstaken				
Beschrijving	Indicatoren	Norm RT	Norm RD	Individuele norm
Informatieaanvragen schriftelijk of per e-mail beantwoorden	Aantal antwoorden binnen de termijn van twee weken		80% binnen de twee weken	Antwoord binnen de week
Info campagne "wegenwerken" aangekondigd op de website en/of via persmededeling	Aantal nieuwe rubrieken hieraan gewijd op de website Aantal persmededelingen	2 2		
Evaluatie campagne «hanteren van lasten in de transportsector en de verzorgingssector » van het SLIC	Evaluatie campagne Aantal persmededelingen	01.03.2008 1		
Evaluatie campagne « dakwerken » 2007	Evaluatie van de campagne Aantal persmededelingen	01.03.2008 1		

8.1.2 Toezichtprogramma 2: individuele werksituatie

Kerntaken				
Beschrijving	Indicatoren	Norm RT	Norm RD	Individuele norm
Onderzoek traditionele "Vragen om Tussenkost"	Aantal ontvangstbewijzen verzonden binnen de zeven dagen na ontvangst door de RD (DoR&St)		90% binnen de 7 dagen	
	Aantal onderzoeken en evaluatieverslagen (vastgestelde overtreding of niet) ontvangen door de RD binnen de zes weken versus het totaal aantal ontvangen VT's (DoR&St)		75 % behandeld* binnen de zes weken na ontvangst bij de RD	Vier weken
Onderzoek klachten G P OSG D	Aantal verzonden vragenlijsten binnen de zeven dagen na ontvangst van een klacht (DoR&St)		90 % behandeld binnen de 7 dagen	
	Aantal beschermingsbrieven met vraag voor intern onderzoek (IDPB of EDPB) verzonden binnen de 3 werkdagen na ontvangst van een vragenlijst met gegronde klacht		90% binnen de drie werkdagen	
	Aantal afgesloten dossiers binnen de zes weken na ontvangst van het rapport met advies van de PA psy (vóór eventuele heropening voor bijkomende vraag)		75% van de dossiers afgesloten binnen de zes weken (vóór eventuele heropening voor bijkomende vraag)	Vier weken
Onderzoeken ernstige arbeidsongevallen	Aantal behandeld* binnen de termijn (pm 6 weken) versus het totaal aantal behandelde		75 % behandeld binnen de zes weken	Vier weken
	Aantal controles ter plaatse i.v.m. de uitvoering van de getroffen maatregelen, vier tot zes maanden na ontvangst van het omstandig verslag		10 % van het aantal ontvangen omstandige verslagen	
Onderzoek beroepsziekte	Aantal behandeld (*) binnen de termijn (pm 2 maanden) versus het totaal aantal behandelde		75 % behandeld binnen de termijn	Zes weken

(*) behandeld: onderzoek uitgevoerd door de inspecteur, evaluatieverslag opgesteld overeenkomstig de geldende procedure, indien nodig brief met maatregelen/afspraken naar werkgever én afsluitende brief naar indiener van de VT

Ondersteuningstaken				
Beschrijving	Indicatoren	Norm RT	Norm RD	Individuele norm
Een PJ opstellen	Aantal opgestelde PJ	Stabiel ten opzichte van 2007		
Opleggen van bijkomende maatregelen, stopzettingen inbegrepen (art. 3)	Aantal acties versus het aantal controlebezoeken	Stabiel ten opzichte van 2007		

Projecten				
<i>Beschrijving</i>	<i>Indicatoren</i>	<i>Norm RT</i>	<i>Norm RD</i>	<i>Individuele norm</i>
Type pro-justitia opstellen	Aantal opgestelde type PJ (voornamelijk wegenwerken)	2		
Eenvormig model van Proces-verbaal van overtreding voorstellen (uitgezonderd type pro-justitia)	Opstellen eenvormig PJ	Invoering via verspreiding onder elektronische vorm naar de 8 RD		
Vorming inspecteurs opstellen pro-justitia's	Vorming beëindigd en aantal gevormde inspecteurs	80% van de inspecteurs in activiteit		
Uniformering van de praktijken na discussie van de filmpjes (Abesco Ipo)	Aantal gevisualiseerde en besproken filmpjes per directie		10 filmpjes per directie/per jaar	
			Globale evaluatie aan hoofdbestuur gestuurd voor december 2008	
Basisopleiding van de nieuwe inspecteurs	Aantal opleidingsweken per nieuwe inspecteur		Minimum 6 weken (binnen de 6 maanden na de aanwerving)	
Voortgezette opleiding gevolgd door de inspecteurs	Aantal opleidingsdagen			Minimum 2 dagen per inspecteur

8.1.3 Toezichtprogramma 3: onderneming

Kerntaken				
<i>Beschrijving</i>	<i>Indicateurs</i>	<i>Norm RT</i>	<i>Norm RD</i>	<i>Individuele norm</i>
Volledig of gedeeltelijke audit DYRIB	Aantal audits		2 per inspecteur van niveau A en B, per jaar	Minimaal deelname aan 3 audits

Ondersteuningstaken				
<i>Beschrijving</i>	<i>Indicatoren</i>	<i>Norm RT</i>	<i>Norm RD</i>	<i>Individuele norm</i>
Opvolging van de hernieuwing van de erkenning van de EDPB	Aantal communicaties	In te voeren als voorbeeld (in functie van de aanvraag)		
Mededelingen in verband met de werking van de EDPB in de ondernemingen	Aantal mededelingen aan het Netwerk EDPB		1 per inspecteur niveau A en B, per jaar	
Mededelingen in verband met de werking van de EDTC in de ondernemingen	Aantal mededelingen aan het Netwerk EDTC		Minimum 2 per regionale directie	

Ondersteuningstaken				
<i>Beschrijving</i>	<i>Indicatoren</i>	<i>Norm RT</i>	<i>Norm RD</i>	<i>Individuele norm</i>
Mededelingen in verband met de werking van de erkende laboratoria	Aantal mededelingen aan het Netwerk Erkende laboratoria	In te voeren als voorbeeld		
Mededelingen in verband met de erkende asbestverwijderaars	Aantal mededelingen aan het Netwerk Asbest		Minimum 5 per regionale directie	
Mededelingen in verband met de productveiligheid (CE-markering)	Aantal mededelingen aan het Netwerk Productveiligheid	In te voeren als voorbeeld		
Evaluatie in verband met de kwaliteit van de EAO onderzoeken in de EDPB	Aantal gemotiveerde evaluaties (globale evaluatie van verslag met motivatie van evaluatie) versus het aantal ontvangen omstandige verslagen		50%	

8.1.4 Toezichtprogramma 4: sector

Kerntaken				
<i>Beschrijving</i>	<i>Indicatoren</i>	<i>Norm RT</i>	<i>Norm RD</i>	<i>Individuele norm</i>
Controlebezoeken campagne « Wegenwerken » (NAVB)	Aantal bezoeken	320	40	
Controlebezoeken campagne « regionale directie » (pro memorie)	Aantal bezoeken		De norm van de lokale campagne	

Projecten				
<i>Beschrijving</i>	<i>Indicatoren</i>	<i>Norm RT</i>	<i>Norm RD</i>	<i>Individuele norm</i>
Realisatie campagne « wegenwerken » met het NAVB	Realisatie versus het schema van de fases voorzien in de overeenkomst	Eind 2008		
Vorbereiding « campagne 2009 »	Keuze van de campagne en realisatie van het realisatieschema	Eind 2008		

8.1.5 Toezichtprogramma 5: maatschappij

Kerntaken				
<i>Beschrijving</i>	<i>Indicatoren</i>	<i>Norm RT</i>	<i>Norm RD</i>	<i>Individuele norm</i>
Bezoeken EDBP	Aantal bezoeken	In functie van de aanvragen		
Bezoeken EDTC	Aantal bezoeken	In functie van de aanvragen		
Onderzoek erkenning	Aantal onderzoeken versus onderzoeken binnen		90 % binnen de	Vier weken

laboratoria	de termijn		zes weken	
Onderzoek erkenningen EDPB	Aantal onderzoeken versus onderzoeken binnen de termijn		90 % binnen de zes weken	Vier weken
Onderzoek erkenningen EDTC	Aantal onderzoeken versus onderzoeken binnen de termijn		90 % binnen de zes weken	Vier weken
Onderzoek erkenning gemeenschappelijke IDPB	Aantal onderzoeken versus onderzoeken binnen de termijn		90 % binnen de tien weken	Acht weken
Evaluatie van de reglementering	Aantal evaluaties	p.m.		
Deelname aan werkgroepen, nationale of internationale acties	Aantal deelnames	p.m.		
Adviescomités van EDPB's bijwonen	Aantal deelnames	p.m.		
De wetenschappelijke evolutie volgen	Aantal deelnames aan uiteenzettingen en aantal nota's	p.m.		

Ondersteuningstaken				
<i>Beschrijving</i>	<i>Indicatoren</i>	<i>Norm RT</i>	<i>Norm RD</i>	<i>Individuele norm</i>
Voorstellen ter verbetering van de reglementering	Aantal voorstellen		In te voeren als voorbeeld op vrijwillige basis	
Deelname aan de werkgroepen spring 08	Aantal halve dagen	In te voeren als voorbeeld		
Bijdrage aan de praktijkgemeenschappen	Aantal schriftelijke bijdragen		Minimum één per regionale directie (een voor al de Cop's)	
Aanstelling van de deskundigen voor de EAO onderzoeken	Aantal aanstellingen	Bij elke aanvraag	Aanstelling overeenkomstig de procedure EAO	
Bijdragen tot de specifieke technische opleiding in de regionale directies	Uitwerking van een opleidingsplan	Eind januari 2008		
	Opstarten van de basisopleiding		1er maart 2008	
	Voorstellen van een dag continue opleiding	Eén per praktijkgemeenschap		
Bijdragen tot de interpretaties van de reglementering	Aantal deelnames	p.m.	p.m.	
Uiteenzettingen voor externe instellingen	Aantal uiteenzettingen	p.m.	p.m.	

Ondersteuningstaken				
<i>Beschrijving</i>	<i>Indicatoren</i>	<i>Norm RT</i>	<i>Norm RD</i>	<i>Individuele norm</i>
Evaluatie van vroegere beleidsvormen	Evaluatie Faraoplan « arbeidsongevallen »	Organisatie van een globale evaluatie van het Faraoplan (maart 2008)		
	Organiseren van het Farao opvolgingsplan	Uitwerking van het opvolgingsprogramma (juni 2008)		

Projecten				
<i>Beschrijving</i>	<i>Indicatoren</i>	<i>Norm RT</i>	<i>Norm RD</i>	<i>Individuele norm</i>
Registratiesysteem voor het hoofdbestuur (Prince)	Gebruik van de testfase	Januari 2008		
	Gebruik door het volledige hoofdbestuur	Eind juni 2008		
Project ISO 9001 voor de directie Limburg – Vlaams-Brabant, West-Vlaanderen	Externe audit met behoud van certificaat	Uitwerking management-systeem coördinatie RD's	Eind oktober 2008	
Project ISO 9001 voor drie regionale directies (Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Namen)	Externe audit met verwerking van certificaat		Eind 2008	
Campagne over actie van de EDPB in de ondernemingen	Campagne over een bijzonder element van de wetgeving te voeren door een Cop.	Gevoerde campagne	2 inspecteurs min per RD	

8.2 Afdeling van het toezicht op de chemische risico's

8.2.1 Kerntaken

8.2.1.1 Inspecties

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
Uitvoering van proactieve inspecties in de Seveso-bedrijven volgens de vereisten van de Seveso II-richtlijn	Aantal uitgevoerde inspecties vs. geplande inspecties	min. 95 %
Uitvoering van proactieve inspecties Welzijn op het Werk in de Seveso-bedrijven	Aantal inspecties vs. aantal bedrijven	20 %
Inspecties i.v.m. blootstelling chemische agentia	Aantal uitgevoerde inspecties per sector	1 inspectie/sector
Voortzetting van de inspectie-campagne contractoren	Opvolging via project	31/12/2008
Vastlegging van de inspectie-planning voor het volgende jaar	Registratie van het inspectieprogramma van elk bedrijf in het informatiesysteem	30/11/2008
Uitvoering van proactieve inspecties in de Seveso-bedrijven volgens de vereisten van de Seveso II-richtlijn	Aantal uitgevoerde inspecties vs. geplande inspecties	min. 95 %

8.2.1.2 Onderzoeksopdrachten

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
Onderzoek van veiligheidsrapporten	Aantal VR'en afgehandeld binnen opgelegde termijn	min. 95 %
Onderzoek van prioritaire dossiers	Aantal prioritaire dossiers met vertraging vs. totaal aantal prioritaire dossiers	max. 20 %
Onderzoek van andere dossiers en reactieve opdrachten	Aantal dossiers met vertraging vs. totaal aantal dossiers	max. 20 %

8.2.1.3 Coördinatie & overleg

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
Organisatie en secretariaat van de Samenwerkingscommissie	Aantal vergaderingen Rapportering (product 301)	4 Verslag van elke vergadering
Coördinatie van de inspectie-teams	Agenda algemeen overleg Verslag algemeen overleg Rapportering andere overlegmeetings (product 302)	31/08/2008 31/12/2008 Verslag van elke vergadering
Organisatie overleg met inspecteur-geneesheren van regionaal toezicht	Vorbereiding agenda Verslag van het overleg	30/06/2008 30/11/2008
Jaarlijkse rapportering aan de EC van de SPIRS-gegevens	Rapportering (product 014)	1/04/2008

Driejaarlijkse rapportering aan de EC over Seveso	Deelrapport over 2007	1/04/2008
Aanvulling SAC-fiches Seveso II	2 nieuwe versie SAC-fiches	31/12/2008
Nieuwe versie van brochure over het samenwerkingsakkoord	Voorstel van brochure	30/11/2008
Herziening van de gezamenlijke nota over het opstellen van een veiligheidsrapport	Voorstel van nieuwe versie (wat ACR betreft)	30/11/2008
Permanente actualisering informatie op beveiligde Seveso-website	Datum laatste update	< 3 maanden

8.2.1.4 **Vertegenwoordiging**

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
Vertegenwoordiging van de FOD in commissies, werkgroepen, e.d.	Rapportering (producten 401 & 402)	verslag van elke vertegenwoordiging

8.2.1.5 **Crisisbeheer**

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
Deelname activiteiten Crisiscentrum en departementale crisiscel	Rapportering (product 401)	verslag van elke activiteit
Deelname vergaderingen Europese werkgroep TWG1	Rapportering (product 402)	verslag van elke vergadering
Rapportering zware ongevallen aan EC	Rapportering (product 102)	verslag van elk zwaar ongeval

8.2.1.6 **Informatie en advies**

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
Organisatie van een 11° Symposium over de preventie van zware ongevallen	Opvolging via project	31/12/2008
Verschaffen van informatie over de toepassing van de reglementering op studiedagen, seminaries, e.d.	Rapportering (product 502)	verslag van elke presentatie
Actualisering van de informatie op de website van de FOD	Datum laatste update	< 3 maanden

8.2.1.7 **Metingen en analyses**

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
Meetcampagne non-ferrometalen	Aantal bedrijven	10
Meetcampagne kwarts	Aantal bedrijven	10
Meetcampagne organische	Aantal bedrijven	10

oplosmiddelen		
Project nanodeeltjes	Rapportering van de metingen	31/12/2008
Organisatie interlaboratoriumvergelijkingen	Aantal meetrondes voor: Vezeltellingen Asbest in materialen Organische stoffen in lucht	3 3 2
Deelname aan vakbekwaamheidschema's	Aantal meetrondes voor: Metalen Asbest in materialen Lasrook Vezeltellingen	4 3 4 2
Onderzoek van de haalbaarheid van vakbekwaamheidschema voor kwarts	Verslag van het onderzoek	31/12/2008
Behandeling van de aanvragen voor werkplaatsmetingen en analyses van de Afdeling regionaal toezicht	Aantal tijdig afgehandelde aanvragen versus totaal aantal aanvragen	80 %

8.2.2 Innovatie- en verbeteringsprojecten

8.2.2.1 Inspectiemethodes

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
Ontwikkeling van inspectie-instrument en documentatie procesveiligheid	Eerste testversie	30/04/2008
Ontwikkeling van inspectie-instrument ontwerpen en wijzigen van procesinstallaties	Eerste testversie	30/06/2008
Ontwikkeling van inspectie-instrument noodplanning	Eerste testversie	31/12/2008
Ontwikkeling van inspectie-instrument onderhoud en inspectie van procesinstallaties	Eerste testversie	31/12/2008
Ontwikkeling van inspectie-instrument werkvergunning-systeem	Eerste testversie	31/12/2008
Ontwikkeling van inspectie-instrument uitvoering van gevaarlijke werken	Eerste testversie	31/12/2008
Ontwikkeling van inspectie-instrument preventiebeleid zware ongevallen	Eerste testversie	31/12/2008
Ontwikkeling van inspectie-instrument omhullingen	Eerste testversie voor opslag-tanks	31/12/2008
Ontwikkeling van inspectie-instrument voor ammoniumnitraat (met FOD Economie)	Eerste testversie	31/12/2008

Vorbereiding van inspectie-instrument voor explosieve stoffen (met FOD Economie)	Definitie van project voor 2009	31/12/2008
Verdere afwerking van de 1° versie van de checklist vloeibare zuurstof	Opvolging via project	30/06/2008

8.2.2.2 Informatie en advies

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
Opstelling informatienota over preventie van zware ongevallen voor installaties met vloeibaar gemaakte gassen	Eerste voorstel van document	31/12/2008
Herziening van de leidraad over het uitvoeren van procesveiligheidsstudies	Eerste discussieversie (voor verder overleg)	31/12/2008
Vorbereiding van verdere actie (informatie/ campagne) inzake valbeveiliging bij topbelading van vrachtwagens	Opvolging via project	30/06/2008
Afwerking van nota met lessen uit procesongevallen van de voorbije jaren	Opvolging via project	30/06/2008
Evaluatie en aanpassing van de Seveso-pagina's op de website	Opvolging via project	31/12/2008

8.2.2.3 Interne organisatie en procedures

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
Grondige herziening van de inspectierapportering	Nieuwe versie van procedure CRC/PM/016 Aanpassing van de informatica-toepassing Nieuwe sjablonen voor inspectieproducten (o.m. PR003)	31/12/2008
Implementatie en eventuele bijsturing van het nieuwe systeem van dossieropvolging	Opvolging via project	31/03/2008
Verbetering van het systeem voor het beheer van projecten	Nieuwe versie van procedure CRC/PM/014	31/10/2008
Verbetering van het systeem voor het beheer van contactpersonen	Opvolging via project	30/04/2008
Herziening van PLANOP (Progressive Loss of containment ANalysis - Optimalisering)	Voorstel van nieuwe versie	31/12/2008
Verdere herziening van het	Toepassing van de nieuwe ver-	31/12/2008

Omschrijving	Indicatoren	Norm, streefdatum
elektronisch klassement	sie van procedure CRC/PM/004 en aanpassing van het bestaande klassement	
Herziening van de opmaak en het beheer van publicaties	Voorstel van procedure	31/12/2008
Omzetting van de intrasite naar een nieuw, beter gepast platform	Intrasite toepassing volgens nieuw platform	31/12/2008
Uitvoering van de maatregelen van de risicoanalyse van het informaticasysteem	Nieuwe versie van procedure CRC/PM/011	31/12/2008
Verbetering van het systeem voor het beheer van documentsjablonen	Nieuwe versie van procedure CRC/PM/017	31/12/2008
Evaluatie en verbetering van de tijdsregistraties	Voorstel van nieuwe procedure inzake tijdsregistratie	31/12/2008
Verbetering van het systeem voor het elektronisch beheer van de kwaliteitsprocedures (met vereenvoudigde werkwijze voor het aanpassen van documenten)	Aangepaste versie van het systeem	30/11/2008
Permanente actualisatie van de kwaliteitsprocedures	Termijn voor invoering van eventuele wijzigingen	Max. 3 maanden
Controle van de goede werking van het kwaliteitssysteem van het Laboratorium (volgens ISO 17025)	Planning, uitvoering en rapportering van interne audit	31/12/2008
Controle van de goede werking van het intern controlesysteem (volgens ISO 9001)	Rapport onafhankelijke externe audit	Geen "major" nonconformities

Bijlage 1: Personeelsbestand (december 2007)

Management

Paul Tousseyn, Willy Imbrechts

Directie Algemeen Beheer

Leiding: Jan Baten, Gerard Goffinghs

Administratief team: Alberte Branckaute, Monique Ceuppens, Christine De Clerck, Christiane Dedobbeleer, Christian Franckx, Jean-Paul Geerts, Martine Hunninck, Linda Keppens, Régine Marlaire, Paula Meulemans, Nicole Rorive, Martine Serkijn, Michelle Thieffry, Danielle Van Simpsen, Juliette Vanderhoeven, Françoise Wautier, Nicole Wintein

Kwaliteitcoördinatie

Roland Mesmacque

AFDELING VAN HET REGIONAAL TOEZICHT

Leiding: Serge Carabin

Experts: Herman Outtier, Hugo Steeman, Alfred Volckaerts

Administratief team: Liliane Poté

Directie West-Vlaanderen

Leiding: Johnny Deplancke

Inspectieteam: Rudy Bloeyaert, Pieter Bolle, Gregoire Calebout, Ruth D'haenens, Philippe Durand, Lucie Guillemyn, Christian Halsberghe, Gerard Lietaer, Rudy Meillander, Leen Reynaert, Antoon Serroen, Jean-Pierre Vanblaere

Administratief team: Marleen Hoens, Colette Peirsegeale, Brigit Rotty, Derry Toch, Frauke Vangrype

Directie Oost-Vlaanderen

Leiding: Hermine Torck

Inspectieteam: Raf Baeke, Rafaël Bouche, Paul Carnail, Martine De Moor, Maurits De Ridder, Jan De Vlaminck, Nico Geiregat, Roald Macharis, Ann Opstaele, Willy Van Boven, Roger Van Cauter, Steven Van Cauwenberghe, Paul Van Haecke, Maddy Van Temsche, Emil Verhulst

Administratief team: Annie De Coensel, Conny De Meester, Rita De Smet, Linda Van Daele

Directie Antwerpen

Leiding: dirk van nuffel

Inspectieteam: Christl Bollé, Jan De Baerdemaeker, Diederik Fontaine, Marc Hoppenbrouwers, Stephaan Hoskens, Werner Keppens, Elly Luypaerts, Johan Macharis, Tom Neeskens, Yves Pissoort, Filip Saerens, Sandrine Schatteman, Koen Scheppers, Roger Van Gaever, Roger Vandendorpe, Julien Verbeeck, Freddy Walraet, Walther Weyers

Administratief team: Henry Berneman, Liliane Lauwers, Carine Pissoort, Robert Vercammen, Johan Verdonck

Directie Limburg – Vlaams Brabant

Leiding: Pieter De Munck

Inspectieteam: Margriet Beenaerts, Karel Boels, Johan Broos, Heidi Bussels, Jozef Costermans, Lucia Donvil, Joannes driesen, Daniel Driesen, Frans Gerritsen, Lutgarde Gies, An Jorissen, Ivo Laureyns, Stefan Leuckx, Katrien Lysens, John Morren, Luc Neyens, Libert Plevoets, Pascale Swinnen, Robert Tops, Jean-Paul Triest, William Vanlangendonck, Willy Van Minsel, Marc Van Rooy, Bart Vandevenne, Jozef Vandewal, Edward Vanhove, Kathy Vits, Audrey Wyffels

Administratief team: Luc Boijen, Monique Claes, Nicole Delvaux, Carine Laurent, Rita Martens, Bernard Nedergedaeld, Yvette Neven, Alfons Roosen, Edgard Sente, Petra Van Genechten

Directie Brussel

Leiding: Luc Van Hamme

Inspectieteam: Yves Antoine, Eveline Artels, Jean Constandt, Elke De Vits, Bart Dehaene, Guy Denuit, Gaby Houdez, Rony Jacobs, Suzanne Lambot, Johan Ledegen, Nicoleta Manolescu, John Michiels

Administratief team: Ann Coppens, Eric Lombaerts, Sabine Marchal, Christine Marien

Directie Henegouwen

Leiding: Guy Letawe

Inspectieteam: Claude Audin, Bruno Cansier, Marc De Vos, Willy Desmet, Frederic Doumont, Fabian Druart, Jacques Dutry, Joseph El Haddad, Herve Godeaux, Marcel Fontesse, Philippe Gabriel, Guy Lambeaux, Jean-Claude Myant, Yvon Normain, Nathalie Nouvelle, Maria-Cristina Ribas y Ribas, Pierre Starquit, Marc Vanderlinden, Jean-Robert Vigneron

Administratief team: Annette Baillon, Arthura Caulier, Marie-France Ceran, Annie Mangain, Martine Michel, Martine Pion, Christian Tihon, Annie Villez

Directie Namen – Luxemburg – Waals Brabant

Leiding: Alain Soetens

Inspectieteam: Giovanni Bandinu, Bernard Brich, Eric Bodson, Daniel Davignon, Ann Delcroix, Marc Furnemont, Christian Lambinet, Bruno Louis, Chantal Maillet, Francis Molitor, Willy Nenquin, Therese Nguyen, Ivan Parthoens, Robert Pierard, Philippe Pierlot, Laurent Plume, Daniel Sinte, Philippe Vanebrouck

Administratief team: Marie-Christine Druetz, Nadia Dufour, Jeannine Hiernaux, Francine Jonet, Viviane Montfort

Directie Luik

Leiding: Maurice Gerard

Inspectieteam: Pierre Bodson, Yves Debroux, Bruno Degeye, Danielle Duchatelet, Philippe Goffard, Nizamettin Gorur, Catherine Hansenne, Fabrice Haumont, Jean Havard, Pascal Lennertz, Jacques Mahieu, Jean-Pierre Martin, Sabine Musick, Denis Myslinski, Louis Ory, Agnes Rousseau, Tilman Ruess, Emmanuel Schmit, Philippe Snyers

Administratief team: Madeleine Demoulin, Muriel Goblet, Henry Lovenfosse, Angèle Massarutto, Francine Vanderbemden, Josiane Winant

Afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's

Leiding: Erik Van Gils

Directie Toezicht op de Preventie van Zware Ongevallen

Inspectieteam: Ingeborg Beernaert, Koen Biermans, Isabelle Borgonjon, Danny De Baere, Christelle Garet, Brigitte Gielens, Michiel Goethals, Geoffrey Hens, Bruno Lambrechth, Martine Mortier, Isabelle Rase, Sabine Stuer, Alexander Van Eeckhout, Nathalie Vancaster, Peter Vansina, Patricia Vanspeybrouck, Frank Verschueren, Johan Witters

Administratief team: Peggy De Bock, Margita Decruyenaere, Jeanine Stas

Directie Laboratorium voor Industriële Toxicologie

Leiding: Roger Grosjean

Inspectieteam: Harry Ackermans, Jean-Paul Barbieux, Sara De Groot, Lisianne Parisis, Steve Vandeveldé, Kristof Verlé, Gianpaolo Vona

Administratief team: Claude bourdauduc, Aldegonde vandalem